

ยูเนสโกยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลก

ISSN 0857-0086

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN
ปีที่ ๕๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๕

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รายนามคณะกรรมการบริหาร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕

ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต	นายกสมาคม
รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล	อุปนายก คนที่ ๑
นางสาวเอมอร ดันเถียร	อุปนายก คนที่ ๒
นางสุคนธ์ ศิริวงศ์รวีวัฒน์	เหรัญญิก คนที่ ๑
นางอัจฉรา จารุวรรณ	เหรัญญิก คนที่ ๒
นางช่อทิพย์ มงคลมัลย์	นายทะเบียน
นางสาวพูลสุข ปรีวัตรวรวิฑู	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ ๑
ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ ๒
นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี	ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการ คนที่ ๑
นายสุรพล ฤทธิ์ร่วมทรัพย์	ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการ คนที่ ๒
	และประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย	บรรณารักษ์และประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา
นางสาวกรรณกาญจน์ ถนอมพล	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ ๑
นางอรุณวรรณ พิมพ์พัฒนาโยธิน	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ ๒
นายสมชาย ติญญนนท์	ประธานแผนกลูกค้าสัมพันธ์ คนที่ ๑
ดร.นฤมล รื่นไวย์	ประธานแผนกลูกค้าสัมพันธ์ คนที่ ๒
ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธ์	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์
น.อ.หญิง นวรัตน์ ทองสลวย	ประธานแผนกหาทุน และประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ
นางกัญญา กิตติศรีวรพันธุ์	ปฏิคม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ ๑
ดร.เพชรผ่อง มยุขโชติ	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ ๒
นางวิลาวัณย์ ทรัพย์พันแสน	กรรมการและประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ
นางสาวเสาวนิตย์ ยโสธร	กรรมการ
นางวเอกหญิงอำไพ สุริยมงคล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน	กรรมการและประธานชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ
นางวีระวรรณ วรธนโท	กรรมการและเลขานุการ

EXECUTIVE BORAD OF THE THAI LIBRARY ASSOCIATION

Under the Royal Patronge of H.R.H. Princess Mahachakri Sirindhorn 2011-2012

Professor Khunying Maenmas Chavalit

Associate Professor Dr. Tassana Hanpol

Ms. Aim-orn Tanthien

Ms. Suwakhon Siriwongworawat

Ms. Atchara Jaruwan

Ms. Chothip Mongkulmann

Ms. Poolsook Priwatworawute

Dr. Tassanai Wongpisetkul

Ms. KingKaew Aumsri

Mr. Surapol Ritruamsup

Ms. Preeyaporn Rerkpinai

Ms. Krongkarn Thanompol

Ms. Arunwan Pimpapatanayotin

Mr. Somchai Tinyanont

Dr. Narumol Ruenwai

Dr. Prachark Wattananusit

Gp.Capt.Nawarat Tongsaluay

Ms. Kanya Kitisrivorapan

Assistant Professor Dr. Cholabhat Vongprasert

Dr. Petchpong Mayukhachot

Ms. Wilawan Sapphansaen

Ms. Saowanit Yasothorn

Captain Ampai Suriyamongkol, R.T.N

Associate Professor Dr. Namtip Wiphawin

Ms. Weerawan Wannato

President

Vice President I

Vice President II

Treasurer I

Treasurer II

Chairperson of Membership

Chairperson of Professional
Development and Training I

Chairperson of Professional
Development and Training II

Chairperson of T.L.A. Bulletin I

Chairperson of T.L.A. Bulletin II &

Chairperson of School Librarians Group
Librarian & Chairperson of

Academic Librarians Group

Chairperson of Library Standard I

Chairperson of Library Standard II

Chairperson of Customer Relations I

Chairperson of Customer Relations II

Chairperson of Foreign Relation

Chairperson of Fund Raising &

Chairperson of Special Libraries Group Group

Chairperson of Hospitality

Chairperson of Research and
Development I

Chairperson of Res.& Development II

Committee & Chairperson of National
Libraries Group

Committee

Committee

Committee & Chairperson of the

International Librarians and Information Specialists Group
Secretary

ประธานชมรมในสังกัด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

นายสุรพล ฤทธิธรรมทรัพย์

Mr. Surapol Ritruamsup

ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

Ms Preeyaporn Rerkpinai

ประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ

น.อ.หญิงนาวรัตน์ ทองสลวย

Gp. Capt. Nawarat Tongsaluay

ประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ

นางวิลาวณีย์ ทรัพย์พันแสน

Ms. Wilawan Sapphansaen

ประธานชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน

Associate Professor Dr. Namtip Wiphawin

ประธานชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพจน์ วณิชกุล

Associate Professor Dr. Chumpot Wanichakul

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน

นายกุลธร เลิศสุริยกุล

Mr.Kulthorn Lerdsuriyakul

ประธานชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี

นางพรสุรีย์ ศรีจันทร์

Ms.Pornsuree Srichan

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๕๖ ฉบับที่ ๑

มกราคม - มิถุนายน

๒๕๕๕

ISSN 0857-0086

วารสารวิชาการราย ๖ เดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
๒. เผยแพร่ผลการทดลอง การค้นคว้า และการวิจัยของสถาบันที่
เกี่ยวข้อง
๓. เป็นสื่อกลางในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก
และผู้สนใจ

กำหนดออก

ปีละ ๒ ฉบับ (มกราคม - มิถุนายน, กรกฎาคม - ธันวาคม)

ยินดีรับบทความจากผู้อ่านทุกท่าน โปรดส่งต้นฉบับไปที่

กิงแก้ว อ่วมศรี

ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา)

ถนนพุทธมณฑลสาย ๔ ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

E-mail : kingkaew.aum@mahidol.ac.th

การส่งบทความตีพิมพ์โปรดแจ้งประวัติการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่
การงาน ชื่อบทความภาษาอังกฤษ บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ที่ทำงานที่ติดต่อได้ มีการอ้างอิงตามหลักวิชาการ

บทความทุกเรื่องที่ยังพิมพ์จะได้รับการตรวจอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นและบทความที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียน
แต่ละท่าน ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของสมาคมฯ และคณะผู้จัดทำ
การนำบทความไปตีพิมพ์ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
จากบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ

คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

บรรณาธิการบริหาร

กิงแก้ว อ่วมศรี

บรรณาธิการประจำฉบับ

กิงแก้ว อ่วมศรี

กองบรรณาธิการ

กิงแก้ว อ่วมศรี

สุรพล ฤทธิธรรมทรัพย์

อรุณวรรณ พิมพ์พัฒน์โยธิน

ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์

ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

วิระวรรณ วรรณโท

สำนักงาน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

๑๓๔๖ ถนนอาคารสงเคราะห์ ๕

คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

โทร. ๐๒ ๗๓๔ ๙๐๒๒-๓

โทรสาร ๐๒ ๗๓๔ ๙๐๒๑

พิมพ์ที่

หจก. รวิน พรีนติ้ง กรุ๊ป

โทร. ๐๘ ๑๔๒๑ ๖๘๒๑

โทรสาร ๐ ๒๔๖๓ ๒๐๑๕

วารสารห้องสมุด

สารบัญ

ปีที่ ๕๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม ~ มิถุนายน ๒๕๕๕

หน้า

บทบรรณาธิการ

ก

กึ่งแก้ว อ่วมศรี

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

๑

กึ่งแก้ว อ่วมศรี

พระบิดากับการอุดมศึกษาไทย

๑๓

กึ่งแก้ว อ่วมศรี

การดิจิทัลเอกสารโบราณของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : กรณีศึกษาคัมภีร์ใบลาน

๒๑

สินีนาฏ สมบูรณ์เอนก

ภายใต้กรอบสีแดงของ “นิตยสารไทม์”

๓๓

อภิชัย อารยะเจริญชัย

“MU Library” บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อคนไทย ๔๕

ชนัญญา ทองสุข และ วีรณี ทองเขาอ่อน

กรุงเทพมหานคร เมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖

๖๓

อรุณวรรณ พิมพาพัฒน์โยธิน

ธรรมนูญ สภามรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๗๑

ดร.ประจักษ์ วัฒนานนุสิทธิ์, แปล

CONTENTS

Volume 55 No. 1 January ~ June 2555

	page
Editorial	A
Kingkaew Aumsri	
Her Majesty Queen Srisavarindira, The Queen Grandmother of Thailand	1
Kingkaew Aumsri	
The Father of Thai Tertiary Education	13
Kingkaew Aumsri	
Chiang Mai University Library digitization of the palm leaf manuscripts	21
Sineenad Somboonane	
In the Red Border of Time Magazine	33
Apichai Arayacharoencha	
"MU Library" : Library Automation Service of Mahidol University	45
Cchanttha Thongsuk and Veeranee Kramsaeng	
World Book Capital 2013	63
Arunwan Pimpapatanayothin	
Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) Constitution	71
Dr.Prachark Wattananusit ,tran.	

บทบรรณาธิการ

วาระสารฉบับแรกของปี ๒๕๕๕ ในปีนี้ตรงกับงานเฉลิมฉลองในวาระ ๑๕๐ ปี พระราชสมภพ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า และ ๑๒๐ ปี พระราชสมภพสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทั้ง ๒ พระองค์ทรงได้รับประกาศยกย่องจาก องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) เป็นบุคคลสำคัญของโลก โดยในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมใหญ่ยูเนสโกยกย่องสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เนื่องในโอกาสวันครบรอบ ๑๕๐ ปี

วันคล้ายวันพระราชสมภพในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ในฐานะที่ทรงมีผลงานดีเด่น ด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และการอนุรักษ์พัฒนาด้านวัฒนธรรม ส่วนสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เนื่องในวาระฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปีวันพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๕ เป็นบุคคลสำคัญด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์การแพทย์ การพยาบาลและการสาธารณสุข วารสารห้องสมุดขอร่วมเชิดชูเกียรติโดย อัญเชิญพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ที่อำนวยประโยชน์แก่ปวงชนชาวไทยอย่างยั่งยืนและมั่นคงมาจนถึงปัจจุบัน

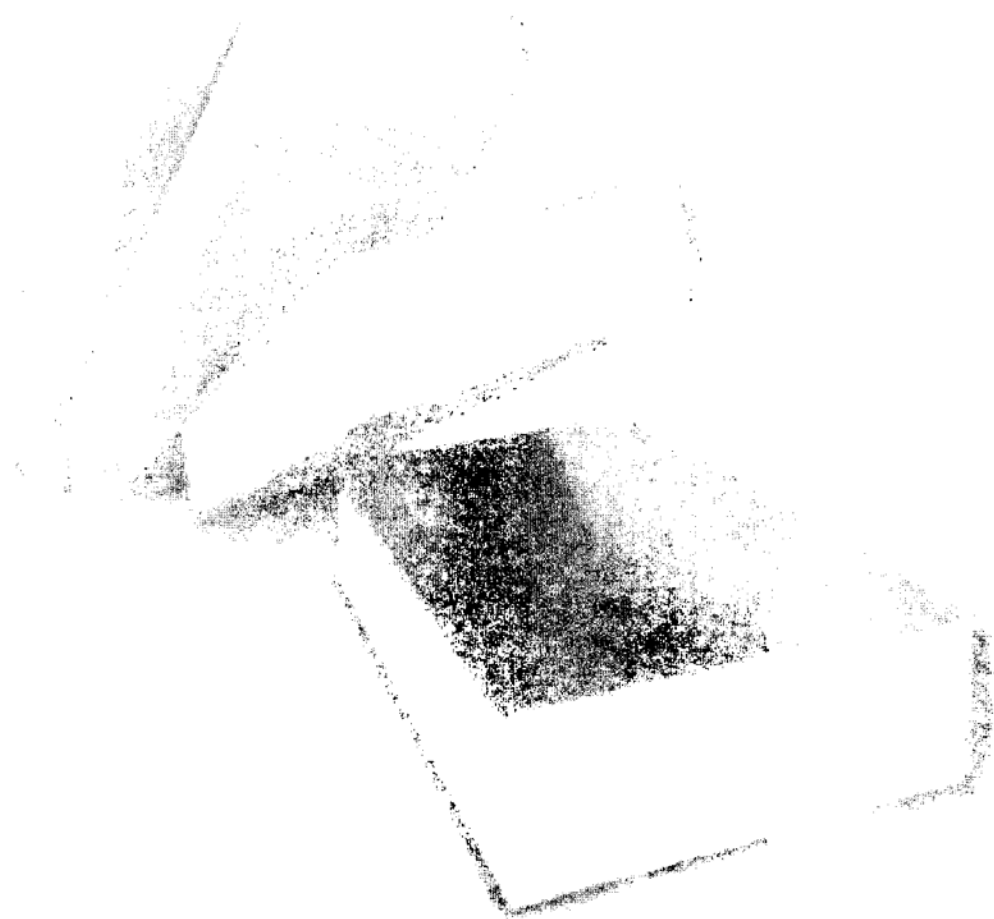
บทความเรื่องต่อมาคือ การดิจิทัลเอกสารโบราณของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : กรณีศึกษาคัมภีร์ใบลาน โดย สินีนาฏ สมบูรณ์เอนก ได้ถ่ายทอดความเป็นมาของการดำเนินงาน การเตรียมคัมภีร์ใบลานก่อนการดิจิทัล ประการสำคัญของโครงการนี้ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึง เอกสารดังกล่าวได้สะดวก โดยผ่านเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งนี้ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ๒ ท่านที่ตระหนักเห็นคุณค่าของงานอนุรักษ์เอกสารมรดก และช่วยผลักดันให้โครงการดังกล่าวเกิดขึ้น คือ อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผอ. เพ็ญสุพรรณ นาคะปรีชา และอาจารย์ ดร. ม.ร.ว.รจยา อาภากร ที่ปรึกษาโครงการ EMC Heritage และผู้อำนวยการศูนย์ ภูมิภาคโบราณคดีและจิตรศิลป์ในองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เรื่องต่อมาคือ เรื่อง “ภายใต้กรอบสีแดงของ “นิตยสารไทม์” โดย อภิชัย อารยะเจริญชัย บทความนี้วิเคราะห์ถึงนโยบายประการที่ถูกลำเสนอผ่านข้อเขียนของTIME นิตยสารคุณภาพมีอายุเก่าแก่ ๘๙ ปี ตั้งแต่ปี ๑๙๒๓-๒๐๑๒ ที่ทำหน้าที่ตีแผ่เหตุการณ์มาถึงยุคปัจจุบัน ว่าอาจมิใช่เพียงการนำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาอีกต่อไป แต่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการนำเสนอที่ชวนให้ติดตามมากขึ้น เปิดโอกาสให้มีการแสดงความเห็นของผู้เขียน เนื่องจากในปี ๒๕๕๖ กรุงเทพมหานครได้รับคัดเลือกเป็นมหานครแห่งการอ่าน (Bangkok Read for Life) และเมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ (World Book Capital 2013) ทางกองบก.เห็นควรนำประวัติความเป็นมา ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนโครงการ ๕ ยุทธศาสตร์

กิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วม ความร่วมมือของภาคีและภาคส่วนต่างๆ กิจกรรมทั้งหลายที่จัดอย่างต่อเนื่องในปี ๒๕๕๕ เพื่อขับเคลื่อนโครงการ โดยเฉพาะปี ๒๕๕๖ มีโครงการพันธกิจที่เสนอต่อยูเนสโกอะไรบ้าง นำเสนออย่างละเอียดในบทความนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงแก่ผู้ที่สนใจ และร่วมกันสานต่อพันธกิจให้เกิดเป็นรูปธรรมที่คมชัดต่อไป รวมทั้งนำมาประยุกต์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุด หรือการร่วมภาคีเครือข่ายกับภาคส่วนที่มีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน ได้อย่างง่ายดาย

มีหน่วยงานที่เป็นผู้ใหญ่อยู่มาก ชื่อ ศูนย์บริหารการจัดการองค์การสากล (GEMC) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้พัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติชื่อ “MU Library” บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อคนไทย โดย ดร.ชนัญฐา ทองสุข และวีรณี ทองเขื่อน ร่วมพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติขึ้น ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นไปได้และโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันของคนไทยทุกคน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ความรู้ความเชี่ยวชาญ และค่าใช้จ่าย บก. ขอขอบคุณในกุศลจิตนี้ด้วย และโปรดช่วยกันจำว่า ในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ ๑๖ (CONSAL XVI) เพื่อให้ทราบที่มาของการจัดประชุมดังกล่าว ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์ ประธานฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จึงแปล ธรรมนูญสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจัดทำขึ้นเป็น ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๑๓ ที่ประเทศสิงคโปร์ ได้มีการแก้ไขหลายครั้ง เนื้อหาของธรรมนูญคอนชาลมี ๑๑ มาตรา ๒๙ ข้อ ประกอบด้วย ชื่อและสำนักงาน วัตถุประสงค์ สมาชิก สิทธิพิเศษ ความรับผิดชอบ คณะกรรมการบริหาร การประชุมสำนักงานเลขาธิการ การประชุมประจำปี การออกเสียง ในคณะกรรมการบริหาร การแก้ไข การยกเลิก และการบังคับใช้ ขอเชิญสมาชิการสารและผู้สนใจร่วมเรียนรู้และส่งต่อความรู้สู่กัน เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง เพาะปลูกปัญญาที่ดี มีคุณค่าสร้างประโยชน์ต่อสังคม เตรียมพร้อมสู่ การเป็นมหานครแห่งการอ่าน เมืองหนังสือโลก การเป็นเจ้าภาพจัดประชุม CONSAL (๒๕๕๘) และ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ.๒๐๑๕)

กึ่งแก้ว อ่วมศรี
บรรณาธิการประจำฉบับ

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

กิ่งแก้ว อ่วมศิริ

ในการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ ๓๖ ที่สำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้มีมติรับรองการประกาศ รวมเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ ๑๕๐ ปีพระราชสมภพสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ในฐานะที่ทรงเป็นบุคคลสำคัญ ที่มีผลงาน ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (สาธารณสุข) วัฒนธรรม สังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ ด้วยผลงานสำคัญได้แก่ด้านการศึกษา ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ในการพัฒนามนุษย์จึงมีพระราชกรณียกิจทั้งด้านการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตลอดจนถึงการพระราชทานทุนการศึกษา ทรงเน้นหลักการศึกษา ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทรงนำความรู้จากการทรงลงทุนประกอบอาชีพเชื่อมโยงมาถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้แก่การตั้งโรงเรียนผ้า การทอผ้า การตั้งโรงสีข้าว ด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพทรงช่วยเกื้อหนุนการรักษาพยาบาลแบบตะวันตกในสังคมไทย การพระราชทานความช่วยเหลืออื่นๆ แก่ผู้เจ็บไข้ได้ป่วยผ่านพระราชกรณียกิจด้านสหประชาชาติไทย การก่อตั้งสถาน รักษาพยาบาลที่ตำบลศิริราชา การพระราชทานความช่วยเหลือแก่โรงพยาบาลศิริราช ทรงริเริ่ม หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านการอนุรักษ์พัฒนาวัฒนธรรม ทรงสนพระทัยและทรงพระปรีชาดำเนินงาน ฝีมือเย็บปักถักร้อยและการทอผ้า จนสามารถโยงใยมาถึงการพัฒนาเป็นงานอาชีพในกลุ่มสตรี ที่ทรงรู้จัก นอกจากนี้พระองค์ยังมีส่วนร่วมเผยแพร่ศิลปหัตถกรรมในต่างประเทศด้วย

ในโอกาสครบ ๑๕๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ พ.ศ.๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๑๒) วารสาร ห้องสมุดขอร่วมเผยแพร่พระเกียรติคุณอันเป็นประโยชน์ต่อปวงชนชาวไทยอย่างยั่งยืนและมั่นคง มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีคุณค่าและเป็นแบบอย่างที่ได้รับการยกย่องในระดับนานาชาติ

Her Majesty Queen Srisavarindira, The Queen Grandmother of Thailand

Kingkaew Aumsri

UNESCO'S at its 36th General Meeting at the UNESCO Head Quarter Paris on 9th November 2011 approved the Celebration of 150th anniversary of the birth of Queen Srisavarindira, Queen Grandmother of Thailand 10 September 2011 on her roles on education, applied science (public health), culture, social science and humanities. Her important achievement on education were on formal, informal and non formal education development. She supported education fund, education on the person potential and the gained occupational knowledge to human resources development. She established the garment factory and rice mill. She supported public welfare of Thai people and the western medical services in Thai society. Of particular note, she was the founder of Thai Red Cross Society and the Somdet at Sriraja Hospital. Siriraj Hospital development was also one of her interesting too. On the preservation and development of cultural heritage, she was very much interested in sewing and embroidery as part of profession. She was also involved in international relations and promoted Thai arts and crafts in foreign countries.

On the occasion of her 150 birthday anniversary 2012 TLA Bulletin may join with Thai people in publishing this article to pay homage to her benevolent to Thai people and to the international acknowledgement of her achievement.

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

กิ่งแก้ว อ่วมศรี*

พระราชประวัติ

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เป็นพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ ๖๐ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นลำดับที่ ๔ ซึ่งประสูติแต่เจ้าจอมมารดาเปี่ยม ทรงพระราชสมภพในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันพุธ เดือน ๑๐ แรม ๒ ค่ำ ปีมะจิดวาศก จ.ศ. ๑๒๒๔ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๐๕ โดยได้รับพระราชทานพระนามจากสมเด็จพระราชบิดาว่า “พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าสว่างวัฒนา” รวมทั้งได้รับพระราชทานพระเป็นภาษามคร ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงพระนิพนธ์แปลเป็นภาษาไทยไว้ว่า

“เราได้ตั้งนามของบุตรีในราชสกุลนี้ว่า “สว่างวัฒนา” ดังนี้ ขอบุตรีนั้นจงเป็นผู้มีสุข เลี้ยงง่าย ไม่มีโรค ไม่มีอุปัทวันตราย มั่งคั่งสมบูรณ์ มีทรัพย์มาก มีโอกาสสมบัติมาก ดำรงอิศริยยศตั้งอยู่ในพระบรมราชวงศ์ที่ประเสริฐสูงสุดของพระบิดายังยืนกาลนานเทอญ”

พระองค์ทรงมีพระเชษฐาและพระขนิษฐาร่วมพระมารดาทั้งสิ้น ๖ พระองค์ ได้แก่ พระองค์เจ้าอุณากรรณอนันตนรไชย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระองค์เจ้าสว่างวัฒนา สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระพันปีหลวง และ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิชิต

พระองค์เจ้าหญิงสว่างวัฒนา ทรงได้รับการศึกษาตามแบบกุลสตรีในวังหลวง ทรงได้เล่าเรียนภาษาอังกฤษถึงขั้นอ่านออกและฟังเข้าใจพระทัย ทรงมีพระพี่นางพระน้องนางที่สนิทสนมเป็นเพื่อนสนิทกลุ่มเดียวกัน คือ พระองค์เจ้าไขใบดวง พระองค์เจ้าณภาพรประภา พระองค์เจ้าพวงสร้อยสอางค์ และพระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี เมื่อพระองค์มีพระชนมายุ ๖ พรรษา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ กรมขุนพิริยดิศประจักษ์ราชนคร เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติขึ้นเป็นรัชกาลที่ ๕ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พระฐานันดรศักดิ์ของพระองค์เจ้าสว่างวัฒนา จึงเปลี่ยนเป็น “พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าสว่างวัฒนา” เมื่อทรงเจริญพระชันษาขึ้น พระองค์ก็มีพระสิริโฉมงดงาม จนมีคำกล่าวว่า “หน้าตาคนสันทองสว่าง พุดจากระจัดกระจางองค์สุนันทา” ทรงเข้ารับราชการเป็นพระภรรยาเจ้าในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ทรงมีพระชนม์ ๑๖ พรรษา ดำรงพระอิสริยยศเป็น “พระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระราชเทวี” โดยมีพระองค์เจ้าหญิงที่รับราชการเป็นพระภรรยาเจ้าในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกับพระองค์ ได้แก่ พระองค์เจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี และพระองค์เจ้าสุขุมลมารศรี

* หัวหน้าฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พระภรรยาเจ้าทั้ง 4 พระองค์มีพระเกียรติยศเสมอกันทุกพระองค์ พระเกียรติยศที่จะเพิ่มพูนนั้นขึ้นอยู่กับการมีสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเป็นสำคัญ จนกระทั่ง ในปี พ.ศ.๒๔๒๓ เกิดเหตุการณ์สิ้นพระชนม์ของพระองค์เจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ระหว่างการเสด็จแปรพระราชฐานไปพระราชวังบางปะอิน จึงทำให้เกิดปัญหาในการจะออกพระนามในประกาศทางราชการ ซึ่งนำมาสู่การจัดระเบียบภายในพระราชสำนักว่าด้วยตำแหน่งพระภรรยาเจ้าให้เป็นที่เรียบร้อย โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระองค์เจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ เป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระราชเทวี” ซึ่งถือเป็นพระอัครมเหสีพระองค์แรก และ พระองค์เจ้าสว่างวัฒนา ขึ้นเป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระราชเทวี” โดยในวันงานพระเมรุมาศสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ฯ ก็ได้มีประกาศฐานะพระอัครมเหสีให้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้นโดยเพิ่มคำว่า “บรม” อีกหนึ่งคำ ดังนั้น พระองค์จึงได้รับการเฉลิมพระนามาภิไธยเป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี” ซึ่งเป็นตำแหน่งพระอัครมเหสีเนื่องจากพระองค์เป็นพระชนนีสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาชิรธนะธิศ พระราชกุมารพระองค์ใหญ่ในรัชกาลที่ ๕ หลังจากพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งพระอัครมเหสีแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้สร้างพระตำหนัก ขึ้นในเขตพระราชฐานชั้นใน พระบรมมหาราชวัง เพื่อให้เป็นที่ประทับของพระองค์ โดยเมื่อขึ้นพระตำหนักใหม่แล้ว ชาววังก็ออกพระนามล่ำลองว่า “สมเด็จพระตำหนัก” ตั้งแต่นั้นมา

ภายหลังการสวรรคตของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร และทรงสถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ พระราชโอรสในสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระวรราชเทวี ขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมารพระองค์ต่อนั้น ทำให้พระอิสริยยศของสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีฯ เทียบเท่าพระองค์และในคราวที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยือนยุโรปอย่างเป็นทางการนั้น ได้สถาปนาสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีฯ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พร้อมทั้งเฉลิมพระนามาภิไธยขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ เมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๙ ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของพระภรรยาเจ้า จึงทำให้ฐานะของสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนาฯ ลดลงมาเป็นอันดับสองของพระราชวงศ์ฝ่ายใน

พระราชโอรสธิดา

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดา ๘ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร
๒. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าอิสริยาภรณ์

๓. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าวิจิตรจิรประภา
๔. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสมมติวงศัวัธย กรมขุนศรีธรรมราชธำรงฤทธิ์
๕. สมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร
๖. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าศิริราชมณเฑียร กรมหลวงพัฒนาดี
๗. สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
๘. สมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิง สิ้นพระชนม์เมื่อพระชันษาได้ ๔ วัน

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงรับอภิบาลพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่กำพร้าพระมารดาอีก ๔ พระองค์ คือ พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงษ์สนิท พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าประภาพรรณพิไล และ พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าวาปีบุษบากร

ถึงแม้สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าจะมีความเพียบพร้อมไปในทุกๆ ด้าน และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ พระราชโอรสองค์แรกจะได้รับพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมารพระองค์แรกก็ตาม แต่พระองค์ก็ทรงได้รับความทุกข์จากการที่พระราชโอรสและพระราชธิดาสิ้นพระชนม์ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยในปี พ.ศ. ๒๔๒๒ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าอริยาลงกรณ์ พระราชโอรสลำดับที่ ๒ ทรงสิ้นพระชนม์ลงขณะที่มีพระชันษาเพียง ๒๑ วันเท่านั้น และในปี พ.ศ. ๒๔๒๔ ก็ทรงสูญเสียสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าวิจิตรจิรประภา พระราชธิดาพระองค์แรกของพระองค์ไป เมื่อมีพระชันษาเพียง ๔ ขวบเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ พระราชธิดาองค์เล็กของพระองค์ และเป็นพระราชธิดาพระองค์สุดท้ายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งยังไม่ได้รับการพระราชทานพระนาม ก็สิ้นพระชนม์ลงขณะที่มีพระชันษาเพียง ๓ วันเท่านั้น หลังจากนั้นเพียง ๑ ปี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศสยามมกุฎราชกุมารก็เสด็จสวรรคตอย่างกระทันหันด้วยพระโรคไขกระดูกน้อยจากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้พระองค์ทรงพระกันแสงอย่างรุนแรง ไม่เสวยพระกระยาหาร ทำให้พระสุขภาพทรุดโทรมลง และทรงพระประชวรลงในที่สุด

พระองค์ได้เสด็จประพาสหัวเมืองต่างๆ เพื่อพักผ่อน จนพระสุขภาพดีขึ้น แต่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๑ พระองค์ก็ทรงได้รับความทุกข์จนล้มป่วยลงอีกครั้ง โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าศิริราชมณเฑียร กรมหลวงพัฒนาดี พระราชธิดาในพระองค์สิ้นพระชนม์ลง เมื่อมีพระชันษาเพียง ๑๐ ปีเท่านั้น คณะแพทย์กราบบังคมทูลให้เสด็จฯ ไปประทับที่เมืองชายทะเลเพื่อรักษาพระองค์ แต่ยังมีได้เสด็จไป สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสมมติวงศัวัธย กรมขุนศรีธรรมราชธำรงฤทธิ์ ก็สิ้นพระชนม์ลงด้วยพระโรคไขกระดูกน้อย เมื่อพระชันษา ๑๘ ปี ซึ่งการสูญเสียพระราชโอรส และพระราชธิดาอย่างต่อเนื่องทำให้พระองค์ทรงพระประชวรถึงกับทรงพระราชดำเนินไม่ได้ และทรงเศร้าโศกสุดหักห้ามพระราชหฤทัยจนไม่เสด็จฯ ไปพระราชทานเพลิงสมเด็จพระบรม

โอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าศิริราชมงคลโสภณ พิมลพัฒน์วดี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสมมติวงศัวัชรทัย กรมขุนศรีธรรมราชธำรงฤทธิ์ ซึ่งจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน ส่วนสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกนั้นก็สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๒ และพระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงษ์สนิทที่มีความใกล้ชิดกับพระองค์มากที่สุด ซึ่งพระองค์ทรงหวังว่าจะฝากฝังไว้ด้วยนั้น ก็กลับสิ้นพระชนม์ลง ๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๗

ในปี พ.ศ.๒๔๘๑ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร ถูกจับกุมตัวด้วยเหตุผลทางการเมือง เมื่อพระองค์ทรงทราบข่าวก็ตกพระทัยและทรงต่อรองกับรัฐบาล โดยรับประกันด้วยพระราชทรัพย์ทั้งหมดที่พระองค์มีเพื่อแลกกับการปล่อยตัวกรมพระยาชัยนาทนเรนทร แต่ไม่สำเร็จ พระองค์ถึงกับรับสั่งว่า “ลูกตายไม่น้อยใจซ้ำใจเลย เพราะมีเรื่องหักห้ามได้ว่าเป็นธรรมดาของโลก ครั้นนี้ทุกข์สุดที่จะทุกข์แล้ว” โดยกรมพระยาชัยนาทนเรนทร ถูกถอดฐานันดรศักดิ์เป็น “นักโทษชายรังสิต” และถูกนำตัวเขาไปยังคุกบางขวาง ในระหว่างนั้น สมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธรสิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๑ หลังจากนั้น นักโทษชายรังสิตก็ได้รับการปล่อยตัวและได้คืนสู่พระฐานันดรศักดิ์เดิม กรมพระยาชัยนาทนเรนทร สิ้นพระชนม์ลงเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๔ มีเพียงพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวาปีบุษบากร พระราชธิดาบุญธรรมพระองค์เดียวเท่านั้นที่มีพระชนม์ชีพอยู่จนได้จัดพระบรมศพ

พระราชกรณียกิจ

หลังจากงานพระราชพิธีโสกันต์ สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงรับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัวเรื่อยมา เนื่องจากทรงสามารถจดจำพระราชกระแสได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ พระองค์ยังเป็นผู้รอบรู้การงานในพระราชสำนัก และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ อีกด้วย

สภาอุณาโลมแดง

จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๓๖ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสมาชิกรุ่นแรก ในปี พ.ศ.๒๔๖๓ และทรงดำรงตำแหน่งองค์สภานายิกา สภาภาษาชาติไทย พระองค์ที่ ๒ หลังจากการสวรรคตของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ สภานายิกาพระองค์แรก เป็นเวลานานถึง ๓๕ ปี โดยพระองค์ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทรัพย์จำนวนมาก เพื่อบำรุงสภาภาษาชาติไทย และตั้งกองทุนต่างๆ ส่งนักเรียนไปเรียนต่างประเทศ เพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญมาปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอ

ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

พระองค์ทรงสนับสนุนโรงศิริราชพยาบาลตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง เรื่อยมาตราบจนพระองค์เสด็จสวรรคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากเหตุการณ์การสิ้นพระชนม์ของพระราชโอรสธิดาไปถึง

จำนวน ๖ พระองค์ ส่งผลให้พระองค์ทรงพระประชวรและเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับรักษาพระองค์ที่พระตำหนักศรีราชา ซึ่งพระองค์ทรงให้จัดสร้างสถานพยาบาลขึ้น โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามว่า “โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา” (ปัจจุบัน คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา) และพระองค์ยังทรงริเริ่มหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เพื่อให้การรักษาแก่ประชาชนที่อยู่ห่างไกลอีกด้วย นอกจากนี้ ยังทรงพระราชทานทุนส่งแพทย์พยาบาลไปศึกษาต่อต่างประเทศเพื่อพัฒนางานการแพทย์ไทยอย่างต่อเนื่อง

ด้านการศึกษา

พระองค์ได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อบำรุงโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาทิ เช่น โรงเรียนราชนิเวศน์ โรงเรียนวัดโสมนัสราชวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนเจ้าฟ้าสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้รับการเฉลิมพระนามาภิไธยเป็น “สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี” โดยข้าราชการสำนักในสมัยนั้นออกพระนามว่า “สมเด็จพระมาตุจฉา” พระองค์ทรงเป็นพระธิดาให้พระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี ในรัชกาลที่ 6 ตั้งแต่ทรงพระครรภ์จนถึงมีประสูติกาลสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี พระราชธิดาพระองค์เดียวในรัชกาลที่ ๖ ซึ่งมีพระประสูติกาลก่อนสมเด็จพระราชบิดาเสด็จสวรรคตเพียงวันเดียว โดยก่อนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใกล้เสด็จสวรรคตนั้น ได้มีพระราชดำรัสทรงฝากพระราชธิดาไว้กับพระองค์ด้วย

ต่อมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระนามาภิไธยเป็น “สมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า”

เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล พระราชนัดดา เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลฯ ทรงเฉลิมพระนามสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี ขึ้นเป็น “สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า” พระองค์ดำรงพระอิสริยยศนี้ตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ เมื่อรัชกาลที่ ๘ เสด็จฯ สวรรคตในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ไม่มีผู้ใดกล้ากราบบังคมทูลสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าให้ทรงทราบ ดังนั้น พระองค์จึงทรงรำลึกว่า “มีหลานชาย ๒ คน” เสมอ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงเป็นประธานในพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส ณ พระตำหนักใหญ่ วังสระปทุม เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ เมื่อพระองค์ทรงเจิมสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถแล้ว มีรับสั่งว่า “หันออกไปยืนกับผู้ที่เข้ามาซิ เขาอดสำหรับมากันเต็มๆ ออกไปให้เขาเห็นหน่อย” ซึ่ง

สร้างความประหลาดใจแก่ผู้เข้าเฝ้า ณ ที่นั้นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากพระองค์ทรงเลือนความจำด้วยพระชราภาพ และมักจะไม่ทรงพระดำรัสแล้ว

สวรรคต

เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมายังวังสระปทุม เมื่อเวลาประมาณ ๒ ยาม เนื่องจากคณะแพทย์ที่รักษาสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้ากราบบังคมทูลว่า พระอาการหนักสุดที่จะเยียวยาแล้ว คงจะเสด็จสวรรคตในไม่ช้า ภายในห้องพระบรรทมของสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยืนอยู่ปลายพระบาท พร้อมด้วยคณะแพทย์และพยาบาลที่เฝ้าพระอาการ ส่วนหน้าห้องพระบรรทมนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถประทับอยู่ นอกจากนั้นก็ยังมีพระองค์เจ้าวาปีบุษบากร หม่อมเจ้าหลานฯ และข้าหลวงหมอบเฝ้าเต็มไปหมด เนื่องจากเป็นที่ทราบกันแล้วว่า พระอาการจะไม่รอดตั้งแต่ ๕ หุ่่ม จึงมาคอยส่งเสด็จกันพร้อมหน้าในวาระสุดท้าย หลังจากตีสองชาววังที่เฝ้าอยู่ในที่นั้นทั้งปวงต่างก็ได้ยินเสียงสวดมนต์เบาๆ ติดต่อกันโดยหาตัวผู้สวดไม่ได้ พอผ่านไปได้ ๑๖ นาที สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าก็เสด็จสู่สวรรคตอย่างสงบ เมื่อเวลา ๒.๑๖ น. โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงหมอบกราบถวายบังคมอยู่ปลายพระบาท รวมพระชนมายุได้ ๙๓ พรรษา ๓ เดือน ๗ วัน หลังจากสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าเสด็จสวรรคต ได้อัญเชิญพระบรมศพมาประดิษฐาน ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง จนถึงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระบรมศพลงจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทไปประดิษฐานเหนือพระยานมาศสามคาน แล้วอัญเชิญพระบรมศพออกจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทอดผ้าไตรที่พระโกศพระบรมศพ หลังจากนั้น พระบรมศพเคลื่อนขบวนไปยังพระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง และถวายพระเพลิงพระบรมศพ และในวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเก็บพระบรมอัฐิ และเชิญพระบรมอัฐิเข้าสู่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ภายในพระบรมมหาราชวังเพื่อบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอัฐิ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บรรจุพระบรมราชสรีรางคาร สมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ไว้ภายใต้ฐานชุกชีพระสัมพุทธวิมโนภาส วัดราชาธิวาสราชวรวิหาร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ พระองค์ทรงได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนี้

เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์สทรวงเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในรุ่นแรกที่ได้รับพระราชทาน ม.จ.ก. จากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงดำรงตำแหน่งมหาสวามินีแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ พระองค์ทรงได้รับพระราชทานเมื่อปี พ.ศ.๒๔๒๕ พร้อมกับพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในพระองค์อื่นๆ ดังนี้

๑. สมเด็จพระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมพระยาสุดาร์ตนาธราชประยูร (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าละม่อม กรมพระยาสุดาร์ตนาธราชประยูร)

๒. พระนางเธอ พระองค์เจ้าสุขุมลมารศรี (สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุขุมลมารศรี พระอัครราชเทวี)

๓. พระนางเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี (สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง)

๔. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าแมนเขียน

๕. พระเจ้าราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเสียม

๖. พระเจ้าพี่นางเธอ พระองค์เจ้ายิ่งเยาวลักษณ์ (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ายิ่งเยาวลักษณ์ อรรคราชสุดา)

๗. พระเจ้าพี่นางเธอ พระองค์เจ้าโสมวดี (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมวดี ศรีรัตนราชธิดา กรมหลวงสมรรัตนสิริเชษฐ)

๘. พระเจ้าลูกเธอ พระองค์เจ้าศรีวิไลยลักษณ์ กรมขุนสุพรรณภาควดี (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีวิไลยลักษณ์ กรมขุนสุพรรณภาควดี)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์สทรวงได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๓๖ พระองค์ทรงได้รับพระราชทานพร้อมกับพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในพระองค์อื่นๆ ดังนี้

๑. พระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระวรราชเทวี (สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง)

๒. พระนางเจ้าสุชุมลมารศรี พระราชเทวี (สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุชุมลมารศรี พระอัครราชเทวี)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า (ฝ่ายใน) ทรงได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๖ เครื่องราชอิสริยาภรณ์รัตนวราภรณ์สทรวงได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นมหาวชิรมงกุฎสทรวงได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๒

อนุสรณ์สถาน

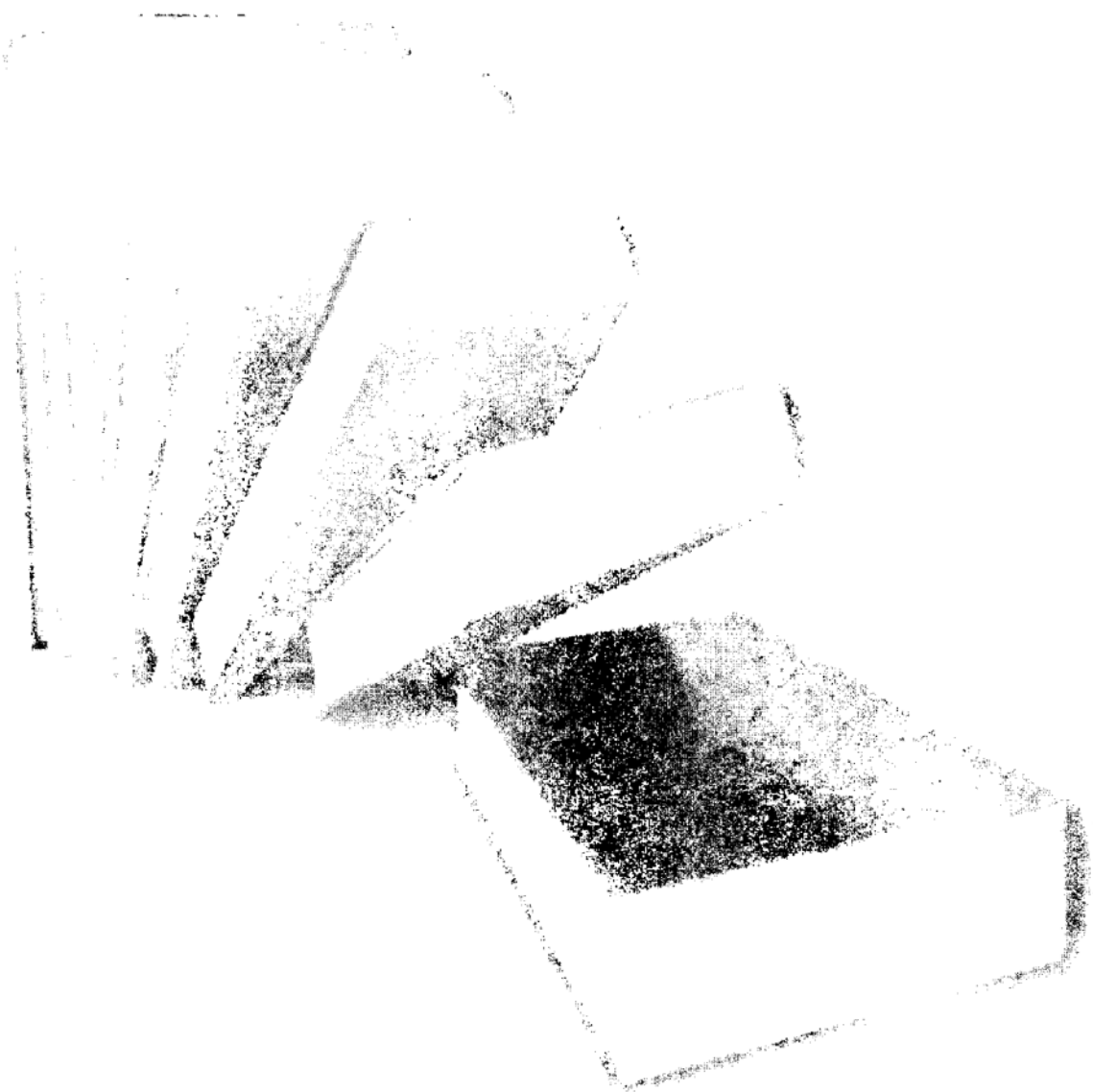
โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา เดิมชื่อว่า โรงพยาบาลสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงจัดสร้างขึ้น ในปี พ.ศ.๒๔๔๕ ทางโรงพยาบาลได้จัดสร้างพระราชนุสาวรีย์ของพระองค์ขึ้นภายในโรงพยาบาล นอกจากนี้ อาคารต่างๆ ภายในโรงพยาบาลนั้นยังได้รับพระราชทานนามตามพระนามของพระองค์ ได้แก่ ดึกพระพันวัสสา ดึกสว่างวัฒนา ดึกศรีสวรินทิรา ดึกบรมราชเทวี ดึกอัยยิกาเจ้า และดึกศรีสมเด็จ นอกจากนี้ ภายในโรงพยาบาลยังได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวีฯ ณ ดึกพระพันวัสสา เพื่อจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติ และเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับพระองค์

พระราชนุสาวรีย์สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ณ โรงเรียนวัฒโนทัย เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๑ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทศศิริวงศ์ สมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพในขณะนั้น ได้ขอพระราชทานนามโรงเรียนจากพระองค์ ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานนามโรงเรียนแห่งนี้ว่า “โรงเรียนวัฒโนทัย” (โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ ในปัจจุบัน) ตามพระนามเดิมคือ “สว่างวัฒนา” พระองค์เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร ในพิธีเปิดป้ายโรงเรียนเมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ.๒๔๗๑ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพจึงได้ก่อสร้างพระราชนุสาวรีย์สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า รวมทั้งสร้างอาคารศรีสวรินทิรา ขึ้นภายในโรงเรียน โดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จทรงเปิดพระราชนุสาวรีย์และอาคารศรีสวรินทิราในวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๒๘

เอกสารอ้างอิง

๑. ราชกิจจานุเบกษา (๒๔๙๙). หมายกำหนดการ ถวายพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยิกาเจ้า ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง พุทธศักราช ๒๔๙๙, เล่ม ๗๓, หน้า ๑๒๔๒, ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๙
๒. วิมลย์ พงศ์พนิตานนท์. (๒๕๔๙). ศรีสวรินทิราอนุสรณ์ : น้อมรำลึกถึงสมเด็จพระพันวัสสาอัยิกาเจ้า. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยิกาเจ้า.
๓. ศุภรัตน์ส์ เลิศพาณิชยกุล และอมลวรรณ คีรีวัฒน์. สมเด็จพระศรีสวรินทิราส บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยิกาเจ้า สืบค้นจาก <http://www.xn--82cxkhypraac4bkuh1gvb4acm6ssf.net/th/history.php>
๔. สมภพ จันทระประภา. (๒๕๑๔). สมเด็จพระศรีสวรินทิรา พระบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยิกาเจ้า. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย.

พระบิดากับการอุดมศึกษาไทย

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบขอถวายพระสมัญญา “บิดาแห่งการอุดมศึกษาไทย”แด่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ผู้มีพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นแก่การอุดมศึกษาของไทย เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒๐ ปี แห่งวันพระราชสมภพ (๑ มกราคม ๒๕๓๕) ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศฯ ทรงดำรงพระชนม์ชีพอันเป็นแบบอย่างของผู้เฝ้าในการศึกษา ทรงเป็นหลักเริ่มต้นในการเจรจาความร่วมมือกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ นับเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยให้การอุดมศึกษาของไทยที่เริ่มก่อตั้งมาก่อนหน้านั้นไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน โรงเรียนราชแพทยาลัย ได้มีความเข้มแข็งในเชิงวิชาการและมีความเป็นมาตรฐานในฐานะของมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพพระระดับสากล พระองค์ยังทรงเกี่ยวข้องกับวงการแพทย์ และวงการศึกษารวมทั้งได้ประทานทรัพย์และทุนการศึกษาให้แก่วงการศึกษามาก นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงเปี่ยมล้นด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ทรงแสดงให้เห็นถึงหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทรงดำริว่า “การศึกษาเป็นงานที่มีคนเป็นหัวใจ” ต้องเน้นคุณค่าของความเป็นครู ยึดคนเป็นหลัก โดยทรงมีความลึกซึ้งในปรัชญา และวิธีจัดการศึกษามหาวิทยาลัยในระดับสากล ทรงวางรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะที่เน้นการมีส่วนร่วมรวมทั้งได้นำเสนอหลักการ “ธรรมาภิบาล” ในการบริหารอุดมศึกษา และทรงมีความลึกซึ้งในงานวิจัยและการนำผลการวิจัยไปสู่การบริหารจัดการศึกษา

การถวายสมัญญานามด้านการศึกษา มิได้ขัดกับสมัญญานามที่เคยมีผู้ถวายแด่พระองค์ไม่ว่าจะเป็น “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนใหม่” “องค์บิดาแห่งการสาธารณสุขไทย” “บุคคลดีเด่นของโลก ของยูเนสโก” แต่เป็นการเสริมเติมเต็มให้สมบูรณ์แบบ เพราะทั้งวิชาชีพแพทย์และนักสาธารณสุขนั้น ล้วนเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ของวงการอุดมศึกษาของไทยอย่างแท้จริง วารสารห้องสมุดขอร่วมเทิดพระเกียรติและสืบสานปณิธานของพระองค์ด้วยบทความวิชาการ เรื่อง พระบิดากับการอุดมศึกษาไทย ประกอบด้วยพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจทางการศึกษา และพระราชกรณียกิจทางการอุดมศึกษา

The Father of Thai Tertiary Education

Kingkaew Aumsri

On 1st January 2012, Thai Cabinet approved the title “the Father of Thai Tertiary Education” to His Royal Highness Prince Mahidol of Songklaon his 120th birthday anniversary. The life of H.R.H.PrinceMahidol is the symbolic example to Thai people on education and learning. He started to negotiated with the Rockefeller Foundation to support the development of Thai higher educationwhich was started before his time for example the Civil Services School and the RajpaettayalaiMedical School. Under his guidance these higher education schools become stronger institutions in the form of international academic and education standard. He initiated many medicine and education projects for Thailand. He granted his money to students and educational projects. He was the person with the pedagogic psychology and the theory of life-long learning.. He had the opinion on “education centers around the human being”. He stressed on value of teachers, philosophy of higher education international standard. He formed the technique on education with many persons and organizations involvement, the research and result of the research for higher education administration. He put forward the “good governance” principles.

Although the Prince Father had been named as “ The Father of Thai Medicine”, “The Father of Thai Public Health” and “UNESCO celebrity” but this celebrationis an important part among collective titles. It markedhis benevolent to Thai people and society. TLA Bulletin is, therefore, joining Thai people to celebrate this important person and event by the publishing of this article.

พระบิดากับการอุดมศึกษาไทย

กิ่งแก้ว อ่วมศรี*

พระราชประวัติ

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๖๙ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และองค์ที่ ๗ ในสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าเสด็จพระราชสมภพเมื่อวันศุกร์ เดือนยี่ ปีเถาะ ขึ้น ๓ ค่ำ (ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๕ ตามปฏิทินสากล) มีพระนามเต็มในขณะนั้นว่า "สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามโหฬารอดุลยเดช นเรศวรมหาราชธิบดินทร์ จุพาลงกรณินทรวรานุสร สมบูรณ์เบญจพรสิริสวัสดิ์ขัตติยวโรภโตสุชาติ คุณสังกาศเกียรติประภูลักษณ์ระวีจิตรพิสิฐบุรุษย์ ชนุดมรัตน์พัฒนศักดิ์ อรรควรรราชกุมาร"

เมื่อพระชนม์ได้ ๑๒ พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธีมหามงคลโสกันต์ มีการสมโภช ๗ วัน ๗ คืน ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ถึง ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ หลังโสกันต์แล้ว เป็นพระราชประเพณีโบราณมา ที่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าชาย เมื่อทรงพระชันษาเจริญขึ้น สมควรกาลแล้ว ก็พระราชทานพระสุพรรณบัตรเฉลิมพระนามตามขัตติยราชประเพณี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงพระเกียรติยศเป็นเจ้าฟ้าต่างกรม ทรงศักดินาเต็ม ๔๐,๐๐๐ ตามพระราชกำหนด ให้สถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าชายขึ้นเป็น "สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามโหฬารอดุลยเดช นเรศวรมหาราชธิบดินทร์ จุพาลงกรณินทรวรานุสร สมบูรณ์เบญจพรสิริสวัสดิ์ขัตติยวโรภโต สุชาติ คุณสังกาศเกียรติ ประภูลักษณ์ระวีจิตรพิสิฐบุรุษย์ ชนุดมรัตน์พัฒนศักดิ์ อรรควรรราชกุมาร กรมขุนสงขลานครินทร์ มุสิกนาม"

ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ หลังจากพิธีโสกันต์ได้ ๑ ปี สมเด็จพระบรมราชชนกทรงผนวชเป็นสามเณรที่วัดบวรนิเวศวิหาร พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ขณะนั้นทรงดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช) ในการนี้ มีการสมโภชที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยระหว่างทรงผนวชประทับที่ "ตำหนักทรงพรต" ทรงลาผนวช เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๗๗

* หัวหน้าฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พระราชกรณียกิจทางด้านการศึกษา

ในเมืองต้นทรงศึกษา ณ โรงเรียนราชกุมารในพระบรมมหาราชวังในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ โดยมีพระยาอิศรพันธุ์โสภณ (หนู) เป็นพระอาจารย์ภาษาไทยคนแรก และเข้าเรียนโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้พระราชโอรส ๓ พระองค์ที่ทรงอยู่ในวัยที่สมควรและมีพระพลานามัยสมบูรณ์ เสด็จไปทรงศึกษาต่อที่ยุโรป ดังที่เคยทรงปฏิบัติมากับพระราชโอรสที่ทรงแข็งแรงพอ ในครั้งนี้พระราชโอรสทั้ง ๓ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้าอภัยวงศ์เดชาวุธฯ กรมขุนนครราชสีมา สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมขุนสงขลานครินทร์ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราไชย ได้เสด็จออกจากกรุงเทพ ฯ วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ (ค.ศ. ๑๙๐๕) ถึงลอนดอนวันที่ ๑๑ มิถุนายน ปีเดียวกัน สมเด็จพระบรมราชชนก เสด็จไปประทับที่นครบอร์ว นายคอลเชสเตอร์วิมส์ ในเมืองเล็ก ๆ เพื่อให้ภาษาอังกฤษ และความรู้อื่น ๆ ดีขึ้น ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ (ค.ศ. ๑๙๐๖) ได้เสด็จไปทรงศึกษาที่โรงเรียนแฮร์โรว์เป็นเวลาปีครึ่ง

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ (ค.ศ. ๑๙๐๗) ได้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาทหารบกที่เมืองปอดสตั้ม ประเทศเยอรมนี ทรงศึกษาที่โรงเรียนนายร้อยชั้นต้น สมเด็จพระจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ ๒ แห่งเยอรมนีได้จัดนายร้อยเอกอีกเป็นพระอภิบาล เมื่อทรงจบหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยชั้นต้นแล้ว เสด็จเข้าโรงเรียนนายร้อยชั้นสูงที่ ไกรสลิชเตอร์เฟลด์ (Gross Lichterfelde) ทรงศึกษาโรงเรียนนี้ ๒ ปี ในปีสุดท้ายทรงมีพระประสงค์จะเปลี่ยนเหล่าทัพไปศึกษาวิชาทหารเรือแทนที่จะเป็นทหารบก ไกเซอร์ทรงอนุญาตด้วยเงื่อนไขว่า ต้องทรงสอบวิชาทหารบกได้ก่อน ซึ่งก็ทรงทำได้อย่างดี สมเด็จพระบรมราชชนกได้เสด็จไปทรงศึกษาในโรงเรียนนายเรือที่ Imperial German Naval College ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่ทรงสอบได้เป็นที่ ๑ และในปีสุดท้ายของการศึกษา ทรงชนะการประกวดการออกแบบเรือดำน้ำ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ (ค.ศ. ๑๙๑๑) ทรงสำเร็จการศึกษาเป็นนายเรือตรีในกองทัพอากาศเยอรมัน และได้รับพระราชทานยศจากเมืองไทยเป็นนายเรือตรีแห่งราชนาวิกไทย เมื่อพระชนมายุได้ ๒๑ พรรษา ทรงรับราชการในกองทัพอากาศเยอรมันเป็นเวลา ๓ ปี

เสด็จนิวัติกลับประเทศไทย

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๕๓ ได้เสด็จกลับจากทวีปยุโรป พร้อมกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราไชย และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร เพื่อทรงร่วมพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระบรมชนกนาถ (รัชกาลที่ ๕) และได้รับพระราชทานเหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๕ ชั้นที่ ๑ จากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในปี ๒๔๕๗ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงลาออกจากกองทัพอากาศเยอรมัน เสด็จนิวัติกลับประเทศไทย เนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ พระองค์ทรงเข้ารับราชการในกระทรวงทหารเรือ ในตำแหน่งสำรองราชการ กรมเสนาธิการทหารเรือได้รับพระราชทานยศเป็นนายเรือโท ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ หลังจากทรงศึกษาวิธีบริหารราชการ และระเบียบราชการทหารเรือ จากกรมเสนา

วิชาการทหารเรือ ประมาณ ๔ เดือนแล้ว ก็ทรงย้ายไปรับตำแหน่งในกองอาจารย์นายเรือ แผนกตำรากรมยุทธศึกษาทหารเรือ

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ สมเด็จพระยาชัยนาทนเรนทร ผู้ทรงดำรงตำแหน่งผู้ช่วยปลัดทูลฉลอง และ ผู้บัญชาการราชแพทยาลัย ทรงพิจารณาเห็นว่า โรงเรียนแพทย์อยู่ในฐานะล้าหลังมาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนในยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์ ทรงตกลงพระทัยที่จะปรับปรุงเป็นการใหญ่ แต่ก็ต้องประสบปัญหาว่า หาผู้ที่มีวิชามาเป็นอาจารย์ไม่ได้ จึงได้ทรงพยายามชักชวนผู้รู้มาร่วมงาน พร้อมทั้งได้ขอร้องให้กระทรวงธรรมการติดต่อกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ให้ช่วยจัดหาอาจารย์ในวิชากายวิภาคศาสตร์สรีรวิทยาพยาธิวิทยาและศัลยกรรมมา หลังจากนั้นสมเด็จพระยาชัยนาทนเรนทรได้เสด็จเข้าเฝ้าสมเด็จพระบรมราชชนก ให้ทรงหันมาสนพระทัยการแพทย์และสาธารณสุข โดยพระองค์ทรงออกอุบายเชิญสมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จประทับเรือยนต์ประพาสทางน้ำ ไปตามคลองบางกอกใหญ่ คลองบางกอกน้อย พอถึงปากคลองบางกอกน้อย จึงทูลเชิญขอให้ทรงแวะที่ศิริราชพยาบาล เมื่อพระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นโรงคนไข้ ซึ่งเป็นเรือนไม้หลังคาจาก มีที่ไม่พอรับคนไข้ มีคนไข้นั่งรอ นอนรอ อยู่ตามโคนไม้ และขาดแคลนอุปกรณ์ทางแพทย์ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงทราบถึงความยากลำบาก และขาดแคลนของศิริราช ทรงสลดพระทัยเป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระยาชัยนาทนเรนทร จึงกราบทูลวิงวอนให้สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงเข้ามาช่วยจัดการการศึกษาแพทย์ โดยมีเหตุผล ดังนี้

- สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ทรงเป็นเจ้าของฟ้าชั้นสูง ถ้าทรงเข้ามาจัดการเรื่องนี้จะทำให้กิจการแพทย์เด่นขึ้น มีผู้โดยเสด็จช่วยเหลืองานมากขึ้น
- สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ทรงมีรายได้สูงเพียงพอที่จะใช้ในการบำเพ็ญพระกุศลสาธารณะ
- สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ทรงเป็นเจ้าของฟ้าที่มีพระปัญญาหลักแหลม มีความเพียรกล้าทรงทำจริงไม่ย่อท้อ จะทำให้กิจการทางการแพทย์เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

ในที่สุดพระองค์ทรงตัดสินใจพระทัยที่จะช่วยปรับปรุงด้านการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทย หากแต่พระองค์ทรงเห็นว่าต้องเสด็จไปศึกษาวิชาเฉพาะให้รู้อย่างถ่องแท้เสียก่อนเพื่อสามารถกลับมาช่วยเหลือได้ โดยรับสั่งว่า “เราก็ต้องทำกันจริง ๆ ทำอย่างไม่มีหลักก็เป็นการสนุกชั่วคราว ไร้ประโยชน์” ทรงมีพระดำรัสกับพลตรี พระศักดาพลรัักษ์ เกี่ยวกับการตัดสินใจพระทัยเรียนด้านการแพทย์ ดังนี้

“ฉันจะไปเรียนหมอละ เพราะว่าเป็นวิชาที่สนุกดี เรามีโอกาสรักษาคนได้ทั้งคนจนและคนมั่งมี และเจ้านายต่าง ๆ ได้เต็มที่ หมอทำการกุศลในการรักษาพยาบาลได้ดี เมืองไทยเราถ้าเจ้านายทำหน้าที่อย่างสามัญชนเขาบ้าง เขาว่าเสียพระเกียรติ ฉันรู้สึกว้า มัวแต่รักษาพระเกียรติอยู่ก็ไม่ต้องทำงานอะไรกัน ”

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้เสด็จเข้าศึกษาวิชาสาธารณสุขที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดประเทศสหรัฐอเมริกาช่วงที่ทรงศึกษาอยู่นั้น ทรงตั้งพระทัยศึกษาเล่าเรียนอย่างจริงจัง ด้วยความมุ่งมั่นว่า การ

สาธารณสุขจะได้ผลดีต้องมีแพทย์คุณภาพสูง ในการปรับปรุงโรงเรียนแพทย์นั้น สมควรมีครูของเราเอง ดังนั้นทรงมีพระราชประสงค์ให้นักเรียนแพทย์ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่นั้น ทรงได้พระราชทานทุนส่วนพระองค์ให้แก่นักเรียนแพทย์ ๒ คน คือ นายลิ ศรีพยัตต์ (หลวงลิขรรณศรี พยัตต์) และนายนิธย์ เปาเวทย์ (หลวงนิธย์เวชวิชชีษฐ์) กับนักเรียนพยาบาล ๒ คน ทุนสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า คือ นางสาวสังวาลย์ ตะละภฏ (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) และนางสาวอุบล ปาลกวงศ์ ณ อยุธยา (นางอุบล ลิขรรณ ศรีพยัตต์) ทั้งนี้พระองค์ทรงดูแลเอาใจใส่นักเรียนในความปกครอง โดยการแนะนำวิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของต่างชาติพร้อมทั้งทรงอบรมให้รู้จักมัธยัสถ์ โดยรับสั่งเตือนสติว่า

“เงินที่ฉันได้ใช้ออกมาเรียน หรือให้พวกเธอออกมาเรียนนี้ไม่ใช่เงินของฉัน แต่เป็นเงินของราษฎรเขาจ้างให้ออกมาเรียน ฉะนั้นเธอต้องตั้งใจเรียนให้ดี ให้สำเร็จเพื่อจะได้กลับไปทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และขอให้ประหยัดใช้เงิน เพื่อฉันจะได้มีเงินเหลือไว้ช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป”

ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่ พระองค์ทรงใช้พระนามว่า มิสเตอร์มทิล สงขลา เช้าอพาร์ทเมนต์ ซึ่งมีเพียง ๔ ห้อง และมีคนใช้เพียงคนเดียว นับเป็นที่ชื่นชมของชาวอเมริกามาก ดังที่ได้เห็นจากบทความของ ดร. เอลลิส ว่า “ในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ก็ทรงเป็นเพียงนักเรียนแพทย์ผู้หนึ่งที่ไม่ใช่เจ้านาย ในพระนามบัตรก็มีว่า ‘มิสเตอร์มทิล สงขลา’ ในเวลาที่ประทับอยู่ในประเทศที่ไม่มีเจ้านาย พระองค์ท่านก็ไม่ใช่เจ้านาย เรารู้ว่าการที่วางพระองค์เช่นนี้ เป็นการให้เกิดประโยชน์แท้จริงแก่ประเทศของเราและสมกับพระลักษณะของการเป็นเจ้านายที่แท้จริง” ขณะทรงศึกษาวิชาสาธารณสุขชั้นปีที่ ๓ สมเด็จพระบรมราชชนกได้เสด็จกลับมาร่วมงาน ถวายพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๖๓ สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงสำเร็จการศึกษาและได้รับประกาศนียบัตรการสาธารณสุข ดังนั้นพระองค์พร้อมพระชายาจึงเสด็จยุโรปประทับที่เมืองเอดินเบอร์กสก็อตแลนด์ ทรงเป็นผู้แทนรัฐบาลไทยในการเจรจากับมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ เกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านการศึกษาวิชาแพทย์ในประเทศไทย ซึ่งบรรลุผลสำเร็จให้กับรัฐบาลไทย

การเสด็จสหราชอาณาจักรครั้งนี้ทรงตั้งพระทัยจะศึกษาวิชาแพทย์ให้จบ แต่เนื่องจากได้ประชวรด้วยโรคของพระวักกะ (ระบบปอด) ประกอบกับที่อังกฤษมีอากาศชื้นและหนาวเย็น ไม่เหมาะกับโรค ดังนั้นพระบรมราชชนกจึงต้องเสด็จนิวัติกลับพระนคร เพราะมีพระราชโองการจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย และรับตำแหน่งในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๖

ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๖๘ สมเด็จพระบรมราชชนกพร้อมพระชายาและพระธิดาเสด็จยุโรป เพื่อไปศึกษาต่อเรื่องแพทย์ โดยได้ทรงเลือกวิชากุมารเวชศาสตร์ และได้เสด็จกลับเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๗๑ เมื่อเสด็จกลับมาเมืองไทย พระราชกรณียกิจประการแรกคือ พระราชทานทุน ๑๐ ทุนให้นักเรียนไปศึกษาในสาขาที่เกี่ยวกับการแพทย์ทรงมีความเห็นว่า นักเรียนแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ จะได้ศึกษาเพียงเฉพาะโรคที่เกิดขึ้นในเขตนั่นเท่านั้น เมื่อกลับประเทศไทยควรจะศึกษาต่อ

อีก ๑ ปี เพื่อให้ได้รับความรู้ความชำนาญโรคของประเทศไทย แต่ทางการก็มิอาจทำได้ดังพระราชประสงค์ เป็นเหตุให้ไม่ทรงพอพระราชหฤทัย จึงทรงเปลี่ยนพระราชหฤทัยจากจะทรงทำงานในโรงพยาบาลศิริราช มาเป็นเสด็จไปโรงพยาบาลแมคคอร์มิคจังหวัดเชียงใหม่เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๔๗๒ พระองค์เสด็จถึงเชียงใหม่ทรงประทับกับครอบครัวผู้อำนวยการโรงพยาบาลขณะนั้น คือ ดร. อี. ซี. คอร์ท เป็นตึกเล็ก และมีมหาดเล็ก ๑ คน สมเด็จพระบรมราชชนกทรงมีความเอาใจใส่ในการรักษาประชาราชน้อยมาก ชาวเมืองเชียงใหม่จึงขนานพระนามของพระองค์ว่า “หมอเจ้าฟ้า” พระองค์ได้ประทับที่เชียงใหม่ประมาณ ๓ สัปดาห์ ก็ต้องเสด็จกลับกรุงเทพฯ ในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๗๒ เนื่องในพระราชพิธีถวายพระเพลิง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หลังจากนั้นทรงมีพระราชประสงค์จะเสด็จกลับไปเชียงใหม่ แต่ก็มิได้เป็นไปตามพระราชประสงค์ เนื่องจากทรงประชวรต้องประทับในพระตำหนักวังสระปทุมพร้อมด้วยพระมารดา โดยไม่ได้เสด็จออกจากวังอีกเลย และเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๗๒ เวลา ๑๖.๔๕ น. สมเด็จพระบรมราชชนกก็ได้เสด็จสวรรคตด้วยพระโรคฝีบิดในพระยกระ(ตับ) โดยมีโรคแทรกซ้อนคือ พระปัสสาวะบวมน้ำ และพระหทัยวาย พระชนมายุได้ ๓๗ ปี ๘ เดือน ๒๓ วัน หลังจากทรงทนทรมานอยู่ได้ ๓ เดือนครึ่ง

พระราชกรณียกิจทางด้านการอุดมศึกษา

พระราชกรณียกิจประการแรกสำหรับการช่วยเหลือในกิจการวิชาการแพทย์ คือ การพระราชทานทุนส่วนพระองค์ การสนับสนุนการสร้างครู ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ และการพยาบาล ให้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งทรงทำต่อเนื่องเรื่อยมา และทุนดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบันทุนที่สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงพระราชทานประกอบด้วย ทุนส่วนพระองค์ ทุนวิทยาศาสตร์ แห่งการแพทย์ ทุนพระราชมรดก โดยได้นำมาพัฒนาด้านการแพทย์ ทันตแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ และการอุดมศึกษา ฯลฯ พระราชกรณียกิจอีกประการหนึ่ง คือ การรับเป็นองค์ผู้แทนรัฐบาลไทยในการเจรจากับมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ จนสามารถจัดให้มีการร่างข้อตกลงขั้นสุดท้าย เป็นการบันทึกข้อตกลง (Memorandum) ซึ่งได้รับการรับรองจากทั้งทางมูลนิธิฯ และได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในปลายพ.ศ. ๒๔๖๕ กล่าวโดยสรุปคือ มูลนิธิจะส่งศาสตราจารย์ต่างประเทศเข้ามาช่วยจัดทำหลักสูตรวิชาแพทย์ ช่วยสอนด้านวิทยาศาสตร์ (เตรียมแพทย์) และด้านแพทยศาสตร์ (ปริคlinikและคลินิก) มูลนิธิและรัฐบาลไทยจะช่วยสร้างอาคารสถานที่ และจะช่วยให้ทุนแพทย์ไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศ โดยสมเด็จพระบรมราชชนกทรงคัดเลือกนักเรียนไทยที่กำลังเรียนวิชาแพทย์ในสหรัฐอเมริกาและยุโรปให้ได้รับทุน

พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาญาณของพระองค์ในด้านการแพทย์และการอุดมศึกษาที่ทรงวางรากฐานในการพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาด้านการแพทย์และการสาธารณสุขของไทยอันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเปลี่ยนแปลงของวงการแพทย์ไทยโดยตลอดพระชนม์ชีพได้ทรงทุ่มเทพระวรกายและพระสติปัญญาเพื่อพัฒนาการแพทย์ไทยให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศพระราชจริยวัตรอันงดงามในฐานะแพทย์ที่ไม่ทรงถือพระองค์พร้อมทรงช่วยเหลือพสกนิกรและผู้ป่วยทุกคนอย่างสุดพระสติกำลังจึง

ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญานามว่า “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบันและการสาธารณสุขไทย”

ด้านการอุดมศึกษาทรงเป็นหลักเริ่มต้นในการเจรจาความร่วมมือกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ซึ่งเป็นที่มาของความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศมากมายนับเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนโรงเรียนราชแพทยาลัยที่เริ่มก่อตั้งมาก่อนหน้านั้นมีความเป็นมาตรฐานในฐานะของมหาวิทยาลัยไทยที่มีคุณภาพระดับสากลทรงมีความลึกซึ้งในปรัชญาและวิธีจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในระดับสากลทรงวางรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะที่เน้นการมีส่วนร่วมรวมทั้งได้นำเสนอหลักการ “ธรรมาภิบาล” สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนกทรงมีพระมหากรุณาธิคุณกับวงการแพทย์และวงการศึกษาไทยเป็นอย่างมากทรงดำรงพระชนม์ชีพเป็นแบบอย่างของผู้ใฝ่ในการศึกษาหาความรู้ทรงแสดงให้เห็นถึงหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตทรงเปี่ยมล้นด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูทรงดำรงว่าการศึกษาเป็นงานที่มีคนเป็นหัวใจต้องเน้นคุณค่าของความเป็นครูยึดคนเป็นหลัก”

เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการอุดมศึกษาไทย”แด่สมเด็จพระบรมราชชนกในพระราชกรณียกิจด้านการอุดมศึกษาและระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติในวาระครบรอบ ๑๒๐ ปี แห่งวันพระราชสมภพสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

เอกสารอ้างอิง

๑. นิทรรศการงานเฉลิมฉลองการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการอุดมศึกษาไทย” ในวาระครบรอบ ๑๒๐ ปี แห่งวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก. จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. วันที่ ๑๑-๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาคารมหาจุฬาลงกรณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
๒. ประวัติต้นรัชกาลที่ ๖.(๒๕๕๐). ราม วชิราวุธ [นามแฝง]. พิมพ์ครั้งที่ ๓ . กรุงเทพฯ: มติชน. หน้า 250-294.
๓. พระราชประวัติพระราชบิดา สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก. สืบค้นจาก <http://www.med.cmu.ac.th/secret/admin/2012/father-of-thai-medical.html>
๔. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา. (๒๕๔๙). เจ้านายเล็ก ๆ-ยุวกษัตริย์. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ :ซิลค์เวอร์มบุคส์.
๕. ๑๐๐ ปี สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก. (๒๕๓๔). คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปีแห่งวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก; วิกัลย์พงศ์พนิตตานนท์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.

การดิจิทัลൈส์เอกสารโบราณของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : กรณีศึกษาคัมภีร์ใบลาน

สินีนาง สมบูรณ์เอนก

บทความนี้นำเสนอกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั่นคือ การดิจิทัลไซ์คัมภีร์ใบลาน ซึ่งเป็นเอกสารโบราณประเภทหนึ่งของสำนักหอสมุดที่ได้รับการสงวนรักษา และการขยายขอบเขตการเข้าถึงเอกสารโบราณในรูปแบบดิจิทัลของผู้ใช้บริการแทนการจับต้องเอกสารต้นฉบับ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้บทความได้ให้รายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินงานอันประกอบด้วย ความเป็นมาของการดำเนินงาน ลักษณะของการดำเนินงาน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคัมภีร์ใบลาน การให้คำอธิบายเกี่ยวกับคำว่าดิจิทัล เหตุผลที่ต้องใช้กล้องถ่ายภาพดิจิทัลในการทำงาน การเตรียมคัมภีร์ใบลานให้พร้อมก่อนการดิจิทัล วิธีการดิจิทัลไซ์คัมภีร์ ใบลานและบทสรุปของการดำเนินงาน

Chiang Mai University Library digitization of the palm leaf manuscripts

Sineenad Somboonaneek

This article presents an important activity of Chiang Mai University Library digitization of the palm leaf manuscripts. The library has been trying to preserve and providing users access to these ancient scriptures by digitizing them with an application of new technology instead of actually handling the manuscripts. The article also provides details of the digitization process, which includes background and aspects of the work, fundamental knowledge about the palm leaf manuscripts, an explanation about digitization, reasons for using the digital camera, preparation the manuscripts before digitization, digitization procedures of manuscripts, and summary of the work.

การดิจิทัลเอกสารโบราณของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: กรณีศึกษาคัมภีร์ใบลาน

สินีนาง สมบูรณ์เอก^{*}

ความเป็นมาของการดำเนินงาน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานสนับสนุนบริการวิชาการ ทำหน้าที่ในการจัดหา อนุรักษ์และบำรุงรักษา บริการ และเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสารตัวเขียน โสตทัศนวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาโดยตลอด ต่อมาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเอกสารตัวเขียนจำนวนมากกว่า 1,000 รายการ ซึ่งจัดเก็บและให้บริการที่สำนักหอสมุดด้วยนั้นว่า ควรขยายขอบเขตการเข้าถึงของผู้ใช้บริการให้มากขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องช่วย แทนการใช้จากเอกสารต้นฉบับ ซึ่งจะหามาทดแทนไม่ได้อีกแล้ว เพราะไม่มีการทำขึ้นใหม่อีกต่อไป ประกอบกับความมีอายุเก่าแก่ของเอกสารที่นับวันจะชำรุดเสียหายไปตามกาลเวลาและการทำงาน ดังนั้น ในขั้นแรกได้เริ่มจากการทดลองปฏิบัติการดิจิทัลหนังสือหายาก เมื่อ พ.ศ. 2549 ต่อมาในปีงบประมาณ 2550 สำนักหอสมุดได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์นานาชาติ เพื่อการอนุรักษ์ความรู้และเอกสารมรดก (Preservation and Conservation Center: PAC Center) เพื่อดำเนินการสงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ พร้อมทั้งมุ่งเผยแพร่เอกสารมรดกในรูปดิจิทัล (e-Heritage Manuscripts) เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงเอกสารได้อย่างกว้างขวางบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และในปีเดียวกันนี้ สำนักหอสมุดภายใต้ความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร. ม.ร.ว. รุจยา อาภากร อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด ได้จัดทำโครงการ Digitization Initiative for Traditional Manuscripts of Northern Thailand เพื่อเสนอขอรับทุนสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการ EMC Heritage Trust ซึ่งเป็นโครงการของบริษัท อีเอ็มซี คอร์ปอเรชั่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ในฐานะหน่วยงานที่ดำเนินการเก็บรักษาและปกป้องข้อมูลของมนุษยชาติ ผลปรากฏว่าโครงการดังกล่าวของสำนักหอสมุดเป็น 1 ใน 7 โครงการจากจำนวนทั้งสิ้น 325 โครงการของผู้สมัครขอรับทุนจาก 34 ประเทศทั่วโลก ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รับรางวัลและทุนสนับสนุนการดำเนินงาน เป็นเงินจำนวน 12,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งคิดเป็นเงินไทย จำนวน 377,820 บาท และนับเป็นโครงการแรกของประเทศไทยที่ได้รับรางวัลและทุนสนับสนุนดังกล่าว

^{*} บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลักษณะการดำเนินงาน

เนื่องจากการดิจิทัลไท์เอกสารโบราณนับเป็นเรื่องใหม่สำหรับสำนักหอสมุด และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพราะความเก่าแก่ของเอกสาร การชำรุดเสียหายหรือการเสื่อมสภาพของเอกสารโบราณอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเมื่อมีการใช้งาน และอาจเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุจากปัจจัยภายนอก นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์เอกสารโบราณด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่แล้ว ยังเป็นการขยายโอกาสการเข้าถึงเอกสารของผู้ใช้บริการอีกด้วย ฉะนั้นเพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการ Digitization Initiative for Traditional Manuscripts of Northern Thailand เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์สูงสุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงได้แต่งตั้งบุคลากรผู้รู้และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ โดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการนั้นมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักหอสมุด สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สำนักหอสมุดดำเนินงานตามโครงการภายใต้ความร่วมมือจากหน่วยงาน 3 แห่ง ดังกล่าวข้างต้นในรูปของคณะกรรมการ และในส่วนของสำนักหอสมุดนั้นเป็นการทำงานร่วมกันของบุคลากรหลายงานทั้งในส่วนของต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ อันประกอบด้วย งานศูนย์สนเทศภาคเหนือ โครงการ PAC Center งานอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และงานระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีลักษณะการดำเนินงานที่สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำเรื่องย่อเอกสารโบราณเป็นภาษาไทย พร้อมทั้งการจัดเรียงหน้าก่อนการดิจิทัลไท์ ทั้งนี้เพราะเอกสารโบราณส่วนใหญ่เป็นภาษาท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะมีก่อนการดิจิทัลไท์ รวมไปถึงการเอื้อประโยชน์ต่อการทำเมตาดาต้าด้วยนั้น สำนักหอสมุดจึงได้จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการดังกล่าวข้างต้น

2. การอนุรักษ์และบำรุงรักษาเอกสารโบราณ โดยการทำความสะดวก เติมความเข้มแข็งตัวอักษร ในกรณีที่ตัวอักษรที่จารลงบนใบลานนั้นลางเลือน และการซ่อมบูรณะเอกสารโบราณเพื่อยืดอายุการใช้งาน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการดิจิทัลไท์

3. การดิจิทัลไท์เอกสารโบราณ เอกสารโบราณที่จัดเก็บและให้บริการที่งานศูนย์สนเทศภาคเหนือ นั้น ล้วนเป็นเอกสารต้นฉบับตัวเขียนทั้งสิ้น ประกอบด้วย คัมภีร์ใบลาน พับสา และสมุดข่อยรวม 1,063 เรื่อง และไมโครฟิล์มคัมภีร์ใบลานจากสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จำนวน 489 ม้วน ให้เป็นเอกสารในรูปแบบดิจิทัล

4. การสร้างฐานข้อมูล คณะกรรมการดำเนินการโครงการ Digitisation Initiative for Traditional Manuscripts of Northern Thailand ได้ร่วมกันกำหนดเมตาดาต้าสำหรับเอกสารโบราณเพื่อการจัดเก็บและแสดงรายละเอียดของข้อมูลเอกสารโบราณแต่ละเรื่อง ให้ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้น

เอกสารโบราณฉบับเต็มได้ และเพื่อเป็นต้นแบบในการลงรายการเขตข้อมูล (Element) สำหรับการจัดเก็บและเผยแพร่เอกสารโบราณในรูปแบบดิจิทัล โดยได้กำหนดเขตข้อมูล จำนวน 13 เขตข้อมูล ประกอบด้วย 1) Title 2) Author 3) Subject 4) Description 5) Location 6) Name 7) Date 8) Type 9) Format 10) Identifier 11) Language 12) Copyrights และ 13) Physical Condition

5. การเผยแพร่ฐานข้อมูลเอกสารโบราณฉบับเต็ม (CMUL Digital Heritage Collection) ในระยะเริ่มแรกนี้ดำเนินการโดยการนำไฟล์ข้อมูลที่ได้จากการดิจิทัลเอกสารโบราณต้นฉบับ มาจัดสร้างฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดในชื่อของฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection โดยสำนักหอสมุดร่วมกับภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์จัดทำโปรแกรมฐานข้อมูลและใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรม

คัมภีร์ใบลาน: ความรู้เบื้องต้น

บริเวณ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยอันประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย และแม่ฮ่องสอนในปัจจุบันนั้น เป็นที่ตั้งของอาณาจักรล้านนาในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 18-21 อาณาจักรนี้มีความรุ่งเรืองมาก หลักฐานอย่างหนึ่งก็คือ เรื่องราวต่างๆ ที่บันทึกไว้ในคัมภีร์ใบลาน ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ตามวัดมากกว่า 3,000 แห่ง

คัมภีร์ใบลานเป็นหนังสือโบราณประเภทหนึ่งของชาวล้านนา โดยใช้ใบของต้นลานเจาะรูร้อยหุ่ด้วยสายสนองมัดรวมกันเป็นผูก และใช้เหล็กจารบันทึกลายลักษณ์อักษรให้ปรากฏ

การนำใบลานมาใช้เป็นวัสดุเขียนหนังสือมีมาแต่อดีตกาล ดังปรากฏหลักฐานว่าเมื่อประมาณพุทธศักราช 433 หลังจากการทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 5 แล้ว ได้มีการจารพระไตรปิฎกที่สังคายนานั้นลงบนใบลานเป็นครั้งแรก ด้วยต้นลานเป็นไม้พื้นถิ่นที่หาได้ทั่วไปในแถบอินเดียและลังกา นับแต่นั้นเป็นต้นมาเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแพร่ไปสู่ภูมิภาคใด พระไตรปิฎกที่จารบนใบลานก็ได้แพร่หลายไปยังภูมิภาคเหล่านั้นด้วย

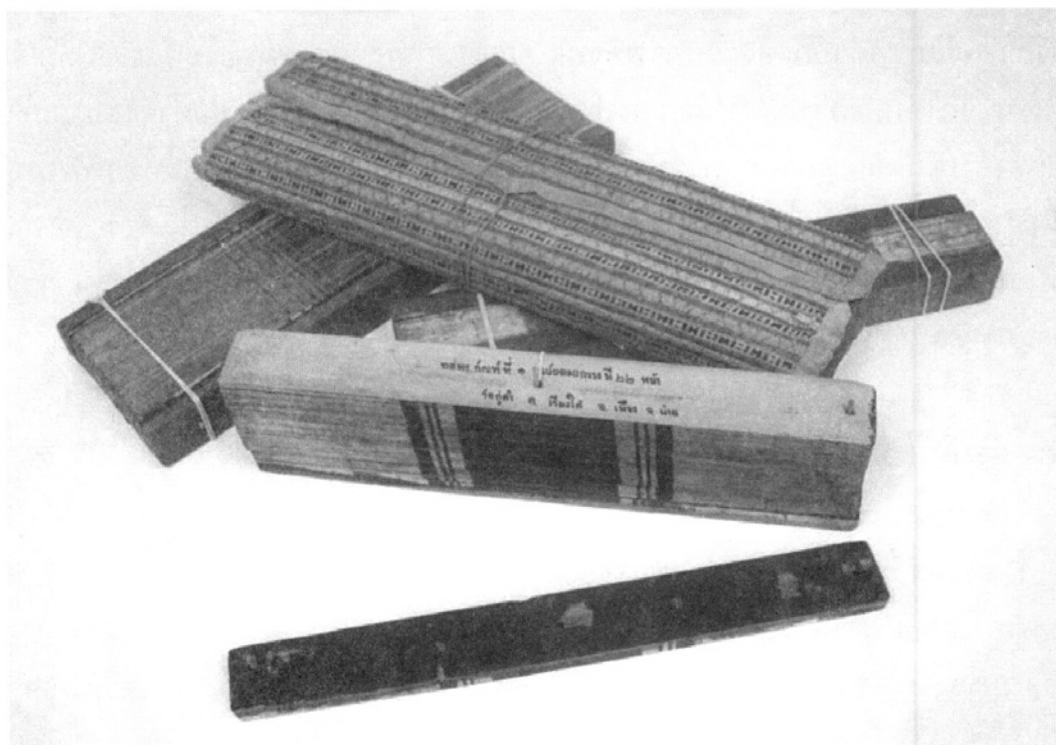
คัมภีร์ใบลานในล้านนาส่วนมากมีอายุตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 ขึ้นไป จารด้วยอักษรธรรมล้านนา หรืออักษรไทยยวน และนิยมใช้บันทึกคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เช่น พระวินัย พระอภิธรรม บทสวดมนต์ อานิสงส์ ชาดก ตำนานทางพระพุทธศาสนา และนิยายธรรม เป็นต้น นอกจากนี้อาจเป็นเรื่องราวทางโลกบ้าง โดยเฉพาะตำนานเมือง พงศาวดาร กฎหมาย ฯลฯ คัมภีร์ใบลานที่เป็นวรรณกรรมชาดกจารด้วยอักษรธรรมล้านนา ภาษาบาลีที่เก่าที่สุดเท่าที่พบในปัจจุบัน ได้แก่ คัมภีร์ชาดกกฎกฤตยติสนิปาตตุดุสส วณฺณนา จ.ส. 833 (พ.ศ. 2014) ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าติโลกราช (พ.ศ. 1984-2030) ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991-2031) คัมภีร์นี้อาจรู้จักโดยทั่วไป ในชื่อเรื่อง ดิงสนิปาต

อาจกล่าวได้ว่า คัมภีร์ใบลานจึงเสมือนเป็นชุมทรัพย์แห่งปัญญาทั้งทางธรรมและทางโลกของชาวล้านนา เป็นการประมวลองค์ความรู้สาขาต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นและส่งต่อให้แก่

ลูกหลาน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คัมภีร์ไบเบิลเป็นหลักฐานที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาของคนในอดีต รวมทั้งสะท้อนถึงความมานะพยายามเป็นอย่างสูงของผู้จาร ในข้อจำกัดของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ไม่ได้ทันสมัยดังเช่นปัจจุบัน แต่ด้วยความศรัทธาในพระพุทธรศาสนาอย่างแรงกล้าของบรรพชน จึงถือเป็นประเพณีอย่างหนึ่งที่จะสร้างคัมภีร์ไบเบิลเพื่อเป็นอนุสรณ์หรือถวายเป็นพุทธบูชา โดยเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวนี้จะเป็นการสืบทอดพระพุทธรศาสนาให้มีอายุยืนยาวถึง 5,000 ปี ทั้งผู้จารหรือผู้สร้างคัมภีร์ไบเบิลจะได้อันสืบผลบุญอย่างมาก ชาวล้านนาเรียกประเพณีจารไบเบิลนำถวายเป็นว่า “ประเพณีตานธรรม”

ดังนั้นชาวล้านนาในอดีตจึงให้ความสำคัญต่อคัมภีร์ไบเบิลเป็นอันมาก ดังที่ได้ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สังขยาโลก ความว่า “...บุคคลผู้ใดแลมาจุดเสียยังธรรมเทศนาแห่งพระพุทธรเจ้า ถือว่าได้ตัดเสีย แลหักเสีย ฉีกเสีย เผาเสีย ถ่มน้ำลายใส่ไบเบิลแลพับแลกระดาศ แลผ้าแผ่นอันเป็นที่ภาชนะแห่งธรรมเทศนา แม้เทออักขระตัวหนึ่งก็ดี อันท่านได้แต่ได้เขียนใส่ในธรรมไว้ อันเป็นพระธรรมแห่งพระพุทธรเจ้างดว่ามานี้ โส บุคคลใด อันว่าคนผู้หื้อเสียยังอักขระธรรมนั้น แม้เทอประมาณตัวหนึ่งก็ดี ครั้นตายไปจักตกนรกพุนแล ก็ได้เสวยทุกข์เวทนามากนักในนรกพุนแล อันนี้ออกมาใน อักขรวินัยวัตถุพุนมาแล...”

สำหรับคัมภีร์ไบเบิลที่จัดเก็บและให้บริการในสำนักหอสมุดนั้นมีจำนวน 445 เรื่อง ประกอบด้วย ภาษาไทย ไทยยวน ไทเขิน ไทลื้อ ไทใหญ่ และบาลี โดยเป็นเอกสารที่ได้มาจากการรับบริจาคทั้งสิ้น

ตัวอย่างคัมภีร์ไบเบิลของสำนักหอสมุด

(ภาพ : ณัฐพล สุกิจสุขสวัสดิ์)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น บทความนี้จึงขอนำเสนอเฉพาะการดิจิทัลไคม์ภีรโบลานเป็นกรณีศึกษาต่อไป

ดิจิทัล คืออะไร

การทำสำเนาด้วยระบบดิจิทัล หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ดิจิทัล” (Digital Images/Scanning and Digitization) นั้น คือ การนำเอกสารต้นฉบับที่เปราะบาง เสียหายได้ง่ายหรือที่มีค่าหาได้ยากยิ่ง หรือเป็นเอกสารที่มีผู้นิยมใช้กันมาก และเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอน หรือการวิจัยมาสแกนข้อมูลเข้าไปในคอมพิวเตอร์ด้วยระบบดิจิทัลและนำออกให้บริการแก่ผู้ใช้ในรูปแบบของซีดีรอม ออปติคัลดิสก์ หรือในระบบออนไลน์แทนการให้บริการเอกสารต้นฉบับ

ทำไมต้องใช้กล้องถ่ายภาพดิจิทัล

ปัจจุบันนับได้ว่ากล้องถ่ายภาพดิจิทัลเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้ที่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว และทันสมัย ก้าวทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ไปยังผู้รับอย่างรวดเร็วเช่นกัน กล้องถ่ายภาพดิจิทัลเป็นกล้องที่ไม่ต้องใช้ฟิล์ม ภาพที่ถ่ายได้จะถูกบันทึกไว้ในรูปแบบดิจิทัลโดยวงจรอิเล็กทรอนิกส์ภายในกล้อง โดยอยู่ในรูปแบบของไฟล์ภาพซึ่งสามารถส่งผ่านไปยังคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปพิมพ์ออกมาเป็นภาพ แล้วตกแต่งภาพให้สวยงามขึ้นตามความต้องการด้วยการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ อาทิ โปรแกรม Adobe Photoshop ACDSee และ Picasa เป็นต้น ดังนั้นข้อเด่นของการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายภาพดิจิทัล คือ เป็นการถ่ายภาพโดยไม่ต้องใช้ฟิล์ม จึงสามารถถ่ายรูปจำนวนมากได้โดยไม่เปลืองฟิล์ม และประหยัดกว่า เนื่องจากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการล้างหรืออัดภาพ อีกทั้งยังเห็นผลการถ่ายภาพได้ทันทีเพราะหากถ่ายเสีย สามารถเลือกลบภาพที่ไม่ต้องการได้นอกจากนี้ยังสามารถแก้ไขเบื้องต้นในกล้องได้ และสามารถตกแต่งเพิ่มเติมในคอมพิวเตอร์ได้ทันที รวมทั้งบันทึกภาพเคลื่อนไหวได้ แม้การถ่ายภาพลักษณะดังกล่าวจะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ก็ตาม แต่ก็ช่วยให้ผู้ถ่ายภาพสนุกสนานยิ่งขึ้นในการถ่ายภาพ

การเตรียมคัมภีรโบลานก่อนการดิจิทัล

ขั้นตอนนี้เป็นเตรียมสภาพคัมภีรโบลานให้พร้อมก่อนการดิจิทัล ได้แก่

1. ตรวจสอบสภาพ/ความถูกต้องของคัมภีรโบลาน เช่น โบลานแตกหักชำรุดเสียหาย มีเชื้อราเกิดขึ้น หรือโบลานติดกันแน่นเป็นปึกจนไม่สามารถแกะออกได้หรือไม่ จำนวนผู้ครอบครองที่แจ้งหรือไม่ ตัวอักษรกลางเลื่อนหรือไม่ มีแถบกระดาษย่นหรือแถบสีผนึกแน่นบนโบลานหรือไม่ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ต้องแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนการดิจิทัล เพราะจะส่งผลต่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและความคมชัดของภาพทั้งสิ้น

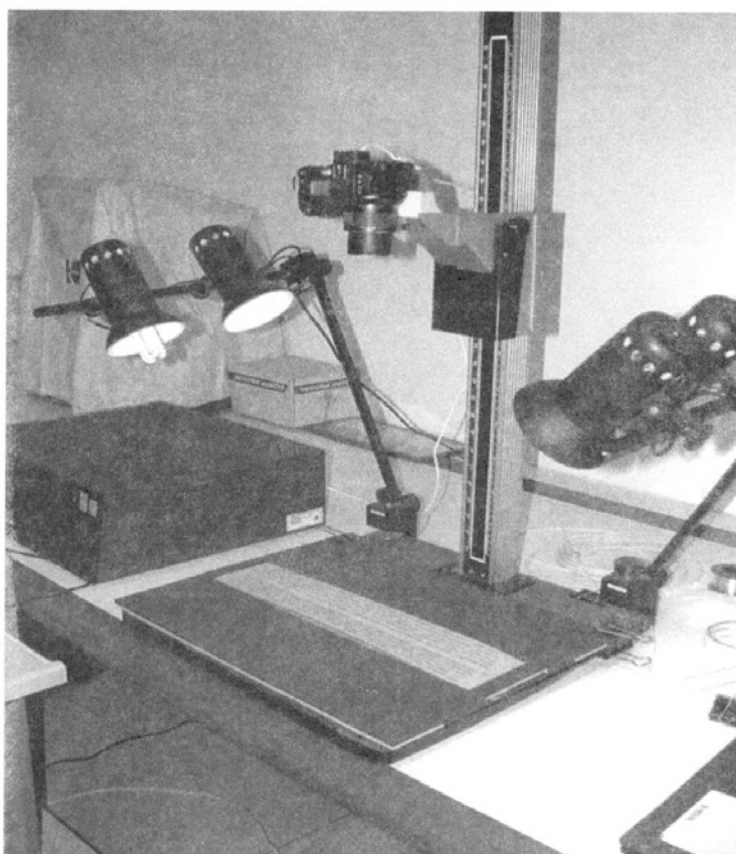
ลอกเทปใสออกจากใบลาน
(ภาพ : ณัฐพล สุกิจสุขสวัสดิ์)

2. กำหนดโฟลเดอร์เพื่อการสืบค้น เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลในแต่ละผูกของเรื่อง จึงได้ใช้รหัสของคัมภีร์ใบลานเรื่องนั้น ๆ เป็นหลัก แล้วตั้งชื่อโฟลเดอร์ย่อยไปตามชื่อผูก หรือลำดับที่ของผูกในเรื่องตามแต่กรณี เพราะคัมภีร์ใบลานบางเรื่องมีทั้งลำดับที่ของผูก และชื่อผูกอยู่ในเรื่องเดียวกัน ดังเช่นวรรณกรรมชาดก เรื่อง เวสสันตระ ฉบับพุกเกล้า ซึ่งจารเมื่อ จ.ศ.1266 (พ.ศ. 2447) ด้วยอักษรไทยยวน ภาษาไทยยวน สลับด้วยภาษาบาลี ประกอบด้วย เวสสันตระ 13 ผูก คือ ผูกที่ 1 ทศพร ผูกที่ 2 หิมพานต์ ผูกที่ 3 ทานกัณฑ์ ... และผูกที่ 13 นครกัณฑ์ แล้วจึงต่อท้ายด้วยอานิสงส์เวสสันตระ 1 ผูก ปฐมมัลย์ 1 ผูก และทุติยมัลย์ 1 ผูก รวมเป็น 16 ผูก ดังนี้เป็นต้น

การดิจิทัลัมภีร์โบราณ

1. การใช้งานคอมพิวเตอร์ โดยใช้งานบนพื้นฐานระบบปฏิบัติการวินโดวส์ เอ็กซ์พี (Window XP) ของเครื่องคอมพิวเตอร์ IBM ด้วยหน่วยความจำขนาดความจุ 256 เมกะไบท์

2. กล้องถ่ายภาพดิจิทัล ได้ใช้กล้องถ่ายภาพดิจิทัลของ Cannon รุ่น PowerShot Pro 1 ซึ่งเป็นกล้องถ่ายภาพสมัยใหม่ที่ยกแบบมาเพื่อการใช้งานโดยเฉพาะอีกรุ่นหนึ่ง มีความละเอียดของภาพ 8 ล้านพิกเซล ความละเอียดของภาพที่มากย่อมให้ภาพที่คมชัด และนำไปขยายภาพได้ใหญ่กว่า โดยติดตั้งกล้องถ่ายภาพดังกล่าวกับแท่นถือปี่ภาพ (Copy Stand Tokina CS-920)

3. โปรแกรมการถ่ายภาพ คือโปรแกรม ZoomBrowser EX Version 4.6 ซึ่งพัฒนาโดยบริษัท Cannon โปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมหนึ่งสำหรับการใช้งานด้านการถ่ายภาพร่วมกับคอมพิวเตอร์ เช่น การถ่ายภาพแนวตั้ง หรือแนวนอน และการดาวน์โหลดและแสดงภาพ เป็นต้น

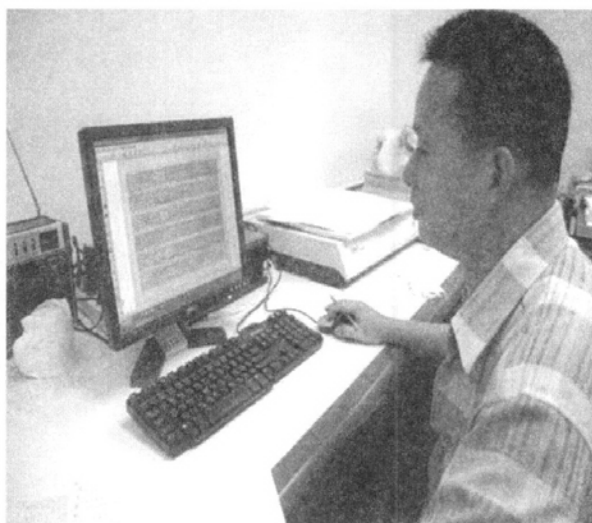
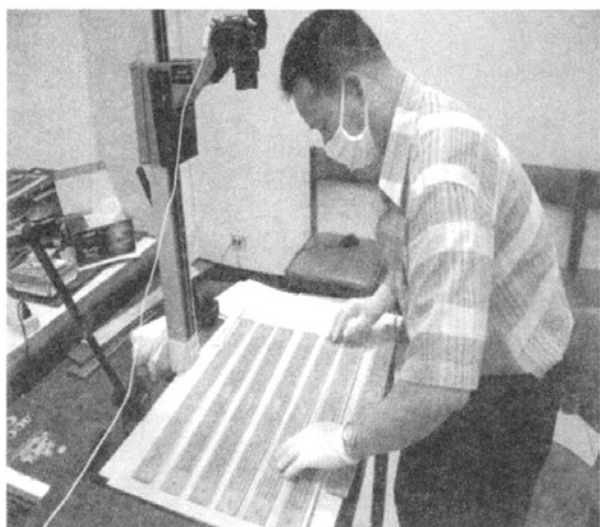
4. การถ่ายภาพ

1) นำสายสัญญาณของกล้องถ่ายภาพดิจิทัลต่อเชื่อมกับคอมพิวเตอร์

2) ติดตั้งกล้องถ่ายภาพดิจิทัลกับแท่นถือปี่ภาพ โดยกะระยะความสูงระหว่างตัวกล้องกับคัมภีร์โบราณที่วางอยู่บนที่วางเอกสารให้พอเหมาะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยาวของโบราณด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าโบราณมีความยาว ประมาณ 10-12 นิ้ว ให้ติดตั้งกล้องถ่ายภาพสูงจากที่วางเอกสาร ประมาณ

19.5 นิ้ว หากใบลานมีความยาวมากขึ้นให้ถอยระยะของกล้องถ่ายภาพสูงขึ้นไปด้วยตามความเหมาะสม เช่น ใบลานมีความยาว ประมาณ 22-23 นิ้ว ให้ติดตั้งกล้องถ่ายภาพสูงจากที่วางเอกสาร ประมาณ 24 นิ้ว ดังนี้เป็นต้น

3) การวางคัมภีร์ใบลาน หากต้องถ่ายภาพคัมภีร์ใบลานเป็นจำนวนหลายหน้าลานใน 1 เฟรม ซึ่งมีข้อดีคือ จะทำให้การถ่ายภาพมีความรวดเร็วขึ้นนั้น เพื่อความสะดวกในการตัดแยกภาพ (Cropping) ในโอกาสต่อไป ควรตีเส้นไว้เป็นช่อง ๆ บนพื้นสีเทาโดยกำหนดระยะห่างของใบลานแต่ละใบ ให้เท่า ๆ กัน วิธีนี้ยังช่วยให้การวางใบลานได้ตรง ไม่เบี้ยว หรือเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง และยังทำให้แถวของใบลานเป็นระเบียบและสวยงามอีกด้วย

การถ่ายภาพคัมภีร์ใบลาน
(ภาพ : ณัฐพล สุกิจสุขสวัสดิ์)

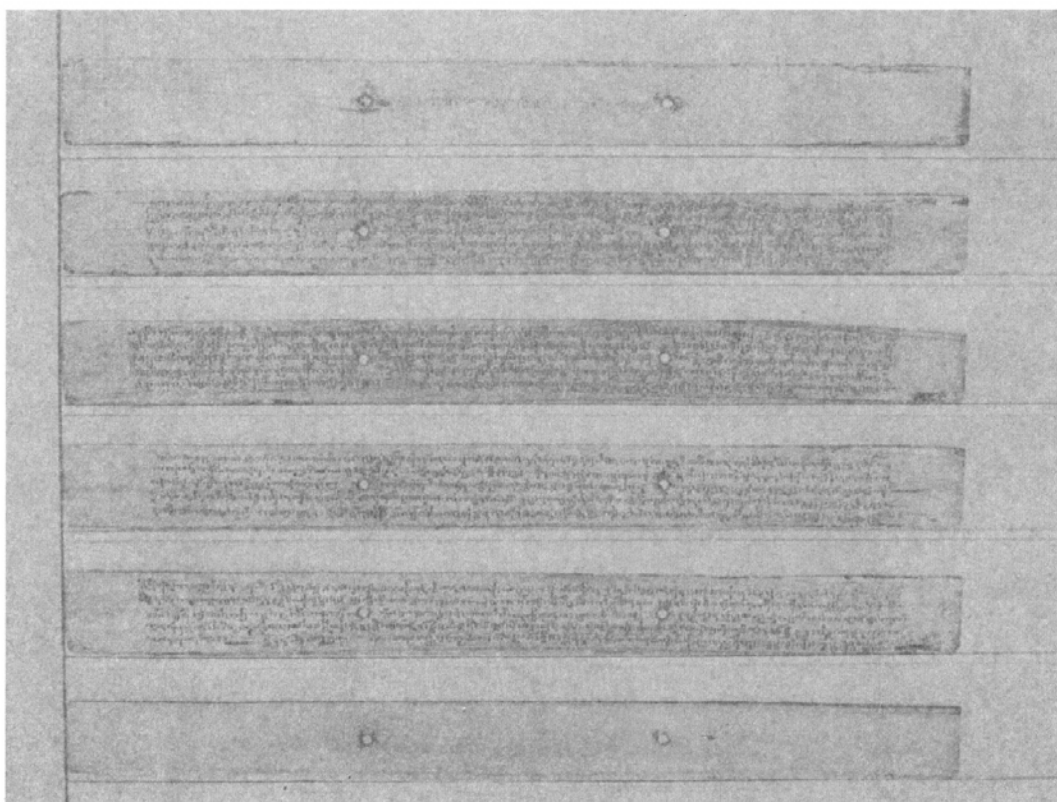
4) การปรับทางยาวโฟกัสของเลนส์เป็น 50 มิลลิเมตร เพื่อการถ่ายภาพในระยะใกล้ (Close-up) ให้ได้ภาพที่คมชัดสมจริง ในกรณีที่เป็นการถ่ายภาพใบลาน จำนวน 2-6 หน้าลานต่อ 1 เฟรม หากต้องถ่ายใบลานเพียง 1 หน้าลานทางยาวโฟกัสควรลดต่ำลงให้น้อยกว่า 50 มิลลิเมตร และระยะความสูงของตัวกล้องถ่ายภาพควรลดลงประมาณ 1-2 นิ้ว ทั้งนี้ ควรตรวจสอบความคมชัดของภาพจากหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นหลักก่อนการกดชัตเตอร์

5) การปรับขนาดรูรับแสง (Aperture) รูรับแสงมีค่าตัวเลขเป็น F-Stop หรือ F-Number โดยการถ่ายภาพคัมภีร์ใบลานได้เลือกขนาดของรูรับแสงในเลนส์ที่ยอมให้แสงผ่านได้เป็น F/5.6

6) ความเร็วของชัตเตอร์ หรือช่วงระยะเวลาที่กล้องถ่ายภาพเปิดให้แสงผ่าน เนื่องจากรูรับแสงและความเร็วของชัตเตอร์ทำงานสัมพันธ์กัน ดังนั้น เมื่อมีการปรับขนาดรูรับแสงก็ต้องปรับเปลี่ยนความเร็วของชัตเตอร์ให้เร็วขึ้น หรือช้าลงตามสภาพของแสงขณะถ่ายภาพด้วย ในที่นี้ต้องการหน้ากล้อง

แคบลง (ค่า F-Number เพิ่มขึ้น) คือ F/5.6 สำหรับการถ่ายภาพคัมภีร์ไบเบิล ดังนั้น ต้องลดความเร็วของชัตเตอร์ให้ต่ำลง โดยเหลือเพียง 1/8 วินาที ซึ่งหมายความว่าเวลาที่แสงสามารถผ่านเข้าสู่กล้องได้นานขึ้น

7) การตรวจสอบคุณภาพการถ่ายภาพ เมื่อการถ่ายภาพคัมภีร์ไบเบิลเสร็จสิ้นลง เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพตรงตามต้นฉบับ ดังนั้น ภาพของคัมภีร์ไบเบิลทั้งปวงจะต้องได้รับการตรวจสอบ เช่น มีภาพหัวกลับหรือไม่ การวางไบเบิลเอียง หรือเบี้ยวไปจากลักษณะการจัดวางตามปกติหรือไม่ ตัวอักษรอ่านง่ายหรือชัดเจนเพียงใด ภาพที่ถ่ายคมชัดหรือไม่ มีคลิพหรือกระดาดติดมาในภาพหรือไม่ ฯลฯ

ตัวอย่างคัมภีร์ไบเบิลที่ดิจิทัลแล้ว

(ภาพ : เสกสรร สิงห์คราช)

5. การจัดเก็บข้อมูล ไฟล์ภาพดิจิทัลของคัมภีร์ไบเบิล เป็นไฟล์ JPEG (Joint Photographic Expert Group) และได้รับการบันทึกไว้ในซีดีรอม สำหรับเป็นข้อมูลในการทำเมตาดาต้า และบันทึกไว้ในดีวีดีเพื่อเก็บเป็นไฟล์ต้นฉบับ (Master) ต่อไป

6. การเข้าถึง (Availability) เมื่อการทำเมตาดาต้าสำหรับคัมภีร์ไบเบิลจำนวน 141 เรื่อง ได้เสร็จสิ้นลงอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงเอกสารต้นฉบับในรูปแบบดิจิทัลได้จากฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection ที่ http://library.cmu.ac.th/digital_collection/digitalheritage ทั้งนี้โปรแกรมที่ใช้

ในการโอนย้ายข้อมูล (upload) ไปยังเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดนั้นพัฒนาขึ้นโดยงานระบบคอมพิวเตอร์ สำนักหอสมุด

บทสรุป

อาจกล่าวได้ว่า ณ วันที่การถ่ายภาพคัมภีร์ใบลานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประสบความสำเร็จด้วยอุปกรณ์เชื่อมต่อที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไปจากความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากบุคลากรที่ไม่เคยมีทักษะมาก่อน หากเกิดขึ้นจากการลองผิดลองถูกเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง โดยใช้กล้องถ่ายภาพดิจิทัลเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ ภาพที่ได้สามารถจัดเก็บไว้ในดีวีดี และโพสต์ขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ด้วยนัยยะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์เข้ากับงานห้องสมุด นั่นคือ การดิจิทัลคอลเลกชันพิเศษ (Special Collection) ซึ่งนอกจากจะช่วยในด้านการสงวนรักษาเอกสาร โดยการลดการจับต้องตัวเล่มแล้ว ยังช่วยในการปรับปรุงการจัดการคอลเลกชันพิเศษให้เป็นระบบมากขึ้น ประการสำคัญเป็นการทำลายกำแพงการเข้าถึงเอกสารโบราณ ดังเช่น คัมภีร์ใบลาน ระหว่างผู้ใช้บริการกับเอกสารต้นฉบับลงได้ เพราะนักวิจัยสามารถเข้าถึงเอกสารได้สะดวก และรวดเร็วขึ้น แม้จะอยู่ห่างไกลจากห้องสมุดเพียงใดก็ตามโดยผ่านเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงเอกสารโบราณได้อย่างเสรีมากขึ้น โดยผ่านระบบเครือข่าย จึงนับเป็นก้าวที่สำคัญอีกก้าวหนึ่งของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บรรณานุกรม

กชพร ศรีพรรณ. บรรณารักษ์สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2555.

ก่องแก้ว วีระประจักษ์. การอนุรักษ์ใบลาน. ศิลปากร 33 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2532): 27-34.

ชัยนะ ปิ่นเงิน. เอกสารมรดกล้านนา: ความสำคัญทางด้านศาสนาและภาษา. เชียงใหม่:

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป. (อึดสำเนา)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

โครงการ Digitization Initiative for Traditional Manuscripts of Northern Thailand ลง

วันที่ 13 สิงหาคม 2551. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551. (อึดสำเนา)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักหอสมุด. สรุปการดำเนินงานโครงการ Digitization Initiative for Traditional Manuscripts of Northern Thailand (e-Heritage Manuscripts) ประจำปีงบประมาณ 2551-เมษายน 2552. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552. (อึดสำเนา)

ราชบัณฑิตยสถาน. กระบวนการอนุรักษ์เอกสารโบราณในรูปแบบดิจิทัล. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, [2552?]. (อัดสำเนา)

วีรณิจ ทรรทรานนท์ และจุฑามาศ จิวสังข์. **Best Guide of Digital Camera**. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย, 2547.

อรวิทย์ เมฆพิรุณ. กล้องดิจิทัลและการแต่งภาพ. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น, 2551.

Ahmed, Fazluddin. Digitization as a Means of Preservation of Manuscripts: Case Study of Osmania University Library. In **7th International CALIBER-2009**, Pondicherry University, Puducherry, February 25-27, 2009. pp. 93-97. Retrieved February 14, 2012, from [http://www.inflibnet.ac.in/caliber 2009/caliber PDF/12. Pdf](http://www.inflibnet.ac.in/caliber%202009/caliber%20PDF/12.%20Pdf)

The National Library of India. Digitization of Manuscripts of the National Library of India. **CDNLAO Newsletter** no. 47 (July 2003). Retrieved February 14, 2012, from <http://www.ndl.go.jp/en/cdnlao/newsletter/047/473.html>

Palm Leaf Manuscript Preservation by Digital Camera Photography Demonstration of Method. (c.2012) Retrieved February 14, 2012, from <http://www.himalayanacademy.com/resources/books/agamas/>

Takagi, Naoko, Chudo, Yoriko and Maeda, Reiko. Report on the Project of Digitisation and Conservation of Rolled Palm Leaf Manuscripts and Related Activities in Nepal. **International Preservation News** no. 23 (May 2006): 8-14.

ภายใต้กรอบสีแดงของ “นิตยสารไทม์”

อภิชัย อารยะเจริญชัย

TIME Magazine เป็นนิตยสารข่าวที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก จากประวัติศาสตร์อันยาวนาน และนำเสนอข่าวที่ครอบคลุมทั่วภูมิภาคของโลก ภาพลักษณ์ของ TIME คือนิตยสารคุณภาพที่ทำหน้าที่ดีแผ่เหตุการณ์อย่างตรงไปตรงมา แต่ TIME ในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงกลวิธีการนำเสนอที่ชวนให้ติดตามมากขึ้น ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการแสดงความเห็นของผู้เขียน เป็นการเผยแพร่ลัทธิความเชื่อของชาวตะวันตกไปสู่ผู้อ่าน บทความชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์ถึงนัยบางประการที่ถูกนำเสนอผ่านข้อเขียนของ TIME ซึ่งอาจมิใช่เพียงการนำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาอีกต่อไป

In the Red Border of Time Magazine

Apichai Arayacharoenchai

TIME Magazine is a worldwide popular news magazine, by its long history and its coverage news from all regions. From the reader's view, TIME is a quality magazine that give straightforward reports. Nowadays, TIME changes its strategy by letting the authors show their opinion in the articles to make more interesting. This is a way to spread the western opinion to the readers. This article will show some hints that were present through the articles that may not a straightforward report anymore.

คำสำคัญ : Time Magazine นิตยสาร สื่อมวลชน

ภายใต้กรอบสีแดงของ “นิตยสารไทม์”

อภิชัย อารยะเจริญชัย*

บทนำ

นับตั้งแต่ปี 1787 เมื่อคำว่า ฐานันดรที่สี่ (The Forth Estate) ถูกเอ่ยขึ้นในที่ประชุมรัฐสภาอังกฤษ แม้จะถูกอ้างขึ้นด้วยอารมณ์เสียดสีประชดประชัน แต่นั่นก็นับเป็นครั้งแรกที่สื่อมวลชนถูกจัดวางตำแหน่งในสังคม ซึ่งในเวลาต่อมาสื่อมวลชนก็ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งต่อ “สาร” ไปยังผู้คนทั่วโลก และกลายเป็นหนึ่งในผู้ทรงอิทธิพลในการชี้นำหรือเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของผู้คนทั่วโลก

ในสังคมยุคใหม่ สื่อมวลชนไม่ได้เป็นเพียงผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารอีกต่อไป สื่อมวลชนกลายเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจทั้งที่รู้ตัวและรู้ไม่ถึงการณ์ ในการเผยแพร่ชี้นำเพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางความคิด อุดมการณ์ หรือค่านิยมใหม่ นิตยสาร (Magazine) เป็นสื่อแขนงหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างสูง เนื่องจากมีรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย มีการจัดแบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหาที่น่าสนใจให้มารวมกันได้อย่างลงตัว มีรูปแบบที่สวยงาม ชวนให้ติดตาม ช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างบุคลิกเฉพาะตัวของนิตยสารให้เห็นได้อย่างเด่นชัด เพิ่มความง่ายในการจดจำและเข้าใจเนื้อหามากขึ้น

นิตยสารสามารถจำแนกได้หลายประเภทตามเนื้อหาหรือกลุ่มผู้อ่าน นิตยสารข่าว (News Magazine) เป็นนิตยสารประเภทหนึ่งที่มีความนิยมอย่างสูงทั่วโลก เนื่องจากมีการนำเสนอข่าวสารที่อยู่ในความสนใจ รายงานความเป็นไปอย่างทันเหตุการณ์ และนิตยสารข่าวมักจะมีความที่วิเคราะห์วิจารณ์ ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งตอบสนองความต้องการใคร่รู้ของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

TIME Magazine เป็นหนึ่งในนิตยสารข่าวที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 1923 นับถึงปัจจุบันมีอายุถึง 89 ปี นับเป็นนิตยสารที่มีอายุยืนยาวมากที่สุดชื่อหนึ่ง ซึ่งความยาวนานในการทำหน้าที่สื่อมวลชนของ TIME สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้อ่าน ภาพลักษณ์ความเป็นสื่อมวลชนที่น่าเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา คือสิ่งที่ผู้อ่านให้ความไว้วางใจ แต่ในขณะเดียวกันก็กลายเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวชี้นำและถ่ายทอดค่านิยมบางอย่างไปสู่ผู้อ่าน โดยมีความน่าเชื่อถือของแบรนด์จับอยู่ภายนอก

ปฐมบทของ TIME

TIME ก่อกำเนิดขึ้นจากคนสองคนคือ Britton Hadden และ Henry R. Luce ทั้งคู่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเยล (Yale University) โดยร่วมงานกันใน Yale Daily News ที่ Luce รับหน้าที่เป็นบรรณาธิการ ส่วน Hadden เป็นประธานกรรมการ

* บรรณารักษ์ หัวหน้าหน่วยบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ งานสารสนเทศและห้องสมุดสตางค์ มงคลสุข
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ทั้งสองเกิดในปี 1898 เหมือนกัน แต่กลับมีภูมิหลังที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง Luce เกิดและเติบโตที่เมืองเตงโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน บิดาและมารดาของเขาเป็นมิชชันนารีอยู่ที่นั่น Luce เรียนหนังสือที่ประเทศจีน จนเมื่ออายุ 15 ปี จึงเข้าศึกษาต่อที่ Hotchkiss School ใน Connecticut

ที่ Hotchkiss School นี้เอง Luce เริ่มจับงานด้านสื่อสารมวลชนเป็นครั้งแรกเมื่อรับหน้าที่เป็นกองบรรณาธิการของ Hotchkiss Literary Monthly เขาได้พบกับ Hadden เป็นครั้งแรกที่นี่ โดยในตอนนั้น Hadden นั่งตำแหน่งบรรณาธิการ ต่อมาเขาเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเยลที่เดียวกับ Hadden อีกเช่นเคย และทั้งคู่ก็มีโอกาสได้ร่วมงานกันอีกหลายครั้ง

ส่วน Hadden เกิดและเติบโตที่ Brooklyn เขาเริ่มฉายแววงานด้านสื่อสารมวลชนเมื่อร่วมเป็นกองบรรณาธิการในนิตยสารประจำโรงเรียน Poly Prep Country Day School พอย้ายมาเรียนต่อที่ Hotchkiss School เขาก็รับตำแหน่งบรรณาธิการของ Hotchkiss Literary Monthly ที่มี Luce เป็นผู้ช่วย

เมื่อเข้ามาเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยเยล Hadden ได้ร่วมงานกันอีกครั้งกับ Luce ใน Yale Daily News ที่เยลนี้ ทั้ง Hadden และ Luce ต่างเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคม Skull and Bones อันมีชื่อเสียง โดยสมาชิกส่วนใหญ่สมาคมนี้จะเป็นบรรดานักเรียนชั้นหัวกะทิ มีการทำกิจกรรมด้านการเมืองและสังคมอยู่อย่างต่อเนื่อง

ปี 1916 Hadden และ Luce สมัครเข้าเป็นทหารกองหนุนและถูกส่งไปฝึกที่ Camp Jackson ใน South Carolina ทั้งคู่ได้รับฟังข่าวสารเกี่ยวกับสงครามโลกและพบว่าข่าวสารที่เผยแพร่ั้นหาความน่าเชื่อถือแทบไม่ได้เลย จากจุดนี้เองที่ได้จุดประกายให้ทั้งสองคนตั้งปณิธานที่จะสร้างสื่อใหม่ที่ปราศจากการโฆษณาชวนเชื่อและรายงานข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงให้มากที่สุดโดยไม่มีการบิดเบือน

หลังจบการศึกษาจากเยล Luce ไปเรียนต่อด้านประวัติศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University) และกลับมาทำงานที่ Chicago Daily News ส่วน Hadden ทำงานเป็นผู้สื่อข่าวของ New York World ปี 1921 พวกเขาได้กลับมาร่วมงานกันอีกครั้งที่ The Baltimore News ทั้งคู่ยังไม่ลืมนิธานที่ตั้งไว้เมื่อตอนเป็นทหารกองหนุน นั่นคือการผลิตสื่อที่รายงานข่าวอย่างเที่ยงตรงที่สุด

ในปีถัดมาทั้งสองคนระดมเงินทุนได้ถึง 86,000 เหรียญ จึงตัดสินใจลาออกจาก The Baltimore News มาเปิดนิตยสารรายสัปดาห์ชื่อ TIME ออกวางตลาดครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 1923 ในราคาฉบับละ 15 เซนต์ โดย Hadden รับตำแหน่งบรรณาธิการ และ Luce เป็น

ผู้จัดการด้านธุรกิจ

“เมื่อ TIME ถือกำเนิดขึ้น เราแทบจะไม่ต้องมองหาบรรณาธิการที่ไหนเลย Hadden เหมาะสมกับตำแหน่งนี้ที่สุด ส่วนผมจะขอดูแลเรื่องของธุรกิจเท่านั้น” Luce แสดงความเห็นเกี่ยวกับตำแหน่งของเขา

น่าเสียดายที่ Hadden อยู่ดูแล TIME ได้เพียงแค่ 6 ปีเท่านั้น เขาเสียชีวิตในปี 1928 ตลอดระยะเวลานั้น Hadden ไม่เคยเขียนบทความลงตีพิมพ์เลย เขาคอยกำกับดูแลผู้สื่อข่าวให้ผลิตข่าวในแบบที่เขาต้องการตามปรัชญาของ TIME

“จงทำให้เนื้อหาที่มีความเฉียบคม อย่าใส่คำชมให้มากนัก ไม่มีการเยินยอ ห้ามแสดงความเห็นส่วนตัวอย่างโจ่งแจ้ง”

หลังจากที่สูญเสีย Hadden ไป Luce ก้าวขึ้นมารับตำแหน่งบรรณาธิการแทน ในตอนนั้น TIME เริ่มเป็นที่รู้จักของบรรดานักอ่านแล้วจากภาพลักษณ์ที่โดดเด่น คือการตีกรอบสีแดงสดที่หน้าปกที่ทำด้วยกระดาษอาบมัน สร้างความสะดุดตาแก่ผู้อ่าน

ปี 1968 หรือ 45 ปีหลังจาก Time ฉบับแรกวางจำหน่าย Luce ก็เสียชีวิต นับเป็นการสูญเสียอีกหนึ่งผู้ให้กำเนิดนิตยสารที่นับว่าทรงอิทธิพลมากที่สุดฉบับหนึ่งของโลก ต่อมา Luce ได้รับการยกย่องว่าเขาคือผู้ปฏิวัติวงการหนังสือพิมพ์สู่ยุคแห่งความทันสมัย

ความโดดเด่นด้านเนื้อหาของ TIME ทำให้นิตยสารรายสัปดาห์ฉบับนี้ครองใจผู้อ่านทั่วโลก Hadden และ Luce สองผู้ก่อตั้ง TIME พบว่าหนังสือพิมพ์รายวันเต็มไปด้วยข่าวสารมากมายแต่ไม่มีรายละเอียด ขณะที่นิตยสารก็เน้นไปที่การวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์เนื้อหา จนทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจถึงประเด็น เขาจึงสร้าง TIME ให้แตกต่างโดยจะอธิบายรายละเอียดที่สำคัญเท่านั้น ตัดประเด็นที่เห็นว่าไม่จำเป็นออก ไม่มุ่งเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์ และนำเสนอข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์

ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือ TIME มุ่งเน้นให้ข้อเท็จจริง แต่จะไม่ใช้การแสดงความคิดเห็น TIME จึงเป็นผู้นำเสนอข้อมูลความเป็นไปของข่าว ไม่ใช่ในนิตยสารที่วิเคราะห์ข่าวเหมือนฉบับอื่นๆ

TIME ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสะดวกมากขึ้นด้วยการย่อข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่สำคัญๆ ได้แก่ การเมือง ข่าวยุโรปโลก ธุรกิจ เทคโนโลยี สุขภาพ ศิลปะ ท่องเที่ยว บุคคลสำคัญ กีฬา เป็นต้น จนกลายเป็นต้นแบบของนิตยสารข่าวฉบับอื่นๆ ในเวลาต่อมา

พลังแฝงภายใต้กรอบสีแดง

ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญ สื่อมวลชนจึงก้าวเข้ามามีบทบาทต่อสังคมโลกมากขึ้น แม้สภาพที่แท้จริงของสื่อคือการทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราว ข้อมูล ความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อยังมีอิทธิพลในการครอบงำ เบี่ยงเบน หรือถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้

สหรัฐอเมริกาหลังยุคสงครามเย็น พวกเขาได้หันมาเปิดแนวรบด้านวัฒนธรรมแทนการรบแบบกองทัพอากาศ หลังการพ่ายแพ้อย่างสิ้นท่าในการรบที่อินโดจีน คดีฮือฮาของคณะราษฎรแห่งประเทศไทยก่อเหตุระเบิด ปัญหาสภาวะเศรษฐกิจถดถอย ทำให้อเมริกันชนเริ่มคลั่งใจในกระบวนการทางการเมืองและสังคม พลังของความเป็นประเทศมหาอำนาจถูกตั้งคำถาม แต่ในสภาวะเช่นนี้พวกเขาไม่สามารถใช้กองทัพจัดการเหมือนในอดีตได้อีกแล้ว อเมริกาจึงหันมาพัฒนากลวิธีอื่นๆ ในการปกป้องสถานะความเป็นมหาอำนาจของตนไว้ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการใช้อิทธิพลจากสื่อสารมวลชน

อาจกล่าวได้ว่าสื่อคือสินค้าทางวัฒนธรรมและข่าวสารที่ถูกผลิตขึ้นโดยใช้กฎเกณฑ์เดียวกันกับสินค้าและบริการอื่นๆ หากแต่สื่อแฝงนัยในการส่งเสริมค่านิยมและอุดมการณ์บางอย่าง

TIME ก็เป็นเช่นเดียวกันกับสื่อสัญชาติอเมริกันอื่นๆ แม้ว่าพวกเขาจะพยายามรักษาปณิธานดั้งเดิมเอาไว้ นั่นคือรายงานข่าวสำคัญทุกอย่างที่เกิดขึ้นและนำเสนอข้อเท็จจริงที่ไม่ใช่แสดงความเห็น แต่ก็แทบจะเป็นไปไม่ได้ที่จะทำได้เช่นนั้นในยุคสมัยของข้อมูลข่าวสารที่มีการแข่งขันกันสูง

ปรัชญาดั้งเดิมของ TIME คือการรายงานข่าว (Report) แต่บทความของ TIME ในปัจจุบันกลายเป็นรูปแบบของเรื่องเล่า (Narrative) มีการจัดวางโครงเรื่อง ท่วงทีการนำเสนอที่ชวนให้น่าอ่าน น่าติดตาม

เรื่องเล่า คือการนำเรื่องราวมาจัดลำดับเพื่อสื่อความหมาย แม้แต่เรื่องเล่าที่สะเปะสะปะและลึบสนที่สุด อย่างน้อยก็ทำหน้าที่สื่อถึงความไร้ความหมายของเรื่องนั้น (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช, 2551) แต่สิ่งนี้เองที่ทำให้ผู้อ่านให้การยอมรับและคิดว่าเรื่องเหล่านี้พยายามจะสื่อความหมายบางอย่างหนึ่งออกมา ไม่ใช่เพียงแค่รายงานความเป็นไปของเหตุการณ์ ซึ่งหลายครั้งที่สื่อทำการแสดงออกอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่ต้องการจะส่งถึงผู้รับ และอีกหลายครั้งที่ใช้วิธีการที่ลุ่มลึกกว่าด้วยการใช้สัญลักษณ์หรือการชี้แนะ การเล่าเรื่องจะมีพลังมากแค่ไหนขึ้นอยู่กับความคาดหวังและประสบการณ์ของผู้อ่าน ซึ่งเรื่องที่ TIME นำมาเล่าคือเหตุการณ์จริง คือข่าวสารที่พบได้ในสื่อหลักอื่นๆ เมื่อผู้อ่านทราบอยู่แล้วว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น และถูกตอกย้ำด้วยเรื่องเล่าของ TIME ก็ยิ่งทำให้เรื่องเล่านั้นมีพลัง มีความน่าเชื่อถือ จึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะถูกครอบงำหรือชี้นำไปสู่ความเชื่อหรืออุดมการณ์ที่ต่างไปจากเดิม

บทความของ TIME ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงสื่อว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แต่ TIME ยังเพิ่มคำถามว่า ทำไม เพราะอะไร เข้าไปอีก นั่นคือการเปิดช่องทางให้เติมความคิดเห็นลงไป

Richard Stengel บรรณาธิการคนปัจจุบันได้เปรียบเทียบไว้อย่างน่าสนใจว่า “อะไรก็ตามที่เราได้นำเสนอในยุคของความหิวกระหายข่าวสารแบบนี้ก็เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้อ่าน เหมือนเป็นการคัดแยกเมล็ดข้าวสาลีออกจากแกลบที่ไร้ค่า นั่นคือเราจะให้ข้อมูลในสิ่งที่คุณต้องการจะรู้เท่านั้น” (Stengel, Richard, 2006) หมายความว่า TIME เป็นผู้คัดกรองข่าวสารที่เห็นว่าผู้อ่าน “ควรต้องรู้” ในฐานะสื่อมวลชน แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ตัดสินใจว่าผู้อ่านต้องอ่านอะไร โดยที่ผู้อ่านเป็นฝ่ายตั้งรับเพียงข้างเดียว

ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า TIME นำเสนอด้วยกลวิธีใดๆ ก็ตามเกี่ยวกับระบบทุนนิยม อุดมการณ์ทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม การให้ความสำคัญกับประเทศตะวันตก มุมมองต่อประเทศในภูมิภาคอื่น ล้วนแต่เป็นอุดมการณ์จากชาวตะวันตกทั้งสิ้น แม้กองบรรณาธิการของ TIME จะกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของโลกก็ตาม แต่ต้นกำเนิดก็ยังคงเป็นอเมริกา ชาวตะวันตกจึงมีบทบาทในการคัดกรองเนื้อหาข่าวสารที่จะนำเสนอถึงผู้อ่าน อันเป็นการถ่ายทอดและครอบงำทางอุดมการณ์อย่างหนึ่ง

อิทธิพลของ TIME

ในยุคที่ Hadden และ Luce ยังคงบริหาร TIME อยู่ นั้น ได้รับเสียงสะท้อนกลับมาเสมอว่าแนวทางการทำนิตยสารของพวกเขา นั้นค่อนข้างจะอนุรักษ์นิยม แต่ภายหลังการเสียชีวิตของ Luce ในปี 1967

TIME ก็เริ่มมีรูปแบบการนำเสนอที่ผ่อนคลายมากขึ้น

แต่การนำเสนอเนื้อหาของ TIME โดยเฉพาะประเด็นหลักของแต่ละฉบับ หรือก็คือหน้าปกที่เป็นที่สะดุดตานั่น มักจะเป็นตัวจุดประกายให้เกิดความตื่นตัว เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้าง จนได้รับกล่าวถึงจากสื่ออื่นๆ และกลายเป็นจุดสนใจของผู้อ่านทั่วโลกว่าใครจะได้ขึ้นปกในฉบับต่อไป

Jim Kelly บรรณาธิการในปี 2001 เคยประกาศว่า TIME ต้องระลึกเสมอว่าผู้อ่านมีความกระหายใคร่รู้เรื่องราวความเป็นไปของโลก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่า TIME ได้เสนอเรื่องราวที่ตรงประเด็นที่สุดชนิดที่ไม่มีทางหาอ่านได้จากที่อื่น (ทันเกต, มาร์ค, 2008)

TIME ยอมรับว่าพวกเขาถือกำเนิดในอเมริกาและเริ่มต้นการวางรากฐานความเชื่อมั่นในอเมริกาจนแข็งแกร่ง แต่ด้วยนโยบายทางการตลาด TIME เริ่มขยายขอบเขตการจัดจำหน่ายโดยผลิต TIME ฉบับอื่นๆ ตามมาเพิ่มขึ้นจากที่มีเฉพาะ U.S. Edition จนในปัจจุบัน TIME ตีพิมพ์ในแต่ละฉบับออกเป็นห้าภูมิภาคใหญ่ของโลก คือ สหรัฐอเมริกา ยุโรป ตะวันออกกลางและแอฟริกา เอเชีย และแปซิฟิกใต้ ทำให้ TIME จำเป็นต้องเพิ่มกองบรรณาธิการไปทั่วโลก เพื่อเจาะลึกประเด็นที่ผู้คนในแต่ละภูมิภาคกำลังสนใจ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ TIME กลายเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือจากประชากรในทุกภูมิภาคของโลก

ในทุกสัปดาห์ TIME จะมีการวางเนื้อหาและหน้าปกให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในขณะนั้นของแต่ละภูมิภาค อาทิ TIME ฉบับวันที่ 5 มีนาคม 2012 ฉบับ U.S. Edition จะทำหน้าปกและเนื้อหาถึงประเด็นการแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ Edition อื่นๆ จะหันไปให้ความสำคัญกับเรื่องของการเมืองในรัสเซียแทน

แต่กระนั้นก็ยังมีความเคลงใจในเรื่องของความน่าเชื่อถือของบทความจากมุมมองของผู้อ่านซึ่งอยู่ในประเทศที่ไม่นิยมอเมริกา โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาหรับ หรือกลุ่มผู้อ่านชาวมุสลิม เนื่องจากทราบกันดีว่า TIME เป็นนิตยสารสัญชาติอเมริกัน

Ali, Shahzad และคณะ (2008) ได้เสนอผลการวิเคราะห์บทความจากสื่อของอเมริกาที่มีการพาดพิงถึงกลุ่มชาวมุสลิม โดยยกกรณีศึกษาจากนิตยสาร TIME และ Newsweek ในช่วงปี 1991-2001 นำเอาบทความมาแยกเป็นประเด็นสำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศมุสลิมจำนวน 12 ประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มประเทศพันธมิตร กลุ่มประเทศที่ไม่นิยมอเมริกาหรือเป็นประเทศคู่สงคราม และกลุ่มประเทศเป็นกลาง ปรากฏผลอย่างไม่น่าเชื่อว่าพบข้อความที่กล่าวพาดพิงในเชิงเป็นกลางมากที่สุด รองลงมาคือในเชิงลบ และกล่าวพาดพิงในเชิงบวกกลับมีน้อยที่สุด ซึ่งผลที่ว่านี้ปรากฏเหมือนกันในสามกลุ่มประเทศ

อนุมานได้ว่าแม้จะเป็นกลุ่มประเทศที่เป็นมิตรกับสหรัฐอเมริกาเองก็ตาม แต่สื่ออเมริกันก็ยังคงมีอคติกับชาวมุสลิม จนก่อให้เกิดความรู้สึกว่า TIME ไม่ได้นำเสนอข้อมูลที่เที่ยงธรรมพอ โดยเฉพาะภายหลังเหตุการณ์ 9/11 TIME กลายเป็นหนึ่งในสื่อหลักที่โจมตีกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งบางครั้งก็พาลกระทบไปยังชาวมุสลิมอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย แต่ในทางกลับกันงานวิจัยดังกล่าวซึ่งเป็นของมหาวิทยาลัย

Bahauddin Zakariya ประเทศปากีสถาน ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศวางตัวเป็นกลาง ก็มีโอกาที่จะสรุปผลงานวิจัยที่มีความโน้มเอียงในเชิงลบเพราะความอคติต่อสหรัฐอเมริกาด้วยเช่นกัน

และถ้าหากย้อนกลับไปในยุคทศวรรษที่ 70 TIME ได้ทำหน้าที่สื่อในการตีแผ่เหตุการณ์ในคดีวอเตอร์เกตอันลือลั่น จนทำให้เก้าอี้ประธานาธิบดีของ ริชาร์ด นิกสัน ต้องสั่นคลอนมาแล้ว

ในปี 1973 หลังจากเรื่องราวอันอื้อฉาวถูกเปิดโปงขึ้น บทบรรณาธิการของ TIME ได้เขียนโจมตีการทำงานของนิกสันอย่างเผ็ดร้อน โดยอ้างว่าเขาหมดสิ้นความน่าเชื่อถือ ขาดศีลธรรมอันดีงาม และไม่สมควรปฏิบัติหน้าที่ในทำเนียบขาวต่อไป TIME เป็นสื่อที่แสดงตัวอย่างชัดเจนว่าไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมของนิกสัน ไม่นานหลังจากนั้นเขาก็ประกาศลาออกอย่างเป็นทางการ

ที่น่าแปลกก็คือก่อนหน้านั้นเพียงสองปี คือในปี 1971 และ 1972 TIME เพิ่งจะยกย่องให้นิกสันเป็นบุคคลแห่งปีถึงสองสมัยซ้อน (Person of the Year) จากผลงานการเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ รวมถึงการเดินทางไปเยือนจีนและพบปะกับ เหมา เจ๋อตง ผู้นำจีนในขณะนั้น แต่ในปีต่อมา TIME ก็กระหน่ำใส่นิกสันอย่างไม่มีชั้นดี

บุคคลในรอบดวง

หน้าปกของ TIME คือความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์มาอย่างยาวนาน เมื่อเริ่มแรกนั้น TIME ไม่ได้ใช้กรอบสีแดงเป็นปกเหมือนในปัจจุบัน แต่เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อปี 1927 นอกเหนือจากกรอบแดงอันเป็นเอกลักษณ์แล้ว ภาพที่นำมาขึ้นปกก็ผ่านการคัดสรรมาอย่างดี โดยเฉพาะภาพบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่กำลังเป็นที่สนใจในช่วงเวลานั้นๆ จนอาจกล่าวได้ว่าถ้าไม่ใช่คนสำคัญจริงๆ ก็ยากที่จะมีโอกาสดังขึ้นปก TIME ดังนั้นการที่ได้ขึ้นปก TIME จึงถือเป็นเกียรติอย่างหนึ่ง เป็นความหมายในเชิงสัญลักษณ์ว่าคุณคือผู้มีเกียรติ เป็นผู้ประสบความสำเร็จจากความมุ่งมั่นเอาจริงเอาจัง ซึ่งเข้ากันได้ดีกับค่านิยมแบบอเมริกัน (American Dream)

กลุ่มบุคคลที่ถูกนำมาขึ้นปกมากที่สุดคือกลุ่มการเมือง อาทิ ผู้นำของประเทศต่างๆ นักการเมืองผู้มีชื่อเสียง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองในแต่ละประเทศ ซึ่งแน่นอนว่าบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่อยู่ในกระแสความสนใจจากผู้อ่าน โดยเฉพาะบทบาทการทำหน้าที่ของผู้นำชาติต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานการณ์โลก และแน่นอนว่าประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา คือผู้นำประเทศที่ได้รับคัดเลือกให้ขึ้นปกของ TIME มากครั้งที่สุด

นอกจากบุคคลในแวดวงการเมืองแล้ว บุคคลสำคัญในวงการอื่นๆ ก็ได้รับเลือกให้ขึ้นปก TIME ในวาระและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป อาทิ กษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ บุคคลในวงการบันเทิง นักคิด นักประดิษฐ์ นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ ผู้บริหารองค์กรหรือบริษัทชั้นนำของโลก นักกีฬา ผู้นำทางศาสนา ฯลฯ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าในช่วงเวลานั้นๆ เกิดเหตุการณ์สำคัญอะไร หรือบุคคลนั้นตกเป็นข่าวหรือเป่าสนใจในเรื่องใด

ภาพบุคคลบนปก TIME ในยุคแรกเป็นภาพเขียน ต่อมาจึงพัฒนาเป็นภาพถ่าย และมีบ่อยครั้งที่นำเทคนิคต่าง ๆ มาสร้างเป็นภาพบุคคลเพื่อสะท้อนเนื้อหาภายใน ประชดประชัน หรือล้อเลียน เสมือนเป็นการแสดงผลงานทางศิลปะอย่างมีชั้นเชิงและแฝงนัยบางประการ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้หน้าปก TIME มีความโดดเด่นและน่าสนใจกว่านิตยสารประเภทเดียวกัน

Bates, Stephen (2011) ได้วิเคราะห์เอาไว้ในงานเขียนของเขาว่า หน้าปกของ TIME ในช่วงยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันมีความแตกต่างในเรื่องของสถานะของบุคคลบนปก กล่าวคือหน้าปก TIME นับตั้งแต่เริ่มเผยแพร่เมื่อปี 1923 บุคคลที่เป็นปัญญาชนสาธารณะ¹ (Public Intellectuals) มีความถี่ในการขึ้นปกน้อยลง ในขณะที่บุคคลในวงการเมือง ผู้นำประเทศ หรือบุคคลในวงการธุรกิจ กลับถูกนำขึ้นปกถี่มากกว่า ซึ่งหากเรามองว่าเนื้อหาของ TIME จะบ่งบอกสภาพสังคมแล้วก็หมายความว่า บุคคลผู้เป็นปัญญาชนสาธารณะได้ลดจำนวนลงไปทุกทีๆ ยิ่งในช่วงหลังปี 1990 จนถึง 2008 มีปัญญาชนสาธารณะขึ้นปกเพียง 12 ท่าน ในจำนวนนี้มีขึ้นปกเพียงท่านเดียว ในปี 2000 ถึง 2008 ทั้งที่ TIME มีกำหนดออกเป็นรายสัปดาห์

ไม่เพียงบุคคลสำคัญเท่านั้น TIME ยังมีภาพเหตุการณ์สำคัญ ภาพสัตว์ สถานที่สำคัญ ภาพศิลปะ ภาพกราฟฟิกเชิงสัญลักษณ์ ภาพล้อเลียน ซึ่งทุกภาพปกต่างสะท้อนเนื้อหาภายในฉบับได้อย่างเด่นชัด และการคัดเลือกภาพขึ้นหน้าปกก็ยังคงอาจเป็นกระจกสะท้อนความเป็นไปของสังคมโลกหรือถ้าจะเจาะจงลงไปก็คือสังคมอเมริกัน

บุคคลแห่งปี: Person of the Year

เป็นประจำทุกปีที่นักอ่านทั่วโลกต่างตั้งตาคอยนิตยสาร TIME ฉบับส่งท้ายปี เพื่อจะได้ทราบว่าใครจะได้รับการยกย่องให้เป็น บุคคลแห่งปี (Person of the Year)

TIME ได้จัดให้มีการคัดสรรตำแหน่งนี้เป็นครั้งแรกเมื่อปี 1927 แท้จริงแล้วการตั้งรางวัลเกียรติยศนี้เกิดขึ้นเพียงเพื่อลดความผิดพลาดของกองบรรณาธิการ หลังจากที่ในปีนั้น TIME ไม่ได้นำภาพของ ชาร์ลส์ ลินด์เบิร์ก ขึ้นปกแม้แต่เพียงครั้งเดียว ทั้งที่เขาได้รับความสนใจไปทั่วโลกจากการที่เป็นบุคคลแรกที่สามารถขับเครื่องบินเดี่ยวข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกได้สำเร็จ กองบรรณาธิการจึงตัดสินใจพลิกสถานการณ์นำ ลินด์เบิร์ก ขึ้นปกในฉบับแรกของปีต่อมา พร้อมกับประกาศให้เขาเป็น Man of the Year (ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็น Person of the Year)

จากนั้นเป็นต้นมา TIME จึงเริ่มประเพณีปฏิบัติในการคัดสรรบุคคลแห่งปีขึ้น โดยคัดเลือกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญต่อโลกในแต่ละช่วงปี ไม่ว่าจะเป็นทางด้านบวกหรือลบก็ตาม

¹ ปัญญาชนสาธารณะ คือ ผู้ที่ศึกษาทำงานสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น โดยอาศัยความรู้ ภูมิปัญญา และประสบการณ์จากวิชาชีพของตน (โครงการปัญญาชนสาธารณะแห่งเอเชีย : Asian Public Intellectuals
URL: <http://www.apifellowships.org>)

ในปี 1939 บุคคลแห่งปีของ TIME ก็กลายเป็นหัวข้อวิพากษ์วิจารณ์ไปทั่วโลกถึงความเหมาะสม เมื่อ TIME ประกาศให้ อ돌ฟ์ ฮิตเลอร์ ผู้นำเผด็จการของเยอรมันได้รับตำแหน่งนี้ แต่กองบรรณาธิการก็ยังยืนยันความเหมาะสม เนื่องจากบุคคลแห่งปีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงหรือมีอิทธิพลต่อสถานการณ์โลกในแต่ละช่วงปี ซึ่งผู้นำเผด็จการผู้นี้ก็เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง

บุคคลแห่งปีของ TIME ก็ยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าให้ความสำคัญกับชาวอเมริกันมากกว่าชาติอื่น คือจากจำนวน 86 ครั้งที่ผ่านมา มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลสัญชาติอเมริกันได้รับเกียรตินี้เป็นจำนวนถึง 53 ครั้ง ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่า TIME เป็นสื่อสัญชาติอเมริกัน จึงเป็นไปได้ว่าจะมีความโน้มเอียงหรือมุ่งเน้นไปที่คนชาติเดียวกันมากเป็นพิเศษ ตำแหน่งเกียรติยศที่ทั้งโลกจับตามองนี้จึงเป็นเสมือนการแสดงพลังของความเป็นประเทศมหาอำนาจในการควบคุมหรือชี้ชะตาความเป็นไปของโลกใบนี้

บทสรุป

มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์การนำเสนอข้อมูลของ TIME ที่ขัดแย้งกับความรู้สึกของคนโดยทั่วไปที่มักมองว่า TIME เป็นนิตยสารที่ทรงอิทธิพลและมีความน่าเชื่อถือสูง Murchison, William (2009) แสดงความเห็นว่าเขาารู้สึกว่า TIME ในยุคแรกๆ ดีกว่าในปัจจุบัน เปรียบเทียบแล้วในยุคก่อน TIME เป็นอาหารที่มีคุณค่า ไม่ใช่อาหารขยะ แต่ทุกวันนี้ TIME กลับมุ่งมันที่จะคงตำแหน่งทางการตลาดเอาไว้มากกว่า ดังนั้นมันก็ไม่ต่างอะไรกับอาหารประเภททอดที่มีแต่ชีส

Stengel, Richard (2008) บรรณาธิการคนปัจจุบันมองว่า TIME ในสมัยที่ยังมี Hadden และ Luce คุมบังเหียนอยู่นั้น ทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวแทนของชนชั้นกลางของประเทศ ข้อเขียนที่ตรงไปตรงมา ทำให้ TIME เป็นเหมือนสถาบันย่อยๆ ที่มีบทบาทต่อสังคม แต่พอหลังยุคทศวรรษที่ 60 หรือภายหลังการจากไปของ Luce ข้อเขียนของ TIME มีท่าทางประนีประนอมและเปิดกว้าง แต่กลับกลายเป็นว่ามันมีอิทธิพลต่อสังคมมากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า

ไม่เพียงแต่เฉพาะ TIME เท่านั้น ยังมีสื่ออื่นอีกมากมายที่ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงรายงานความเป็นไป แต่กลับแสดงบทบาทของผู้วิเคราะห์ ผู้ชี้นำ และบางครั้งทำการเชื่อมโยงแนวคิดจากสังคมหนึ่งสู่อีกสังคมหนึ่ง ซึ่งภาพลักษณ์และประวัติศาสตร์อันยาวนานของ TIME กลายเป็นดาบสองคมที่คมหนึ่งคอยรายงานความเป็นไป และเชือดเฉือนตีแผ่ความเป็นจริงให้ปรากฏแก่สายตาชาวโลกในฐานะสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เสมือนสุนัขเฝ้าระวัง (Watchdog) แต่อีกคมหนึ่งคือการแฝงนัยบางอย่างที่เป็นการกระจายความเชื่อของสังคมตะวันตกไปสู่สังคมอื่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคอยยับยั้งเพื่อไม่ให้ถูกครอบงำด้วยความรู้สึกเพียงฉาบฉวยว่านี่คือสื่อที่มีภาพลักษณ์ที่โปร่งใส นั่นคือวิจักษณ์ญาณและการไตร่ตรองอย่างรอบคอบของผู้อ่านนั่นเอง

Timeline of TIME

- 1923 TIME เปิดตัวครั้งแรกด้วยสนนราคา 15 เซนต์ มีความหนา 28 หน้า บุคคลแรกที่ได้รับเกียรติขึ้นปกคือ โจเซฟ แคนนอน (Joseph G. Cannon) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากอิลลินอยส์ และเป็นผู้นำพรรครีพับลิกัน
- 1927 เริ่มใส่กรอบสีแดงสดที่หน้าปกเป็นครั้งแรก ในฉบับวันที่ 3 มกราคม และกลายเป็นสัญลักษณ์ของ TIME มาจนถึงปัจจุบัน
- 1928 เป็นครั้งแรกที่หน้าปก TIME ไม่ใช่บุคคล แต่เป็นสุนัข โดยมีเนื้อหาในฉบับเป็นเรื่องราวของ Westminster Kennel Club Show เทศกาลประกวดสุนัขระดับโลก
- 1930 หน้าปก TIME เป็นภาพ มหาตมะคานธี ซึ่งในปีนั้น คานธี กับประชาชนชาวอินเดียหลายหมื่นคนทำการดื้อแพ่งต่อกฎหมายของอังกฤษ หรือที่พวกเขาเรียกว่า สัตยาเคราะห์ ด้วยการผลิตเกลือใช้และขายเอง (ซึ่งถือว่าผิดกฎหมาย) ทำให้คานธีถูกจับ เหตุการณ์ครั้งนั้นถูกเรียกว่า The Salt March นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของประวัติศาสตร์อินเดีย
- 1932 บุคคลบนหน้าปก TIME ที่อายุน้อยที่สุดเพียง 20 เดือน บุตรของ ชาร์ลส์ ลินด์เบิร์ก (Charles Lindbergh) ที่ถูกลักพาตัวไปจนกลายเป็นข่าวครึกโครมทั่วโลกในเวลานั้น
- 1939 TIME ประกาศให้ ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) ผู้นำเผด็จการของเยอรมันเป็นบุคคลแห่งปี (Man of the Year) ท่ามกลางเสียงวิจารณ์จากทั่วโลก
- 1941 TIME ตีข่าวเรื่องการโจมตีฐานทัพสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ล ฮาร์เบอร์ อันเป็นชนวนเหตุให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2
- 1945 TIME ตีข่าวการถล่มเมืองฮิโรชิมาและนางาซากิด้วยระเบิดปรมาณู อันมีผลทำให้สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง
- 1946 TIME ปรับราคาจำหน่ายเป็นฉบับละ 20 เซนต์
- 1950 ตัวละครหญิงในภาพยนตร์เรื่อง A Woman of Distinction ซึ่งแสดงโดย โรซาลินด์ รัสเซลล์ (Rosalind Russell) ถูกนำขึ้นปก TIME แต่หากย้อนหลังไปในปี 1932 ในภาพยนตร์เรื่อง Murder on the High Seas มีฉากหนึ่งที่ตัวละครอ่านนิตยสาร TIME นับเป็นการปรากฏตัวครั้งแรกของ TIME ในฮอลลีวูด หลังจากนั้น TIME ก็ถูกนำไปใช้ในภาพยนตร์อีกหลายเรื่อง เช่น The King of Comedy, Batman, City Hall, The Incredibles, Zoolander, Simone, Reign of Fire เป็นต้น
- 1963 TIME ตีข่าวการลอบสังหารประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) และฉบับต่อมาก็นำภาพ ลินดอน จอห์นสัน (Lyndon Johnson) ประธานาธิบดีคนใหม่ขึ้นปกทันที
- 1966 TIME ได้อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ขึ้นปกฉบับวันที่ 27 พฤษภาคม 1966

- 1969 TIME ตีข่าวการสำรวจดวงจันทร์ของยาน Apollo11 และการเหยียบดวงจันทร์ของ นีล อาร์มสตรอง (Neil Armstrong) ในครั้งนั้นมีการถ่ายทอดสดไปทั่วโลก นับเป็นการถ่ายทอดสดที่มีผู้ติดตามชมมากที่สุดครั้งหนึ่งของโลกยุคนั้น
- 1977 TIME นำเสนอเรื่องราวของภาพยนตร์ยอดเยี่ยม Star War โดยยกย่องให้เป็น The Year's Best Movie ซึ่งภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ถูกนำขึ้นปก TIME ถึง 6 ครั้ง
- 1986 TIME ตีข่าวเรื่องการระเบิดกลางอากาศของยานสำรวจอวกาศแชลเลนเจอร์ นับเป็นหายนะครั้งใหญ่ในรอบหลายสิบปีของประเทศสหรัฐอเมริกา TIME รายงานว่า นางแนนซี เรแกน สุภาพสตรีหมายเลขหนึ่งที่ชมภาพข่าวทางโทรทัศน์ได้แต่ร้องอุทานว่า "Oh, My God. No!" อยู่ตลอดเวลา
- 1989 ข่าวการทำลายกำแพงเบอร์ลินถูกนำเสนอทุกแง่มุม หลังจากเมื่อ 28 ปีก่อนหน้านี้ (ปี 1961) TIME ได้นำเสนอเรื่องราวของการสร้างกำแพงแห่งนี้ไว้เช่นกัน
- 1992 นางฮิลลารี คลินตัน (Hillary Clinton) ขึ้นปก TIME เป็นครั้งแรก และต่อมาเธอได้ขึ้นปก TIME อีกถึง 28 ครั้ง นับเป็นสุภาพสตรีที่ขึ้นปกมากที่สุดของ TIME (ข้อมูลถึง 2012)
- 1993 TIME Magazine Online เปิดตัวครั้งแรกในเดือนกันยายน
- 1997 TIME หน้าปกเจ้าหญิงไดอาน่า (Princess Diana) ที่นำเสนอข่าวการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ จำหน่ายได้มากกว่า 1 ล้านฉบับ
- 1999 TIME นำเสนอข่าวการเสียชีวิตของ จอห์น เอฟ. เคนเนดี จูเนียร์ (John F. Kennedy, Jr.) ฉบับนี้ทำยอดขายได้มากกว่า 1 ล้านฉบับ
- 2001 TIME เปลี่ยนหน้าปกเป็นกรอบสีดำ เสนอข่าวการก่อวินาศกรรมอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 1927 ที่ TIME ไม่ใช้กรอบสีแดงขึ้นปก และเป็นฉบับเดียวที่ไม่มีการตีพิมพ์โฆษณา TIME ปกนี้สามารถทำยอดขายได้มากกว่า 3.4 ล้านฉบับ มากที่สุดตั้งแต่ก่อตั้งเป็นต้นมา
- 2008 TIME ฉบับ Special Environment Issue วันที่ 28 เมษายน เปลี่ยนมาใช้กรอบสีเขียว เป็นครั้งที่สองที่ TIME ไม่ใช้กรอบสีแดงเป็นปก

บรรณานุกรม

- ซิลเลอร์, เฮอเบิร์ต โอ. (2544). การสื่อสารและการครอบงำทางวัฒนธรรม. แปลโดย อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. กรุงเทพฯ: โครงการสื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2546). เชิงอรรถวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: วิชา
- ทันเกต, มาร์ค. (2551). ทำไมใหญ่สะท้านโลก โรดแมพสู่ผู้ทรงอิทธิพลของสื่อโลก. แปลโดย พจนา เลิศไกร. กรุงเทพฯ: ยูเรก้า.
- วรรณมณี บัวเทศ. (2545). อุดมการณ์ทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่ปรากฏใน ข้อเขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประเทศแถบเอเชีย เปรียบเทียบนิตยสารไทม์กับ เอเชียวีค. ปริญญาโท นศ.ม. (วารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ali, S., & Khalid. (2008). US Mass Media and Muslim World: Portrayal of Muslim by "News Week" and "Time" (1991-2001). **European Journal of Scientific Research**. 21(4), 554-580.
- Bates, Stephen. (2011). Public Intellectuals on Time's Covers. **Journalism History**. 37(1): 39-50.
- Isaacson, Walter. (1996). Time Magazine's New Editor. **MediaWeek**. 6(4): 10.
- Murchison, William. (2009). Killing Time. **The American Spectator**. 42(4): 44-45.
- Porterfield, Christopher. (2008). **85 Years of Great Writing in TIME**. New York: Time Inc
- Stengel Named Managing Editor of TIME. (2006). Retrieved March 16, 2012, from <http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,1195013,00.html>
- Stengel, Richards. (2008, April 14). The 85 Years of Time. **Time**. 171(14): 29-32.

“MU Library”

บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อคนไทย

ชัญญา ทองสุข และ วิรณี ทองเชาออบ

“Mu Library” บริการโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นชื่อย่อมาจาก Mahidol University Library ดำเนินโครงการโดยศูนย์บริหารจัดการองค์กรสากล (GEMC) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเลือกใช้ชื่อ “Mu Library” เพื่อสื่อถึงศักยภาพของคณาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยมหิดล ด้านเทคโนโลยีห้องสมุด ที่พร้อมเป็นผู้นำด้านการพัฒนาโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติระดับมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความเป็นไปได้และโอกาสในการเรียนรู้ของประชาชนไทยทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ความรู้ความเชี่ยวชาญ และค่าใช้จ่าย

“MU Library”: Library Automation Service of Mahidol University

Cchnattha Thongsuk

Veeranee Kramsaeng

“Mu Library” is the Library Automation Service of Mahidol University. This name abbreviated from Mahidol University Library and managed the project by Global Enterprise Management Center (GEMC), Faculty of Engineering, Mahidol University. “Mu Library” pointed to the potential of the university faculty and staff in library technology field that was ready to be the leadership of library automation software developer in standard level to create learning possibilities and opportunities for Thai people equally, regardless technology, expertise, and cost restrictions.

“MU Library”

บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อคนไทย

ดร. ชัญญา ทองสุข*

วีรณี ทองเข่ออน**

MU Library คืออะไร?

“MU Library” บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล มีชื่อย่อมาจาก Mahidol University Library ดำเนินโครงการโดยศูนย์บริหารจัดการองค์กรสากล (GEMC) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดย “MU Library” สามารถสื่อให้เห็นถึงศักยภาพและความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีห้องสมุดของคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่พร้อมเป็นผู้นำด้านการพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติระดับมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความเป็นไปได้และโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันของคนไทยทุกคน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ความรู้ความเชี่ยวชาญ และค่าใช้จ่าย

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการให้บริการสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของการใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติจากต่างประเทศที่มีราคาสูง สามารถรองรับการพัฒนาห้องสมุดให้มีมาตรฐานสากลและพร้อมต่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนแสดงถึงศักยภาพของมหาวิทยาลัยมหิดลในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติในประเทศไทย

สำหรับห้องสมุดที่ใช้งานบริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยชินวัตร ห้องสมุดขลิต ธารชานันท์ ห้องสมุดเสริมปัญญา ห้องสมุดวัดไทยแอลเอ สหรัฐอเมริกา ห้องสมุดวัดป่าธรรมชาติ สหรัฐอเมริกา ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ห้องสมุดโรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ ห้องสมุดโรงเรียนบดินทรเดชา นนทบุรี และอื่นๆ

* สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

* ศูนย์บริหารการจัดการองค์กรสากล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

MU Library มีที่มาอย่างไร?

MU Library พัฒนามาจากโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติแบบโอเพนซอร์ส ชื่อ “PMB” ประเทศฝรั่งเศส ให้บริการเพื่อการใช้งาน บำรุงรักษา และพัฒนาโปรแกรมโดยบริษัท PMB Services ตั้งแต่ปี 2002 ถึงปัจจุบัน โดยได้รับความนิยมอย่างมากในฝรั่งเศสและประเทศแถบทวีปยุโรป เช่น อิตาลี เบลเยียม สเปน สวิสเซอร์แลนด์ รวมถึงแคนาดา ห้องสมุดขนาดใหญ่ในระดับสากลที่ใช้งานทั้งแบบเดี่ยว และห้องสมุดเครือข่าย ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติฝรั่งเศส ปารีส (เข้าเยี่ยมชมได้ที่ <http://cnl.bibli.fr/opac/>) และกลุ่มโรงเรียนด้านเศรษฐศาสตร์และสถิติแห่งชาติ (GENES) ประเทศฝรั่งเศส (เข้าเยี่ยมชมได้ที่ <http://genes.bibli.fr/opac/>)

ปัจจุบันห้องสมุดต่างๆ ทั่วโลกได้นำโปรแกรมห้องสมุด PMB ไปใช้งานและมีการจัดทำภาษาต่างๆ เพิ่มเติม อาทิเช่น ภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ ภาษาสเปน และภาษาอาราบิก เป็นต้น ทั้งนี้ลิขสิทธิ์การใช้งาน การพัฒนา และการเผยแพร่โปรแกรมห้องสมุด PMB เป็นแบบ CeCILL (CEA CNRS INRIA Logiciel Libre) ตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส เทียบเท่ากับกฎหมายลิขสิทธิ์แบบ GNU GPL (GNU General Public License) ทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุด PMB ได้อย่างอิสระ

MU Library มีแนวคิดของการพัฒนาอย่างไร?

การคัดเลือกโปรแกรมระบบห้องสมุดแบบโอเพนซอร์สเพื่อนำมาพัฒนาใช้งานกับห้องสมุดในประเทศไทยนั้น ได้เลือกใช้เกณฑ์คัดเลือกจากความเป็นมาตรฐานสากลด้านห้องสมุด ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนด้านความง่ายในการใช้งาน ทั้งส่วนการพัฒนาโปรแกรมของทีมพัฒนา ส่วนการใช้งานของบรรณารักษ์และผู้ใช้บริการห้องสมุด แนวคิดของการพัฒนาได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ดังนี้

- ❖ **เข้าใจ** โดยศึกษาปัญหาและลักษณะการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงศึกษาการทำงานของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติระดับสากล ได้แก่ INNOPAC, HORIZON, VTLS, KOHA, EMILDA และ OPENBIBLIO
- ❖ **เข้าถึง** โดยนำโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ไปให้บรรณารักษ์ทดลองใช้งาน พร้อมส่งทีมพัฒนาไปช่วยงานห้องสมุด เพื่อสร้างความเข้าใจวิธีการและขั้นตอนการใช้งาน โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ได้อย่างถูกต้อง

- ❖ **พัฒนา** โดยนำความต้องการของบรรณารักษ์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการให้บริการสารสนเทศมาพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่าโปรแกรมระบบห้องสมุดเชิงพาณิชย์ของต่างประเทศ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library แก่ชุมชนห้องสมุดทุกประเภท

MU Library ใช้เทคโนโลยีอะไร? และมีรูปแบบบริการอย่างไร?

บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ใช้เทคโนโลยี Web Library 2.0 ภาษาเขียนโปรแกรมคือ PHP ฐานข้อมูลคือ MySQL และมีการออกแบบโปรแกรมให้ใช้งานได้กับระบบปฏิบัติการทุกแพลตฟอร์มทั้งลินุกซ์ วินโดว์ และแมคโอเอส ส่วนรูปแบบบริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) MU-UniLib สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- 2) MU-ProLib สำหรับห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดประชาชน
- 3) MU-EasyLib สำหรับห้องสมุดโรงเรียนและองค์กรขนาดเล็ก

บริการทั้ง 3 รูปแบบแตกต่างกันตามจำนวนระบบงานย่อย การปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข้อมูล และบริการให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของห้องสมุด

ลักษณะการให้บริการโปรแกรมห้องสมุด MU Library มี 2 วิธี คือ

- 1) การติดตั้งที่ห้องสมุดของผู้ขอใช้บริการ

ดำเนินการติดตั้งยังห้องสมุดของผู้ขอใช้บริการ และดำเนินการบำรุงรักษาระบบผ่านทางออนไลน์ ได้แก่ การเปิดพอร์ต (Port) และทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังมีบริการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา (Help Desk) และบริการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปบำรุงรักษาโปรแกรมระบบห้องสมุด ณ ห้องสมุดของผู้ขอใช้บริการ (On-Site Service) ตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งวิธีการนี้ผู้ดูแลระบบห้องสมุดต้องดูแลเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและสำรองข้อมูลด้วยตนเอง หรืออาจร้องขอให้ทีมพัฒนาของศูนย์ GEMC ดำเนินการสำรองข้อมูลให้แทนได้

- 2) บริการแบบ Cloud Computing

ดำเนินการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ใช้หลักการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) และจัดเตรียมเครือข่ายการให้บริการต่างๆ ให้อย่างครบถ้วน โดยห้องสมุดเพียงจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้เท่านั้น ก็สามารถเข้าใช้งานโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่จำเป็นต้องลงโปรแกรมเพิ่มเติม ส่วนการดูแลระบบการสำรองข้อมูล การให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา (Help Desk) นั้น ศูนย์ GEMC จะเป็นผู้ดำเนินการดูแลให้ทั้งหมด ดังนั้น การให้บริการแบบ Cloud Computing นี้จึงช่วยลดค่าใช้จ่ายในส่วนของการจัดซื้อ

เครื่องแม่ข่ายและค่าจ้างของผู้ดูแลระบบ รวมถึงลดความยุ่งยากในการดูแลและบำรุงรักษาระบบ จึงเหมาะสำหรับห้องสมุดที่ขาดแคลนผู้ดูแลระบบห้องสมุดที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี

MU Library มีความสามารถเด่นอย่างไร?

บริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library มีความสามารถเทียบเท่าโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติเชิงพาณิชย์ สามารถเรียกใช้งานโปรแกรมผ่านเว็บเบราว์เซอร์ได้ทุกระบบงาน ทั้งส่วนงานของบรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุด ทำให้ใช้งานง่าย สามารถเรียนรู้และคุ้นเคยในการใช้งานระบบได้อย่างรวดเร็ว ฐานข้อมูลมีความเสถียร รองรับฐานข้อมูลขนาดใหญ่โดยไม่จำกัดจำนวนรายการข้อมูลและผู้ใช้ใช้งาน เทคโนโลยีที่เลือกใช้มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย รองรับมาตรฐานสากลทางด้านระบบห้องสมุด เช่น MARC, RDF, OAI (Open Archives Initiative), OpenURL Link Resolver, API (Application Programming Interface)

ส่วนการจัดการภาษาเป็นแบบ Unicode โดยบรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเลือกใช้งานหน้าจอภาษาไทยและภาษาอื่นๆ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน อิตาลี ฯลฯ และอยู่ระหว่างการพัฒนาหน้าจอภาษาอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อรองรับการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน (AEC) เช่น จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย ลาว กัมพูชา พม่า ฯลฯ ให้ผู้ใช้ระบบห้องสมุดสามารถเลือกใช้งานได้อย่างหลากหลายในอนาคต

การออกแบบหน้าจอระบบค้นหาออนไลน์มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของห้องสมุดแต่ละแห่งได้ โดยมีวิธีการค้นหาข้อมูลแบบ Discovery Interface ที่สามารถค้นหาค้นได้ทุกประเภทในฐานข้อมูล เช่น สิ่งพิมพ์ ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ และยังสามารถค้นหาข้อมูลข้ามไปยังแหล่งข้อมูลอื่นๆ แบบ Single Search ได้

นอกจากนี้ ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถมีส่วนร่วมกับการทำงานของบรรณารักษ์ จากการเขียนบทวิจารณ์แสดงความเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่าน เสนอแนะการจัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด การเชื่อมโยงฐานข้อมูลห้องสมุดเข้ากับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนภาพลักษณ์การให้บริการแบบเดิมๆ ของห้องสมุดไปสู่บริการเชิงรุกที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนสามารถถ่ายโอนข้อมูลเข้า-ออกจากระบบโดยไม่มีปัญหาตัวอักษรภาษาไทยทั้งในส่วนงานบรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งการนำข้อมูลออกจากระบบ (Export) ในระบบงานหน้าจอค้นหาออนไลน์นั้น ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถนำข้อมูลไปใช้งานร่วมกับโปรแกรมจัดทำบรรณานุกรม/การอ้างอิงทั้ง Zotero (Open Source), Endnote, BibTex, Medline และอื่นๆ ได้

MU Library มีระบบงานหลักอะไรบ้าง?

โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library เป็นระบบห้องสมุดที่บูรณาการทุกระบบงานย่อยเข้าไว้ด้วยกันอย่างแท้จริง (Fully Integrated Library System) ข้อมูลหนังสือในระบบงานลงรายการ หรือแม้แต่ข้อมูลสมาชิกในระบบงานที่มีการยืมคืนเพียงครั้งเดียว ข้อมูลเหล่านั้นจะถูกนำไปใช้ในระบบงานส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้โดยไม่ต้องออกจากระบบที่ใช้งานอยู่ บรรณารักษ์จึงสามารถเรียกดูข้อมูลต่อเนื่องไปยังระบบงานส่วนอื่นๆ ได้ทันที

การทำงานของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ประกอบด้วย ระบบงานหลักและระบบงานเพิ่มเติม โดยแสดงตัวอย่างหน้าจอของระบบงานบางส่วนดังต่อไปนี้

- งานรายการหลักฐาน สามารถเพิ่ม ลบ และแก้ไขข้อมูลผู้แต่ง หัวเรื่อง สำนักพิมพ์ ชื่อชุด ชื่อเรื่องแบบฉบับ และการจัดหมวดหมู่ รวมถึงสามารถรวมข้อมูลซ้ำให้เหลือเพียงรายการที่ถูกต้องเพียงหนึ่งรายการสามารถเพิ่มแผนการจัดหมวดหมู่หรือเพิ่มประเภทของหัวเรื่องได้ตามความต้องการของห้องสมุด

รายการหลักฐาน

ผู้แต่ง

หัวเรื่อง (T650 #๑)

สำนักพิมพ์

ชื่อชุด

ชื่อชุดย่อย

คอลเล็กชัน

ชื่อเรื่องแบบฉบับ

การจัดหมวดหมู่

ความสัมพันธ์ของภาษา

Synonymes

คำที่ไม่ใช้ค้น

การจัดการรายการหลักฐาน : ผู้แต่ง

ค้นหา : ผู้แต่ง

แสดงผลลัพธ์ทั้งหมด

ค้นหา

เพิ่มผู้แต่ง

แสดงผลข้อมูลผู้แต่งที่เพิ่มล่าสุด

1589 ชื่อผู้แต่งที่พบ :

Abelson Harold	2
Academics and Scientific Research	1

1234567891011

งานรายการหลักฐาน – ผู้แต่ง

- งานลงรายการ ใช้นำเข้าข้อมูลหรือลงรายการทรัพยากรได้ทุกประเภท เช่น หนังสือ ดีวีดี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ผ่านแบบฟอร์มการลงรายการแบบ Non-MARC โดยระบบจะแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบมาตรฐาน MARC ให้โดยอัตโนมัติ มีระบบตรวจสอบชื่อเรื่องซ้ำซ้อน เพื่อป้องกันการลงรายการซ้ำ สามารถลงรายการโดยใช้ระบบงาน Z39.50 และเชื่อมโยงจากแหล่งข้อมูลอื่น เช่น

Amazon.com ใช้งานร่วมกับระบบจัดการบทวิจารณ์ และระบบงานจัดการคำสำคัญ (Tag) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือของผู้ใช้บริการห้องสมุดต่อผู้อ่านคนอื่นๆ

ระเบียบใหม่

Default format

สิ่งพิมพ์

ส่วนชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่อง (T245 #a)

Title proper of a different author

ชื่อเรื่องเทียบเคียง (T245 #b)

ข้อมูลอื่นๆ เกี่ยวกับชื่อเรื่อง

เป็นส่วนของ (คอลเล็กชัน)

หมายเลขส่วน

X

ส่วนการแจ้งความรับผิดชอบ

ส่วนการพิมพ์

เลขมาตรฐาน ISBN, EAN,...(T020 #a)

ส่วนลักษณะรูปร่าง

ส่วนหมายเหตุ

ส่วนดรรชนี

ชื่อเรื่องแบบฉบับ (T240 #a)

ภาษาของการพิมพ์ (T040 #a)

การเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์

Collective title

ข้อมูลการจัดการ

ยกเลิก

บันทึก

ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประจำปี ๒๕๕๓ / อรุณรัตน์ เลี้ยงพันธุ์ภณ (๒๕๕๓)

แก้ไข แทนที่ด้วย Z39.50 Replace by an external source จัดลอกข้อมูล
Create analytical entry ให้ชื่อเล่นและ ประโยค

บาร์โค้ด	เลขเรียกหนังสือ	สถานที่	มุมที่จัดเก็บ	สถานะภาพ	ประเภททรัพยากร	
001207	Q 172.5 .ค7 2553 ฉ.1	ห้องสมุดนวัตกรรม สวทช.	General Book	คู่มือ บริการ	General Book	๖
001209	Q 172.5 .ค7 2553 ฉ.2	ห้องสมุดนวัตกรรม สวทช.	General Book	คู่มือ บริการ	General Book	๖
001720	Q 172.5 .ค7 2553 ฉ.3	ห้องสมุดนวัตกรรม สวทช.	General Book	คู่มือ บริการ	General Book	๖

- งานยืมคืน บรรณารักษ์สามารถกำหนดสิทธิการยืมตามประเภทสมาชิกและประเภททรัพยากรสารสนเทศ สามารถทวงหนังสือเกินกำหนดได้ทั้งแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และแจ้งเตือนผ่านโทรศัพท์มือถือ (SMS) สามารถคำนวณค่าปรับและยกเลิกค่าปรับได้ รองรับการทำงานร่วมกับระบบบาร์โค้ดและระบบคลื่นความถี่วิทยุ (RFID) สามารถใช้งานร่วมกับระบบงานห้องสมุดสาขา ระบบประตูกันขโมย และระบบบริการยืม-คืนด้วยตนเองผ่านมาตรฐาน SIP2

งานยืมคืน

การยืม

การคืน

กลุ่มสมาชิก

สมาชิกใหม่

รายการจอง

รายการปัจจุบัน

รายการหมดอายุ

จัดซื้อหนังสือใหม่

การแจ้งเกินกำหนด

ทำรายการ

คืนสภาพปกติ

ข้อเสนอแนะ

ให้ข้อเสนอแนะ

■ บรรณารักษ์ ห้องสมุดนวัตกรรม สวท. รายการยืม: 1 รายการจอง: 0

ปกติ

อาชีพ :
 ปีเกิด : 0
 เพศ : ไม่ระบุ
 รหัสสถิติ : ห้องสมุดนวัตกรรม สวท. กลุ่มสมาชิก : พนักงาน
 ประเภทสมาชิก : พนักงาน สวท. OPAC Login ID : 1000
 วันเริ่มต้น : 02/06/2012 หมายเลขบาร์โค้ด : 1000 มีรหัสผ่าน
 วันหมดอายุ : 02/06/2013

ชำระค่าปรับ: 0.00 บาท

แก้ไข คัดลอกข้อมูล บัตรสมาชิก

ลบ

เพิ่มรายการยืม

 เพิ่ม

ให้ยืมแบบเร่งด่วน

💡 ดึงกล้าในป่าเมฆ วันที่ฟ้าเป็นสีเขียว / สมิตรา จันทรง (2553)

000001 General Book ห้องสมุดนวัตกรรม สวท. General Book HD 60.5 ส843ค 2553 : เพิ่มรายการยืมเรียบร้อยแล้ว

ยกเลิก

พิมพ์รายการยืม

รายการยืมปัจจุบัน (1)

พิมพ์รายการยืม/จอง

รายการยืมทั้งหมด

Email

ขยายระยะ

เวลาใช้

01/10/2012

ถึงวันที่ :

บาร์โค้ด	ชื่อเรื่อง	ประเภท ทรัพยากร	สถานที่ จัดเก็บ	วันที่ยืม	วันครบกำหนด	ยืมต่อ	วันครบกำหนด จริง	+
000001	ดึงกล้าในป่าเมฆ วันที่ฟ้าเป็นสีเขียว / สมิตรา จันทรง (2553)	General Book	ห้องสมุดนวัตกรรม สวท. General Book	15/09/2012	01/10/2012	0/1	01/10/2012	

การจอง

เพิ่ม

งานยืมคืน - การยืม

รายการคืน

ต่อไป

▼ ดึงค่าในปามาฯ วันที่ทำเป็นสีเขียว / สมิตรา จันทร์ใจ (2553)
คืนเรียบร้อยแล้ว !

บาร์โค้ด	เลขเรียกหนังสือ	ประเภททรัพยากร	สถานที่	มุมที่จัดเก็บ	ห้องสมุดให้ยืม
000001	HD 60.5 ส843ค 2553	General Book	ห้องสมุดนวัตกรรม สวท.	General Book	ห้องสมุดนวัตกรรม สวท.

เลขทะเบียน : 000001

สำเนาที่ : 1

ผู้ยืมก่อนหน้านี้: บรรณารักษ์ ห้องสมุดนวัตกรรม สวท. (1000)

บรรณารักษ์ ห้องสมุดนวัตกรรม สวท. รายการยืม: 0 รายการจอง: 0 แสดงผล

วันเริ่มต้น : 02/06/2012

วันหมดอายุ : 02/06/2013

รายการยืมปัจจุบัน (0)

บาร์โค้ด	ชื่อเรื่อง	ประเภททรัพยากร	วันที่ยืม	วันครบกำหนด	ยืมต่อ	วันครบกำหนดจริง
ไม่มีรายการยืม						

งานยืมคืน - การคืน

● งานจัดทำรายงานและสถิติ มีรูปแบบรายงานและสถิติแยกตามลักษณะงานให้สามารถเลือกใช้เป็นจำนวนมาก เช่น งานลงรายการ มีรายงานและสถิติการลงรายการ สถิติหนังสือตามหมวดหมู่ สถิติหนังสือตามปีพิมพ์หรือตามหลักสูตร งานยืมคืน มีสถิติการยืมตามหมวดหมู่หรือตามประเภทสมาชิกหรือตามห้องสมุด (กรณีห้องสมุดเครือข่าย) รายงานค่าปรับหรือการค้างค่าปรับ ยอดนักอ่าน ทรัพยากรยอดนิยม และประวัติการยืมคืนของสมาชิก ฯลฯ

รายงาน

SQL Queries

การยืม

รายการยืมปัจจุบัน

รายการเกินกำหนด

ยืมเกินกำหนดตามวันที่

การยืมตามกลุ่มสมาชิก

ยืมเกินกำหนดตามกลุ่มสมาชิก

การจอง

รายการจอง

ประมวลผล

สมาชิก

สมาชิกปัจจุบัน

สมาชิกที่ถูกจำกัดสิทธิ์

สมาชิกภาพหมดอายุ

วารสาร

รายชื่อวารสาร

บาร์โค้ด

สร้างบาร์โค้ด

Templates

Records

Opac

OPAC Statistics

รายงาน : SQL Queries

■

การยืมคืน

การยืมคืน

คำปรับ (Fine)

ทรัพยากรยอดนิยม

ทรัพยากรยอดนิยมแยกตามห้องสมุด และประเภท (Top Ten Title)

ประวัติการยืมคืนตามสมาชิก (Loan History)

ยอดนักอ่าน (Top Reader)

รายการค้างคำปรับ (Outstanding Fine)

รายการยืมปัจจุบันตามห้องสมุด และวันครบกำหนด (Current Loan by Location-Due Date)

สถิติการยืมคืนตามกลุ่มสมาชิก (ระบุช่วงเวลา)

สถิติการยืมตามหมู่จัดเก็บ (section)

สถิติการยืมตามหมวดหมู่ (ระบุสถานที่ ประเภทสมาชิก และช่วงเวลา)

สถิติการยืมรายเดือนตามประเภทสมาชิก

สถิติการยืมรายเดือนตามสถานที่ (ห้องสมุด)

■

การลงรายการ

การลงรายการ

การลงรายการทรัพยากร (ระบุช่วงเวลา) (Catalogue List-Period)

การลงรายการทรัพยากรประจำเดือนปัจจุบัน (Monthly Catalogue)

รายชื่อรายการตัวเล่ม (Item) ตามหลักสูตร (Curricular)

รายชื่อชื่อเรื่อง (Title) ตามหลักสูตร (Curricular)

รายชื่อหนังสือตามประเภททรัพยากร-ห้องสมุด (Resources List by Type-Location)

รายชื่อหนังสือตามปีพิมพ์ (Resource List by Year)

รายชื่อหนังสือตามภาษา และห้องสมุด

รายชื่อหนังสือตามเลขทะเบียน (Resources List by Accession)

รายชื่อหนังสือตามเลขเรียกหนังสือ-ห้องสมุด (Resources List by Call Number-Location)

สถิติการลงรายการตามหมวดหมู่ (ระบุช่วงเวลา)

สถิติการลงรายการทรัพยากรแยกตามสถานที่ (ห้องสมุด)

สถิติจำนวนชื่อเรื่องตามภาษา และห้องสมุด

สถิติจำนวนชื่อเรื่องตามหลักสูตร (Curricular)

สถิติจำนวนรายการตัวเล่มตามหลักสูตร (Curricular)

สถิติจำนวนหนังสือตามปีพิมพ์

สถิติสำเนาทรัพยากรตามประเภท-สถานที่ (Resources Statistic by Type-Location)

สถิติสำเนาทรัพยากรตามหมู่จัดเก็บ

สถิติหนังสือตามหมวดหมู่

งานจัดทำรายงานและสถิติ

● งานค้นหาออนไลน์ผ่านเว็บ เป็นส่วนงานของผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีหน้าจอสวยงาม ใช้งานง่าย นำเสนอทางเลือกในการค้นหาข้อมูลอย่างหลากหลาย เช่น การค้นหาแบบทันที ค้นหาแบบซับซ้อน ค้นหาจากหัวเรื่อง ค้นหาแบบจำแนกกลุ่มข้อมูล (Faceted Search) และค้นหาแบบต่อเนื่อง ผลการค้นหาจะมีการเชื่อมโยงข้อมูลแบบถาวร (Permalink) สามารถเชื่อมโยงแบบอ้างอิงกับเว็บไซต์อื่น (Referral Linking) ในทุกหน้าจอค้นหาออนไลน์ และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานค้นหาออนไลน์ด้วยระบบงานอื่นๆ เช่น ระบบงานชั้นหนังสือเสมือน ระบบงานคอลเล็กชันพิเศษ ระบบงานเพิ่มประสิทธิภาพผู้ให้บริการ ระบบงานเว็บท่า และระบบงานค้นหาจากจุดเดียว (Single Search)

ค้นหาหนังสือ
ค้นหาแบบซับซ้อน
วารสาร
การค้นหาจากฐานข้อมูลภายนอก

กรุณาใส่ข้อมูลที่ต้องการค้นหาในเขตข้อมูลต่างๆ เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และหัวเรื่อง เป็นต้น !

ประเภททรัพยากร ▼

ค้นหา
ช่วยเหลือ

☒ ชื่อเรื่อง
☐ ชื่อเรื่องแบบฉบับ
☐ หัวเรื่อง
☐ บทคัดย่อและหมายเหตุ

☒ ผู้แต่ง
☐ ชื่อชุด
☐ เลขเรียกหนังสือ
☒ ทุกเขตข้อมูล

☐ สำนักพิมพ์
☐ ชื่อชุดรอง
☐ คำสำคัญ
☐ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

รูปแบบการค้นหาข้อมูล

☰

การเงินและการธนาคาร / ภาษา สังคมฯ / กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2550)

🏠
📝
🔍
📖
📄
📺

ชื่อเรื่อง: การเงินและการธนาคาร

ประเภททรัพยากร: สิ่งพิมพ์

ผู้แต่ง: ภาษา สังคมฯ, ผู้แต่ง

สำนักพิมพ์: กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีที่พิมพ์: 2550

จำนวนหน้า: 652 หน้า

ภาพประกอบ: ภาพประกอบ

เลขมาตรฐาน ISBN / เลขอื่นๆ: 978-974-421-661-8

ภาษา: Thai (tha)

หัวเรื่อง: การเงิน
ธนาคารและการธนาคาร

เลขหมวดหมู่: HG221

บทคัดย่อ:

Permalink: http://www.pscilib.com/pmb35/opac_css/index.php?lvl=notice_display&id=1506

การจอง :
ต้องการจองรายการนี้ ?

ข้อมูลสำเนา :

บาร์โค้ด	เลขเรียกหนังสือ	ประเภททรัพยากร	สถานที่	วันที่จัดเก็บ	สถานะภาพ
1010075110	HG221 .n279 2550	Textbook	Faculty of Graduate Studies Library	1st Flr. / Money Market Shelf	ดูที่ชั้น

ผลการค้นหาข้อมูลแบบละเอียดและการเชื่อมโยงข้อมูลแบบถาวร

ไม่มีข้อมูลในตะกร้า

ผลการค้นหา :

ค้นหาจากปฏิตายการห้องสมุด

ค้นหาจากแหล่งข้อมูลอื่น

2 ชื่อเรื่องที่พบ : 'วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี'

+

-

a-z

เพิ่มผลการค้นหาลงในตะกร้า... เลือกค้นหาแบบซับซ้อน ค้นหาจากฐานข้อมูลภายนอก

+

Science and technology for global sustainability / Congress on Science and Technology of Thailand / National Research Council of Thailand (2550)

+

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อโลกยั่งยืน / Congress on Science and Technology of Thailand / National Research Council of Thailand (2550)

◀

page 1/1

▶

จำแนกตาม:

ชื่อผู้แต่ง

Congress on Science and Technology of Thailand (2)

ปีพิมพ์

2550 (2)

เลขหมวดหมู่

Q (1)

T (1)

ประเภททรัพยากร

สิ่งพิมพ์ (1)

สื่อมัลติมีเดีย (1)

หัวข้อ

Abstracts (2)

Congresses (2)

การค้นหาจากจุดเดียวและการค้นหาแบบจำแนกกลุ่มข้อมูล

การทำงานของระบบงานเพิ่มเติมจะช่วยเสริมการนำเสนอข้อมูลและบริการที่น่าสนใจ เป็นเครื่องมือทางการตลาดของห้องสมุดที่สามารถใช้เชิญชวนผู้ไม่เคยใช้บริการให้มาใช้บริการของห้องสมุดด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่อยู่ในความนิยมของผู้ใช้บริการห้องสมุดรุ่นใหม่ได้ โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library มีระบบงานเพิ่มเติมหลายระบบงาน เช่น งานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานวารสาร งานดัชนีวารสาร งานห้องสมุดสาขา งานชั้นหนังสือเสมือน งานบริการสารสนเทศเฉพาะบุคคล (SDI/RSS) งานเว็บทำ งานสมัครสมาชิกออนไลน์ งานเพิ่มประสิทธิภาพผู้ให้บริการ งานจัดการบทวิจารณ์ งานจัดการคำสำคัญ งานตรวจนับและวิเคราะห์การเข้าใช้ห้องสมุด งานเชื่อมโยงประตูกันขโมย และงานเชื่อมโยงอุปกรณ์ยืมคืนด้วยตนเอง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีระบบงานเพิ่มเติมที่โดดเด่นสามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่อย่างสอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีของคนรุ่นใหม่ เช่น ไอโฟน ไอแพด แอนดรอยด์ ฯลฯ ตลอดจนระบบงานที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพให้กับบรรณารักษ์ ได้แก่

- งานเชื่อมโยงเครือข่ายสังคมออนไลน์ ใช้เพื่อส่งเสริมการอ่านด้วยการแบ่งปัน (Share) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ Twitter ทำให้การประชาสัมพันธ์หนังสือเป็นไปอย่างกว้างขวางและไม่มีค่าใช้จ่าย

20 ปีแห่งความสำเร็จ 20 ปีแห่งความภูมิใจ / สถาบันวิจัยและพัฒนา (นครราชสีมา) / โครงการมาร์เก็ตติ้ง แอนด์ โปรโมชั่น - 2553

ถูกใจ Tweet 0 Share

Public | บทความ |

ชื่อเรื่อง : 20 ปีแห่งความสำเร็จ 20 ปีแห่งความภูมิใจ : หนังสือที่ระลึก 20 ปี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พุทธศักราช 2533-2553
 Original title : 20 years of successes, 20 years of great pride
 ประเภทของทรัพยากร : สิ่งพิมพ์
 ผู้แต่ง : สถาบันวิจัยและพัฒนา (นครราชสีมา) ผู้แต่ง
 สำนักพิมพ์ : โครงการมาร์เก็ตติ้ง แอนด์ โปรโมชั่น
 ปีที่พิมพ์ : 2553
 จำนวนหน้า : 196 หน้า
 ภาพประกอบ : ภาพประกอบ
 วัสดุประกอบ : 1 ชิ้นรวม 4 3/4 นิ้ว
 เลขมาตรฐาน ISBN / เลขอื่นๆ : 978-974-533-631-5
 ภาษา : Thai (tha)
 หัวเรื่อง : มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ไทย
 สถาบันอุดมศึกษา
 สถาบันอุดมศึกษา ไทย
 เลขมาตรฐาน : LG 395.ท9ท8
 Record link: http://www.pscilib.com/pmb34/opac_css/index.php?i=notice_display&iid=871

Comes with
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี / สถาบันวิจัยและพัฒนา (นครราชสีมา) / โครงการมาร์เก็ตติ้ง แอนด์ โปรโมชั่น - 2553

การจอง :
 ต้องการจองรายการนี้ ?

ข้อมูลสำเนา :

บาร์โค้ด	เลขเรียกหนังสือ	ประเภทของทรัพยากร	สถานที่	หมวดจัดเก็บ	สถานะภาพ
001263	LG 395 .ท9ท8 2553	General Book	ห้องสมุดนวัตกรรม สวท.	General Book	ดูที่ชั้น

งานเชื่อมโยงเครือข่ายสังคมออนไลน์

● งานขอรับบริการออนไลน์ ผู้ใช้บริการแสดงความจำนงขอใช้บริการของห้องสมุดผ่านหน้าจอค้นหาออนไลน์ โดยไม่ต้องเดินทางเข้ามากรอกเอกสารขอรับบริการที่ห้องสมุด เช่น บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการสำเนาเอกสาร บริการยืมระหว่างห้องสมุด และบริการจองห้องประชุม เป็นต้น

ข้อมูลในเดสก์ท็อปทั้งหมด 1 รายการ

ข้อมูลสมาชิก รายการยืม รายการจอง My alerts รายการทรัพยากรที่อ่าน ขอรับบริการ

สร้างคำร้องขอรับบริการ
 ติดตามคำขอรับบริการ

สร้างคำร้องขอรับบริการ

หัวข้อหลัก
 งานบริการ

หัวข้อรอง/เรื่อง
 ขอสำเนาเอกสาร

ชื่อเรื่อง/ชื่อหนังสือ

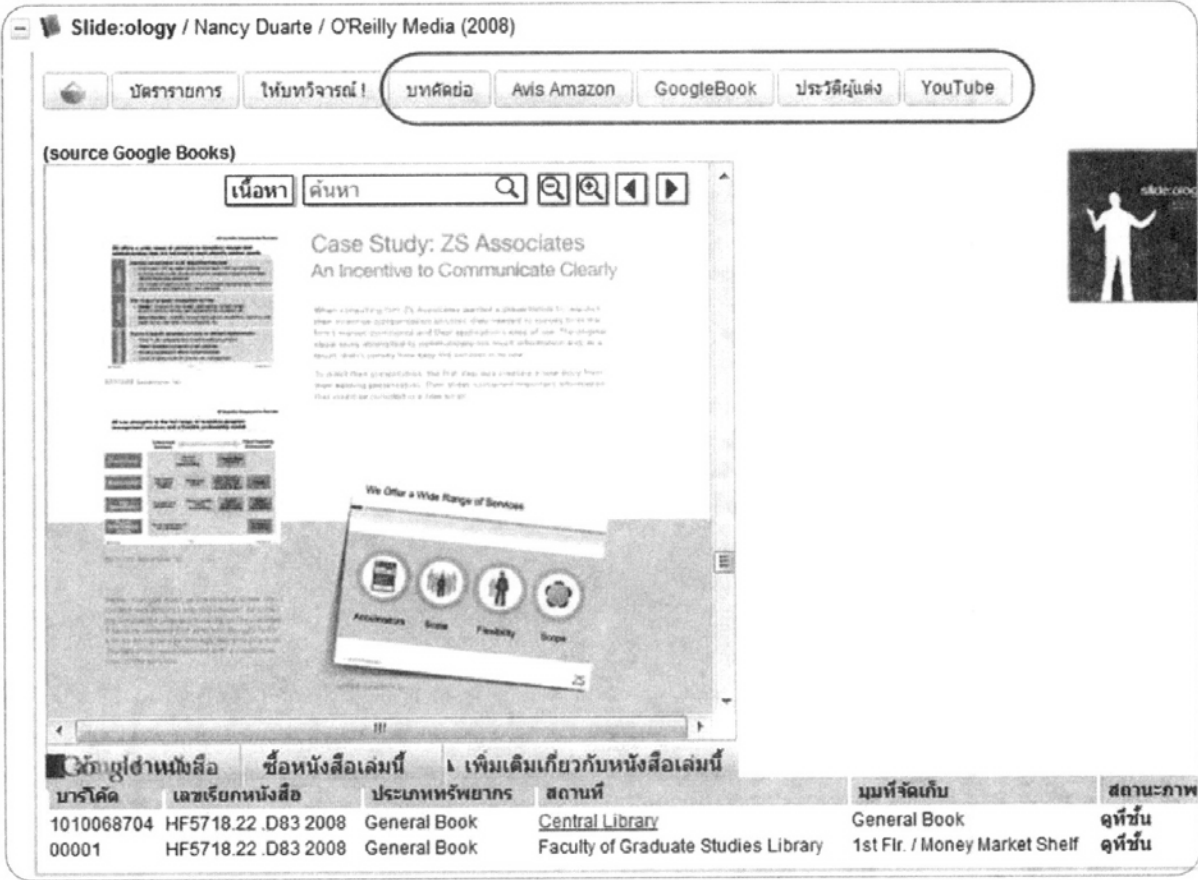
รายละเอียดที่ขอรับบริการ

วันที่ให้บริการเสร็จ
 15/09/2012

บันทึก

งานขอรับบริการออนไลน์

● งานเพิ่มประสิทธิภาพข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ บรรณารักษ์สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลห้องสมุดกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกหนังสืออ่านหรือเพื่อการค้นคว้าวิจัย ได้แก่ ฐานข้อมูล Google Books บทวิจารณ์และบทคัดย่อจาก Amazon.com และฐานข้อมูลประวัติผู้แต่งจาก Wikipedia

งานเพิ่มประสิทธิภาพข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ

● งานเชื่อมโยงและค้นหาข้อมูลบรรณานุกรมและข้อมูลฉบับเต็ม ทำได้โดยการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทรัพยากรฉบับเต็มที่เปิดให้บริการสาธารณะแบบไม่มีลิขสิทธิ์ผ่านมาตรฐาน OAI (Open Archive Initiative) ได้แก่ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยในรัฐโอไฮโอ (OhioLINK ETD Center) ประกอบด้วย Kent State University, University of Akron, Ohio Dominican University, Cleveland State University และอื่นๆ ฐานข้อมูลงานวิจัยแบบดิจิทัลของสถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซต (MIT) ประกอบด้วย ฐานข้อมูลรายงานการประชุมภาพ บทความวิชาการแบบ Peer-reviewed รายงานเชิงเทคนิค วิทยานิพนธ์ และอื่นๆ หรือฐานข้อมูลการแพทย์ของ PubMed Central (PMC) ประกอบด้วย บทความจากวารสาร European Neurology, The European Journal of

Orthodontics, Health Services Reports, Heart International, Journal of Nutrition and Metabolism, Journal of Cell Science และอื่นๆ เป็นต้น

คุณสมบัติของระบบงานนี้ช่วยเติมเต็มฐานข้อมูลหนังสือและวารสารของห้องสมุดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ด้วยฐานข้อมูลเนื้อหาฉบับเต็มแบบอิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งข้อมูลทางการศึกษาที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ใช้บริการกลุ่มคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และนักวิจัย ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านหน้าจอค้นหาออนไลน์แบบ Single Search ได้

[Home](#)

Search results
 104 title(s) found Sources = (OhioLINK ETDs Theses Or PubMed--NCBI) Or Boolean expression (SCIENCE CURRICULUM) Edit search criteria

Add the result to your basket

OhioLINK ETDs Theses : SCIENCE CURRICULUM MODIFICATIONS: AN URBAN AND SUBURBAN COMPARISON / LIVINGSTON, TORI M / University of Cincinnati / OhioLINK -

PubMed--NCBI : Science curriculum reform. / Aldridge B G in Science (New York, N.Y.) (vol. 250, no. 4978, 12 Oct 1990)

PubMed--NCBI : Paradox of a graduate human science curriculum experienced online: a faculty perspective. / Faculty of Health Sciences in Journal of continuing education in nursing (vol. 40, no. 4, Apr 2009)

PubMed--NCBI : Web-based education in science and engineering ethics. Papers from the Web-based Curriculum Workshop, June 10-11, 2002, Indiana, USA. in Science and engineering ethics (vol. 11, no. 3, Jul 2005)

PubMed--NCBI : The place of the humanities in an academic health science center: the double-edged sword of a required ethics curriculum. / Heitman E in Medical humanities review (vol. 15, no. 2, [2001-01-01])

PubMed--NCBI : Information science for the future: an innovative nursing informatics curriculum. / Texas Women's University in The Journal of nursing education (vol. 37, no. 4, Apr 1998)

PubMed--NCBI : Contribution of basic medical science to a new medical curriculum. / East London Confederation for Medicine and Dentistry in Biochemical Society transactions (vol. 21, no. 2, May 1993)

PubMed--NCBI : An integrated biophysical science curriculum: design and development. / Barclay L in The Australian journal of advanced nursing : a quarterly publication of the Royal Australian Nursing Federation (vol. 4, no. 2)

PubMed--NCBI : Methods to assess students' acquisition, application and integration of basic science knowledge in an innovative competency-based curriculum. / Cleveland Clinic Lerner College of Medicine of Case Western Reserve University in Medical teacher (vol. 30, no. 7, [2008-01-01])

PubMed--NCBI : Bachelor of science degree education programs: organization, structure, and curriculum. / Respiratory Therapy Division in Respiratory care clinics of North America (vol. 11, no. 3, Sep 2005)

PubMed--NCBI : Attitudes among students and teachers on vertical integration between clinical medicine and basic science within a problem-based undergraduate medical curriculum. / Division of Obstetrics & Gynaecology in Medical teacher (vol. 24, no. 3, May 2002)

PubMed--NCBI : Integrating clinical ethical concepts and patient-centered problem solving into the basic science curriculum. / University of Massachusetts Medical School in Academic medicine : journal of the Association of American Medical Colleges (vol. 72, no. 5, May 1997)

PubMed--NCBI : Modernizing the animal science curriculum: is change needed? / Department of Meat and Animal Science in Journal of animal science (vol. 70, no. 8, Aug 1992)

PubMed--NCBI : [The history of pharmaceutical science. 21. The development of pharmacy at the University of Greifswald between 1903 and 1968. 4. The development of the teaching curriculum as well as objectives, forms and methods of education and training]. / Friedrich C in Die Pharmazie (vol. 41, no. 12, Dec 1986)

PubMed--NCBI : Globalizing the science curriculum: an undergraduate course on traditional Chinese medicine as a complementary approach to Western medicine. / Department of Cell Biology and Molecular Genetics in CBE life sciences education (vol. 7, no. 2, [2008-01-01])

page 1 / 7

[SIU Home](#) [Google](#) [Google Scholar](#) [Intute](#) [Scirus](#)

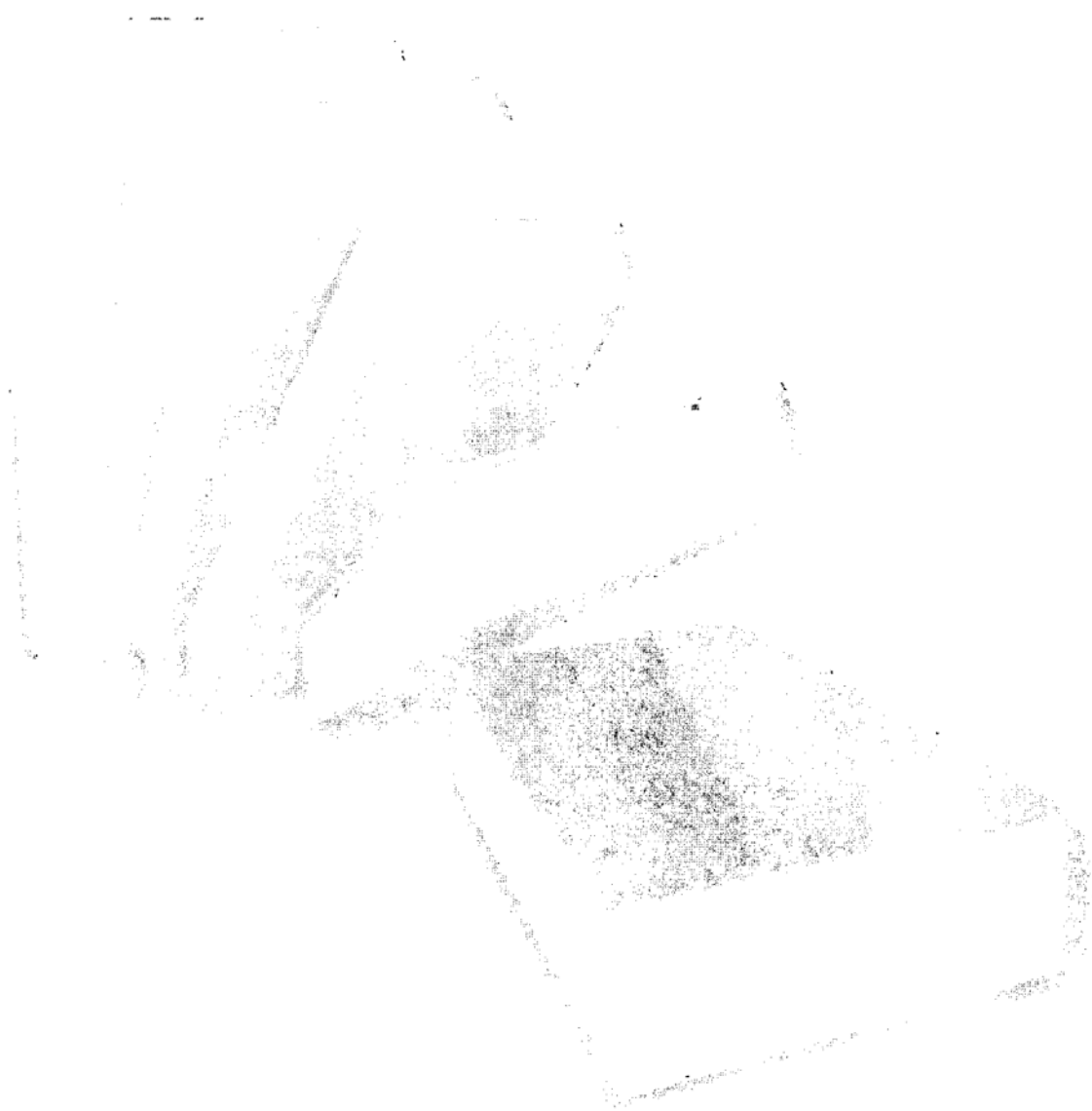
งานเชื่อมโยงและค้นหาข้อมูลบรรณานุกรมและข้อมูลฉบับเต็ม

MU Library ใช้แล้วได้ประโยชน์อะไร

จากการพัฒนาและบำรุงรักษาบริการโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library ทำให้สามารถพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดให้มีคุณภาพและมีความทันสมัยเทียบเท่าโปรแกรมห้องสมุดเชิงพาณิชย์ของต่างประเทศ ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่นของการนำเทคโนโลยีมาขับเคลื่อนการให้บริการเชิงรุกของห้องสมุดได้อย่างชัดเจน ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพ และการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลต่อการผลักดันสังคมแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการค้นหาข้อมูลของผู้ใช้บริการรุ่นใหม่ได้สะดวกและรวดเร็ว ในขณะที่บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดจะได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีห้องสมุดสมัยใหม่ต่างๆ เช่น เทคโนโลยี Library 2.0/3.0 มาตรฐานการลงรายการแบบ RDA (Resource Description and Access) และ Discovery Interface เป็นต้น

จากรายละเอียดทั้งหมดที่ได้กล่าวมา ทำให้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MU Library สามารถช่วยให้การดำเนินงานของห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นทางเลือกที่ดีและคุ้มค่าที่สุดของห้องสมุดทุกประเภท ทุกระดับได้อย่างแท้จริง

กรุงเทพมหานคร เมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖

อรุณวรรณ พิมพาพัฒน์โยธิน

กรุงเทพมหานครและภาคีเครือข่าย รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วน ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการรณรงค์ให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งการอ่าน (Bangkok Read for Life) และเมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ (World Book Capital 2013) โดยมีเป้าหมายระยะยาว เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านอย่างยั่งยืนของคนกรุงเทพมหานครให้เกิดขึ้น

World Book Capital 2013

Arunwan Pimpapatanayothin

Bangkok Metropolitan Administration (BMA) and Bangkok Reading Groups included all public and private sector organizations cooperate to campaign project “BANGKOK READ FOR LIFE” and support Bangkok as World Book Capital 2013 with an aim to cultivate a longterm sustainability culture of reading among its diverse group of residents.

กรุงเทพมหานคร เมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ (Bangkok World Book Capital 2013)

อรุณวรรณ พิมพาพัฒน์โยธิน*

๑. ความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร เมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖

(Bangkok World Book Capital 2013)

กรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศชาติ กรุงเทพมหานครจึงได้จัดโครงการรณรงค์ให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งการอ่าน (Bangkok Read for Life) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านอย่างยั่งยืนของคนกรุงเทพมหานครให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม และต่อมามององค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้คัดเลือกกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ (World Book Capital 2013) ซึ่งเกียรติยศครั้งนี้ เกิดจากความร่วมมือของกรุงเทพมหานคร ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะภาคีส่งเสริมการอ่านทั้ง ๘๘ องค์กร ที่ผนึกกำลังร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ ตามพันธะสัญญาที่ได้เสนอต่อองค์การยูเนสโก (UNESCO) โดยมีสอดคล้องกับเกณฑ์การเป็นเมืองหนังสือโลกทั้ง ๖ ข้อ ได้แก่

๑) การมีแผนงานที่ชัดเจนโดยมุ่งมั่นทำให้เป็นผลสำเร็จ

๒) การมีงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนงานและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

๓) การที่หน่วยงานทุกภาคส่วนทุกระดับตั้งแต่ส่วนท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติให้ความร่วมมือ

๔) การมีแผนงานที่นำเสนอแสดงถึงคุณภาพและปริมาณของกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือขององค์กรวิชาชีพของนักเขียน สำนักพิมพ์ ผู้จัดจำหน่าย และบรรณารักษ์ บนฐานความเคารพต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในวงการหนังสือ วงการวิทยาศาสตร์ และวงการวรรณกรรม

๕) คุณภาพและปริมาณของโครงการที่จะส่งเสริมสนับสนุนการอ่านและหนังสือ

๖) เป็นการปฏิบัติตามหลักการแห่งเสรีภาพในการแสดงออกเสรีภาพในการตีพิมพ์และเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่กำหนดไว้ในธรรมนูญขององค์การยูเนสโก ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ และข้อตกลงว่าด้วยการนำเข้าซึ่งอุปกรณ์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม

* บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน กองนันทนาการ
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร

การที่องค์การยูเนสโกคัดเลือกให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ ในครั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่า “กรุงเทพมหานครแสดงความมุ่งมั่น ที่จะผนึกกำลังทั้งผู้มีส่วนได้เสียในวงการหนังสือ และภาคส่วนอื่นๆ เข้ามาร่วมมือกันอย่างหลากหลาย พัฒนาโครงการที่มุ่งประโยชน์ชุมชน และมีพันธสัญญาในระดับสูงที่จะผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอไว้อย่างจริงจัง”

๒. ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนโครงการฯ

การดำเนินงานโครงการฯ ได้ดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนโครงการฯ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสื่อสารสาธารณะเพื่อเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางสังคม โดยใช้การสื่อสารทุกรูปแบบและได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ ออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายรณรงค์ รวมถึงผ่านทูตส่งเสริมการอ่าน (Reading Ambassador) ของโครงการ ได้แก่ พระมหาสุวชิรชัย วชิรเมธี คุณวุฒิชัย มลิณทจินดา คุณอินทิรา เจริญปุระ คุณแพรกานต์ นรินทร์ และเด็กชายพิชิตดนัย เกลี้ยงจันทร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนต่อเนื่อง กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดนโยบายอย่างชัดเจน โดยอาสาเป็นแกนกลางของความร่วมมือ ทั้งนี้ผู้บริหารให้ความสำคัญและผลักดันโครงการอย่างจริงจัง ได้แก่ งานสมัชชาการอ่านรวมพลังภาคี พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือขับเคลื่อนโครงการฯ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและคณะยื่นเอกสารแผนงานส่งเสริมการอ่าน ณ สำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของกรุงเทพมหานครและภาคีส่งเสริมการอ่านที่มุ่งมั่นจะสร้างวัฒนธรรมการอ่านอย่างยั่งยืน และเป็นเมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ อย่างสมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีส่งเสริมการอ่าน โดยมีศูนย์ประสานงานในการสร้างความร่วมมือ ขยายความร่วมมือ และเสริมสร้างพลังภาคีให้เข้มแข็ง โดยจัดการประชุมภาคีเครือข่ายที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงเพื่อกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนโครงการฯ การจัดเสวนา “การอ่านกับวิถีชีวิตคนรุ่นใหม่” การจัดสัมมนาถอดบทเรียน Best Practice ในโรงเรียนของครูบรรณารักษ์ โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร การสัมมนาเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านของกลุ่มผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชน กลุ่มนักเขียน นักแปล นักวาดภาพประกอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาและขยายพื้นที่ส่งเสริมการอ่าน การพัฒนาศักยภาพพื้นที่การอ่านเดิม และขยายพื้นที่ส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนเมือง โดยจัดกิจกรรม Read on the Move ในรถแท็กซี่และรถประจำทางปรับอากาศ ขสมก การประกาศเกียรติคุณพื้นที่การอ่านต้นแบบ “พื้นที่นี้ กทม. ชวนอ่าน” สนับสนุนพื้นที่การอ่านเพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นที่การอ่านเดิม จำนวน ๓๐ แห่ง เช่น โรงพยาบาล ทัศนสถาน มูลนิธิ ฯลฯ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยเน้นแนวคิดสร้างการอ่านทุกที่ ทุกเวลา เข้าถึงประชาชนทุกๆ กลุ่ม โดยจัดกิจกรรม BMA Book & Library Fair ในสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๙ ต่อเนื่องในครั้งที่ ๔๐ กิจกรรม Bangkok Read for Life ในงานเทศกาลหนังสือเด็กและเยาวชน ครั้งที่ ๙ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมถนนคนอ่าน ณ ตลาดนัดจตุจักร ทั้งนี้ยังรวมถึงกิจกรรมของภาคีส่งเสริมการอ่านของโครงการ เช่น TK Conference on Reading 2012 ครั้งที่ ๒ เทศกาลนิทานในสวน ฯลฯ

๓. กิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ภาคีส่งเสริมการอ่านทั้ง ๘๙ องค์กร ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สมาคมวิชาชีพต่างๆ ห้องสมุด สถานศึกษา มูลนิธิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านและหนังสือ ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานระหว่างกรุงเทพมหานครและภาคีส่งเสริมการอ่านทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง จึงจัดให้มีศูนย์ประสานงานในการสร้างความร่วมมือ ขยายความร่วมมือ และเสริมสร้างพลังภาคีให้เข้มแข็ง และมีช่องทางติดต่อสื่อสารและประสานงานผ่านทางเว็บไซต์ www.bangkokreadforlife.com หรือ Facebook ของโครงการฯ ทั้งนี้ ได้จัดการประชุมภาคีเครือข่ายที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงเพื่อกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยยึดกฎแห่งความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่หลากหลายและเข้มแข็ง โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อร่วมกันสร้างวัฒนธรรมการอ่านในสังคมไทย

๔. ความร่วมมือของภาคีและภาคส่วนต่าง ๆ

กรุงเทพมหานครและภาคีส่งเสริมการอ่านทั้ง ๘๙ องค์กร ร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมามีได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี ทั้งภาคีส่งเสริมการอ่าน ๘๙ หน่วยงานเดิม และหน่วยงานที่เพิ่มเติม ซึ่งในปี ๒๕๕๔ กิจกรรมต่างๆ ที่จัด ได้แก่ Read on the Move การเพิ่มพื้นที่และส่งเสริมการอ่านบนรถแท็กซี่ และรถประจำทางปรับอากาศ ขสมก การพัฒนาศักยภาพพื้นที่การอ่านเดิม จำนวน ๓๐ แห่ง เช่น โรงพยาบาล สถานพินิจ ชุมชนต่างๆ การประกาศเกียรติคุณพื้นที่การอ่านต้นแบบ จำนวน ๓๐ แห่ง เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ คาร์แคร์ ร้านตัดผม วินรถจักรยานยนต์รับจ้าง ฯลฯ การสัมมนาเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านกลุ่มผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชน กลุ่มนักเขียน นักแปล นักวาดภาพประกอบ การสัมมนาความรู้ด้านการส่งเสริมการอ่านกลุ่มบรรณารักษ์ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการอ่านพื้นที่พิเศษ กิจกรรมถนนคนอ่านที่ตลาดนัดจตุจักร โซนร้านหนังสือ การจัดตั้งศูนย์รับบริจาคหนังสือ และกิจกรรมอาสาสมัครหนังสือเพื่อการหมุนเวียนหนังสือสำหรับกิจกรรม Read on Move

สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๕ กรุงเทพมหานคร ร่วมกับภาคีส่งเสริมการอ่าน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ ดังนี้

- การส่งเสริมการอ่านในเด็กและครอบครัวให้เกิดความยั่งยืน : **กิจกรรมมอบหนังสือเป็นของขวัญสำหรับเด็กแรกเกิด (Book Start)** ที่เกิดในโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร และคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราชิตราชน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๕๕ และเยี่ยมเด็กผู้ป่วยในที่ไม่มีโอกาสไปร่วมงานวันเด็ก กิจกรรม บันปัน ปัญญา เพื่อสร้างจิตอาสาปันจักรยานสะพายเป้ไปมอบหนังสือ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กๆ และครอบครัวในชุมชนของกรุงเทพมหานคร

- การส่งเสริมการอ่านสำหรับวัยรุ่น : **กิจกรรมบอกรักด้วยหนังสือ (Say I Love You with a Book)** เพื่อสร้างค่านิยมการมอบหนังสือเป็นของขวัญสื่อแทนใจในเทศกาลวาเลนไทน์ ณ สถานีรถไฟฟ้า สถานีสยามถึงศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กิจกรรมอาสารักษ์หนังสือ สร้างจิตอาสาในการหมุนเวียนหนังสือที่ใช้ในกิจกรรม Read on the Move

- การส่งเสริมการอ่านสำหรับวัยทำงาน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไป : เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในผู้สูงอายุในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร กิจกรรมของ TK park (อุทยานการเรียนรู้) ได้แก่ การประชุมทางวิชาการ Thailand Reading Conference และกิจกรรม “อาเชียนสัญจร”

และเพื่อเป็นการตอกย้ำความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนโครงการฯ กรุงเทพมหานคร ร่วมกับภาคีส่งเสริมการอ่าน ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- **BMA Library & Book Fair 2012 อ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา** : ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จชมบุช ในการนี้ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถวายรายงานการดำเนินโครงการฯ ที่ผ่านมา และเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ได้รับพระราชานุญาตให้คณะกรรมการฯ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทเพื่อกราบบังคมทูลรายงานความคืบหน้าโครงการฯ พร้อมขอพระราชทานพระราชวินิจฉัย

- **กิจกรรมเฉลิมฉลองปีแห่งการเป็นเมืองหนังสือโลก** คณะผู้แทนของกรุงเทพมหานคร นำโดยรองปลัดกรุงเทพมหานคร ท่านทวีศักดิ์ เดชเดโช รับเชิญเข้าร่วมพิธีเฉลิมฉลองเมืองหนังสือโลก จากกรุงบูเอโนสไอเรส ประเทศอาร์เจนตินา (World Book Capital 2011) สู่กรุงเยเรวาน สาธารณรัฐอาร์เมเนีย (World Book Capital 2012) ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ โดยได้นำคณะนาฏศิลป์และวัฒนธรรมไทยร่วมแสดงในงานเลี้ยงทางการทูต เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีอันดี ในวาระครบรอบ ๒๐ ปีของการทูตระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐอาร์เมเนีย และเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดพิธีเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานคร เมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ (World Book Capital 2013) ภายใต้แนวคิด “อ่านกันสนั่นเมือง”

- **เจ้าภาพการประชุม IPA Publishers Congress 2014 ครั้งที่ 30** กรุงเทพมหานครได้จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม IPA Publishers Congress 2014 ซึ่งเป็นการลงนามสามหน่วยงาน ได้แก่ สมาคมผู้จัดพิมพ์นานาชาติ (International Publishers Association

-IPA) สมาคมผู้จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร โดย ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) ณ ห้องประชุม ๒ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์และ กรุงเทพมหานครได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม IPA Publisher Congress 2012 ครั้งที่ ๒๙ ณ เมือง เคปทาวน์ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เมื่อวันที่ ๑๒-๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็น เจ้าภาพจัดการประชุมครั้งที่ ๓๗ ในปี ๒๐๑๔ ณ กรุงเทพมหานคร ต่อไป

- กรุงเทพมหานคร ร่วมกับ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม สมาคมบรรณารักษ์นานาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (Congress of South East Asian Librarians-CONSAL) ภายใต้แนวคิด "Asian Knowledge"

๕. การเตรียมพร้อม/การรณรงค์/กิจกรรม ปี ๒๕๕๕ และโดยเฉพาะปี ๒๕๕๖

กรุงเทพมหานครและภาคีส่งเสริมการอ่าน มีแผนงานในการดำเนินการร่วมกันตามพันธะสัญญาที่ได้เสนอต่อองค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งแผนงานทั้งหมดเป็นไปตามยุทธศาสตร์ ๔ ข้อที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยมุ่งหวังให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านอย่างยั่งยืนของคนกรุงเทพมหานคร โดยจะต้องขับเคลื่อนโครงการพันธกิจที่ได้เสนอต่อองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้แก่

- การจัดตั้งหอสมุดเมือง (City Library) การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์หนังสือและการอ่านไทย (Thai Literary Museum) การจัดตั้งศูนย์วิจัยการอ่าน เนื่องจากกรุงเทพมหานคร จะย้ายที่ทำการใหม่ในปี ๒๕๕๖ พัฒนาให้เป็น City Museum และ City Library นอกจากจะเป็นห้องสมุดประชาชนที่ ทันสมัย กว้างใหญ่ และรื่นรมย์ด้วยพื้นที่ทั้ง indoor และ outdoor เพื่อรองรับการอ่านของคน กรุงเทพมหานคร

- การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การ์ตูนไทย การ์ตูนสามารถสื่อสารเข้าถึงผู้คนได้ทุกวัยโดยเฉพาะ เด็กและเยาวชน เป็นสื่อที่สนุก สร้างสรรค์ก่อเกิดความคิดจินตนาการและนำไปสู่การบ่มเพาะการรัก การอ่าน รวมทั้งประวัติพัฒนาการของการ์ตูนไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยมีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น นิทรรศการประวัติความเป็นมาของการ์ตูนไทย กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมที่สร้างความสุข จากตัวการ์ตูน และห้องสมุดการ์ตูน

- รณรงค์วัฒนธรรมการอ่านสร้างวัฒนธรรมการคิด เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านของ ประชาชน อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมการคิด โดยเน้นที่การสร้างตั้งแต่วัยเด็ก อาทิ Book Start การปลูกฝังการอ่านของเด็กตั้งแต่เยาว์วัย Bedtime stories สร้างวัฒนธรรม "พ่อแม่อ่านให้ ลูกฟังก่อนนอน" ส่งเสริมการจัดตั้ง Book Club

- การส่งเสริมการอ่านในเด็กและเยาวชน โดยจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็ก และเยาวชน อาทิ International Children and Youth Conference ในงานเทศกาลหนังสือเด็ก Children's Book Swap การหมุนเวียนและแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างครอบครัว โรงเรียน ห้องสมุด Reading in Schools "Adults Read to Children" การรณรงค์ "ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง"

-โครงการตามหาวรรณกรรมสำหรับคนกรุงเทพฯ เพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างกว้างขวางของคนกรุงเทพมหานคร และสร้างความสุขจากการอ่านวรรณกรรมประเภทต่างๆ เตรียมจัดสัมมนาระดับชาติตาม “National Conference on Literatures Fund for Writers Increase of Selected Books in Libraries Reading Selected Literature”

-โครงการหนังสือวิทยาศาสตร์เพื่อความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ ร่วมจัดกิจกรรมในสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ผ่านการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ตัวอย่างกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่านหนังสือด้านวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่องในโรงเรียน กทม. และร้านหนังสือ (Science Books Promotion in Schools and Bookshops) รวมถึงการจัดสัมมนาระดับชาติเกี่ยวกับหนังสือวิทยาศาสตร์ (National Seminar on Science Books)

-โครงการหนังสือพัฒนาจิตใจ มหกรรมหนังสือส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ ทั้งหนังสือแนวศาสนา วรรณกรรม และจิตวิทยาต่างๆ เพื่อร่วมสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ และสันติสุขในสังคมไทย โดยเตรียมการจัดสัมมนาระดับชาติ International Conference and Exhibition on Spiritual Books

- การเป็นเจ้าภาพจัดงานประชุม IPA Publishers Congress 2014 ครั้งที่ ๓๐

- กิจกรรมพื้นฐานที่ทำต่อเนื่องทั้งของกรุงเทพมหานคร และภาคีส่งเสริมการอ่าน

สำหรับในปี ๒๕๕๖ หรือ 2013 กรุงเทพมหานครและภาคีส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วนได้เตรียมความพร้อมในการจัดพิธีเฉลิมฉลองการเป็นเมืองหนังสือโลกปี ๒๕๕๖ ไว้อย่างยิ่งใหญ่ สมเกียรติยศระดับโลก จึงขอเชิญชวนทุกท่านร่วมเฉลิมฉลองความสำเร็จ ก้าวไปพร้อมกับ “กรุงเทพมหานคร เมืองหนังสือโลก ๒๕๕๖” หรือ Bangkok World Book Capital 2013 และร่วมกันปลูกจิตสำนึกพร้อมสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืนต่อไป

หมายเหตุ รายละเอียดเพิ่มเติม และติดตามข่าวสารของโครงการฯ สามารถติดตามได้ ทางเว็บไซต์ www.bangkokreadforlife.com หรือ Facebook ของโครงการฯ

ธรรมนูญ สภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ฉบับแก้ไข)

ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสิต, แปล

ธรรมนูญ สภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๑๓ ที่ประเทศสิงคโปร์ ได้มีการแก้ไขหลายครั้ง เช่น ในการประชุมคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ คอนซาลครั้งที่ ๘ ที่ประเทศอินโดนีเซีย พ.ศ. ๒๕๓๓ คอนซาลครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ประเทศไทย แก้ไขและรับรองในการประชุมครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการบริหารคอนซาล ครั้งที่ ๑๓ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ประเทศฟิลิปปินส์ เนื้อหาของธรรมนูญของคอนซาลมี ๑๑ มาตรา ๒๙ ข้อ ประกอบด้วย ชื่อและสำนักงาน วัตถุประสงค์ สมาชิก สิทธิ สิทธิพิเศษและความรับผิดชอบ คณะกรรมการบริหาร การประชุม สำนักงานเลขาธิการ การประชุมประจำปี การออกเสียงในคณะกรรมการบริหาร การแก้ไขและการยกเลิกธรรมนูญนี้ และการบังคับใช้ ฉบับภาษาไทยนี้

Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) Constitution

Dr.Prachak Wattananusit, tran.

Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) Constitution firstly agreed at the 1st Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) at Singapore in 1970. This Constitution had amended many times e.g. the 8th CONSAL in Indonesia, 9th CONSAL in Thailand and 13th CONSAL on 26th March 2006 in the Philippines. The CONSAL Constitution composes of 11 articles and 29 sections on names, objectives, membership, rights, privileges and responsibilities, executive board, meetings, secretariat, general conference, voting in the executive board, amendments/ repeal and effectivity. This Thai version translated by Dr. Prachark Wattananusit from the Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) Constitution Amendment version responsible for content by CONSAL Executive Board, responsible for publication by Ms.Sri Sulasih Director National Library of Indonesia .Bali ,Indonesia. 2012. English version is available at website: www.consals.org

ธรรมนูญสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) Constitution
(ฉบับแก้ไข)

ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสสิทธิ แปล*

ธรรมนูญสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Congress of Southeast Asian Librarians (CONSAL) Constitution
(ฉบับแก้ไข)

รับรองในการประชุมครั้งที่ ๓ ของ คณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ครั้งที่ ๑๓
โรงแรมริชมอนด์ ประเทศฟิลิปปินส์
๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙

มาตรา ๑ ชื่อ และสำนักงาน

- ข้อ ๑ ชื่อ ให้จัดตั้งองค์กรของบรรณารักษ์ สมาคมห้องสมุดและสถาบันห้องสมุดจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชื่อ สภาบรรณารักษ์แห่งตะวันออกเฉียงใต้ หรือ คอนซาล (Congress of Southeast Asian Librarians - CONSAL)
- ข้อ ๒ สำนักงานเลขาธิการ สำนักงานเลขาธิการของสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ คอนซาล จะได้จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศใดประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจะมีเลขาธิการเป็นหัวหน้า

* ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

แปลจาก Congress of Southeast Asian Librarians(CONSAL) Constitution Amendment version responsible for content by CONSAL Executive Board, responsible for publication by Ms.Sri Sulasih Director National Library of Indonesia. Bali ,Indonesia. 2012. ฉบับภาษาอังกฤษปรากฏอยู่ที่เว็บไซต์: www.consalsal.org

มาตรา ๒ วัตถุประสงค์

ข้อ ๓ วัตถุประสงค์ คอนชาลจะมีวัตถุประสงค์ดังนี้ :

จัดตั้ง ดำรงไว้ และร่วมกันแสดงพลังเป็นเครือข่ายอย่างเข้มแข็งโดยบรรณารักษ์ ห้องสมุด สถาบันที่เปิดสอนวิชาห้องสมุด บรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ สมาคมห้องสมุด และสถาบันที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค

ส่งเสริมความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาบรรณารักษ์ บรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บรรณสารสนเทศ บริการสารนิเทศและบริการที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค

ร่วมมือกับองค์กรในภูมิภาคและนานาชาติ และสถาบันอื่นในการสนับสนุนการดำเนินงานในเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้อง และเรื่องที่เป็นความสนใจของคอนชาล

จัดให้มีเวทีในการร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นบรรณารักษ์ บรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บรรณสารสนเทศ บริการสารนิเทศและบริการที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค

วัตถุประสงค์อื่นใดที่คณะกรรมการบริหารคอนชาลเห็นชอบ

มาตรา ๓ สมาชิก

ข้อ ๔ สมาชิก คอนชาลประกอบด้วยสมาชิกแห่งประเทศไทย สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์

ข้อ ๕ สมาชิกแห่งประเทศไทย สมาชิกแห่งประเทศไทยประกอบด้วย

๕.๑ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยของแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๕.๒ หอสมุดแห่งชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ

ข้อ ๖ สมาชิกสมทบ สมาชิกสมทบเป็นสมาชิกที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก

คณะกรรมการบริหารของคอนชาล ดังต่อไปนี้:

๖.๑ สมาคมห้องสมุดของประเทศที่อยู่นอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๖.๒ หอสมุดแห่งชาติของประเทศที่อยู่นอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๖.๓ ห้องสมุดและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๗ สมาชิกกิตติมศักดิ์ สมาชิกกิตติมศักดิ์เป็นสมาชิกบุคคล ห้องสมุด และองค์กรที่ได้รับเกียรติ

เชิญเข้าเป็นสมาชิกจากคอนชาล เนื่องจากได้ให้การสนับสนุนที่โดดเด่นแก่คอนชาล

ข้อ ๘ การรับสมาชิก

๘.๑ การสมัครเป็นสมาชิกสามัญแห่งประเทศไทยและสมาชิกสมทบจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก

คณะกรรมการบริหารคอนชาล

๘.๒ สมาชิกกิตติมศักดิ์จะได้รับเชิญเพื่อเป็นเกียรติจากคณะกรรมการบริหารคอนชาล

มาตรา ๔ สิทธิ สิทธิพิเศษ และความรับผิดชอบ

ข้อ ๙ สิทธิและสิทธิพิเศษ

- ๙.๑ สมาชิกประเทศเท่านั้นที่จะมีสิทธิในการออกเสียงและจะได้รับการถูกลงคะแนนเสียง
- ๙.๒ สมาชิกทุกรายจะได้รับจุลสารข่าวและสิ่งพิมพ์อื่นๆ

ข้อ ๑๐ ความรับผิดชอบ สมาชิกทุกรายจะต้อง

- ๑๐.๑ เชื่อถือสนับสนุนธรรมนูญของคอนซาล
- ๑๐.๒ มีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนอย่างเข้มแข็งในกิจกรรมต่างๆของคอนซาลรวมทั้งการบำรุงรักษาเว็บไซต์ของคอนซาล
- ๑๐.๓ จ่ายเงินค่าสมาชิกและเงินที่ต้องจ่ายประจำปีอันอาจเกิดขึ้นจากการกำหนดของคณะกรรมการบริหารคอนซาล
- ๑๐.๔ ไม่นำคอนซาลไปผูกมัดและนำชื่อคอนซาลไปใช้โดยมิได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารของคอนซาล
- ๑๐.๕ มีส่วนในการจัดทำจุลสารข่าวคอนซาล

มาตรา ๕ คณะกรรมการบริหาร

ข้อ ๑๑ องค์ประกอบ คณะกรรมการบริหารจะประกอบด้วยสมาชิกของประเทศ ประเทศละสาม (๓) รายในคอนซาล

ข้อ ๑๒ การเป็นผู้แทน สมาชิกของคณะกรรมการบริหารของคอนซาลประกอบด้วย:

- ๑๒.๑ นายกสมาคม หรือผู้แทนอย่างเป็นทางการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยของแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ๑๒.๒ ผู้อำนวยการหรือผู้แทนอย่างเป็นทางการของหอสมุดแห่งชาติของแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ๑๒.๓ เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งอย่างเป็นทางการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยของแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อ ๑๓ หน้าที่และอำนาจ คณะกรรมการบริหารของคอนซาลจะดำเนินงานเพื่อปกป้องและส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคอนซาล โดย

- ๑๓.๑ ประชุมกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- ๑๓.๒ จัดทำและเก็บรักษาเอกสารการดำเนินงานและเอกสารการเงินของคอนซาล และส่งมอบแก่กรรมการบริหารชุดต่อไป

- ๑๓.๓ จัดประชุมใหญ่สามัญทางวิชาการทุก ๓ ปีและมอบหมายให้กรรมการบริหารเป็นเจ้าภาพจัดประชุมใหญ่ และเตรียมการจัดกิจกรรมในการประชุมนั้น
- ๑๓.๔ รับรายงานการเงินของการจัดประชุมใหญ่ทางวิชาการครั้งก่อนหน้าและรับ-ส่งเงินกันดูงแก่กรรมการบริหารคอนซาลที่จะจัดประชุมใหญ่สามัญทางวิชาการครั้งต่อไป
- ๑๓.๕ พิจารณาข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เสนอต่อคณะกรรมการบริหารของคอนซาล จัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่คอนซาลจะต้องดำเนินการ
- ๑๓.๖ ประเมินผลโครงการ แผนงาน และกิจกรรมของคอนซาลประจำปี
- ๑๓.๗ ไกล่เกลี่ย และหรือรับของขวัญ ของที่ยกให้ และเงินบำรุงจากองค์กรระหว่างประเทศ รัฐบาล องค์กรสาธารณะหรือเอกชน สมาคม และหรือบุคคล
- ๑๓.๘ เปิดและรักษาบัญชีการเงินในประเทศเจ้าภาพภายใต้ชื่อคอนซาล มีผู้มีอำนาจลงนามเป็นทางการ ๒ รายในจำนวนนี้มีเหรียญ ประธานหรือรองประธาน
- ๑๓.๙ มอบรางวัลบรรณารักษ์ดีเด่นในระยะที่มีการประชุมใหญ่สามัญทางวิชาการ ให้จัดตั้งกรรมการ และมีเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาเรื่องนี้
- ๑๓.๑๐ จัดตั้งเลขาธิการโดยปรึกษากับประเทศสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมใหญ่สามัญทางวิชาการ
- ๑๓.๑๑ จัดตั้งคณะกรรมการ และสภาต่างๆตามที่เห็นว่ามีจำเป็น
- ๑๓.๑๒ เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรระหว่างประเทศด้านบรรณารักษ์ ห้องสมุด สารนิเทศศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ บรรณสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารและบริการที่เกี่ยวข้อง
- ๑๓.๑๓ แก้ไขธรรมนูญ และ
- ๑๓.๑๔ ดำเนินการอื่นใดที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อให้ประสบผลตามวัตถุประสงค์ของคอนซาล

มาตรา ๖ การประชุม

ข้อ ๑๔ การประชุม ผู้แทนประเทศสมาชิกคอนซาลหก (๖) ประเทศเข้าร่วมในการประชุมถือว่าครบองค์ประชุม

มาตรา ๗ สำนักงานเลขาธิการ

ข้อ ๑๕ การจัดตั้ง สำนักงานเลขาธิการแห่งหนึ่งจะถูกตั้งขึ้นในประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งในเอเชีย-ตะวันออกเฉียงใต้ตามที่คณะกรรมการบริหารคอนซาลจะพิจารณาดกลง และให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับประเทศที่เป็นเจ้าภาพการประชุมใหญ่ของคอนซาลครั้งต่อไป กับคณะกรรมการ

บริหารคอนชาลจะจัดให้ประเทศสมาชิกอื่นแข่งขันกันเป็นสำนักงานเลขาธิการ หากประเทศที่กล่าวถึงไม่อาจทำหน้าที่ได้ ค่าใช้จ่ายในการบริหาร บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการคอนชาลอยู่ในความรับผิดชอบของประเทศที่เป็นเจ้าภาพ

ข้อ ๑๖ เลขาธิการ สำนักงานเลขาธิการจะมีเลขาธิการผู้หนึ่งเป็นหัวหน้า ที่จะได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารคอนชาล

ข้อ ๑๗ บทบาท เลขาธิการจะเป็นหัวหน้าคณะบริหารสำนักงานเลขาธิการ บุคคลนี้จะเป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหารและหนึ่งในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนชาล

ข้อ ๑๘ การอยู่ในอำนาจ เลขาธิการจะอยู่ในอำนาจหน้าที่สาม (๓) ปี อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่จากคณะกรรมการบริหารของคอนชาล

ข้อ ๑๙ หน้าที่ เลขาธิการจะทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑๙.๑ บริหารและดูแลงานของสำนักเลขาธิการและบริหารงานประจำวัน

๑๙.๒ รับแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคอนชาล พิจารณานำเสนอคณะกรรมการบริหารของคอนชาลเพื่อพิจารณารับรอง

๑๙.๓ ประสานและรายงานคณะกรรมการบริหารเรื่องสภาพการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่คณะกรรมการบริหารของคอนชาลจัดลำดับความสำคัญ

๑๙.๔ ประสานงานให้ความช่วยเหลือสถาบันห้องสมุดของประเทศสมาชิกคอนชาล ตามความเหมาะสม

๑๙.๕ บำรุงรักษาคลังเอกสาร และพัฒนาปรับปรุงเว็บไซต์ของคอนชาลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

๑๙.๖ เก็บรักษารายงานการดำเนินงานและรายงานการเงินอย่างเป็นทางการ

มาตรา ๘ การประชุมประจำปี

ข้อ ๒๐ คณะกรรมการจัดประชุมใหญ่สามัญ คณะกรรมการจัดประชุมจะจัดตั้งขึ้นโดยผู้แทนประเทศที่เป็นเจ้าภาพในคณะกรรมการบริหารของคอนชาล

๒๐.๑ ประธานคณะผู้จัดประชุมจะจัดตั้งขึ้นโดยและจากบุคคลสาม (๓) คนที่เป็นผู้แทนของประเทศนั้นในคณะกรรมการบริหารของคอนชาล

๒๐.๒ บุคคลอื่นๆ ในสำนักงานจะแต่งตั้งขึ้นโดยประธานจัดการประชุมโดยปรึกษากับนายกสมาคมของประเทศที่เป็นเจ้าภาพ

๒๐.๓ กรรมการชุดต่างๆ จะจัดตั้งขึ้นในประเทศเจ้าภาพ จะดูแลรับผิดชอบในงานด้านต่างๆ ของการประชุมใหญ่สามัญของคอนชาลให้บรรลุผลสำเร็จเรียบร้อยตามแผนงาน

๒๐.๔ เลขานุการ และเหรียญกษาปณ์จะจัดตั้งขึ้นจากสมาชิกของสมาคมห้องสมุดและหรือหอสมุดแห่งชาติของประเทศเจ้าภาพ

๒๐. ๕ คณะกรรมการจัดประชุมจะจัดตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้การประชุมบังเกิดผล
จริงตามกำหนด

ข้อ ๒๑ คณชาลจะจัดประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยทุกสาม (๓) ปี ในแต่ละประเทศสมาชิกหมุนเวียน
กันไปตามลำดับ วาระการประชุมที่สืบต่อจากการประชุมครั้งสุดท้ายจะประกอบด้วย :

- ก. รายงานผลงานของคณะกรรมการบริหารชุดปัจจุบัน รวมทั้งรายงานการเงิน
- ข. พิจารณาและรับรองข้อสรุปและเสนอแนะของการประชุมใหญ่สามัญชุดปัจจุบัน
- ค. พิจารณาแก้ไขธรรมนูญคณชาลหรือเรื่องอื่นที่ติดตอเป็นลายลักษณ์อักษรถึงคณะ
กรรมการบริหารชุดปัจจุบัน
- ง. มีมติตัดสินใจในการที่ประเทศสมาชิกใดจะเป็นเจ้าภาพการประชุมใหญ่ครั้งต่อไป
- จ. พิจารณารายงานการเงินของการประชุมใหญ่ครั้งนี้

ข้อ ๒๒ การประชุมใหญ่สามัญของคณชาลจะรวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดตามที่คณะกรรมการบริหาร
ที่อยู่ใหน้าที่จะพิจารณาถึงความจำเป็น

๒๒.๑ จะต้องประกาศให้ทราบกันล่วงหน้าอย่างน้อย ๙ เดือนก่อนการจัดประชุมใหญ่สามัญของ
คณชาลครั้งต่อไป

ข้อ ๒๓ การประชุมสามัญของคณะกรรมการบริหาร การประชุมสามัญจะจัดขึ้นก่อนหรือหลังช่วงเวลา
ประชุมใหญ่ทางวิชาการ ซึ่งจะ มีวาระการประชุมดังนี้

- ก. รายงานของคณะกรรมการบริหารของคณชาล
- ข. รายงานของแผนงาน โครงการและกิจกรรมของคณชาล
- ค. นำเสนอแผนปฏิบัติหรือเรื่องสำคัญในการออกประกาศ การติดตอ ข้อสรุปในเรื่อง
การขยายงานในภูมิภาค
- ง. การมอบอำนาจให้ประธานคณชาลคนต่อไป

มาตรา ๙ การออกเสียงในคณะกรรมการบริหาร

ข้อ ๒๔ เรื่องที่นำเสนอและพิจารณาในคณะกรรมการบริหารจะตัดสินโดยการออกเสียง

๒๔.๑ บุคคลที่ทำหน้าที่ประธานการประชุมคณะกรรมการบริหารมีสิทธิออกเสียง ๑ เสียง

๒๔.๒ ในกรณีที่มิคะแนเสียงเสมอกัน ประธานมีสิทธิออกเสียงตัดสินอีก ๑ เสียง

๒๔.๓ การลงคะแนนเสียงกระทำโดยการยกมือหรือวิธีอื่นใด ตามแต่ประธานจะพิจารณาว่า
เหมาะสม

๒๔.๔ แต่ละประเทศสมาชิกจะมีเสียงสาม (๓) เสียง สอง (๒) เสียงจากสมาคมห้องสมุดของ
ประเทศ และหนึ่ง (๑) เสียงจากหอสมุดแห่งชาติของประเทศ ในกรณีที่ไม่มีหอสมุด
แห่งชาติ ทั้งสาม (๓) เสียงจะมาจากผู้แทนของสมาคมห้องสมุดของประเทศ

มาตรา ๑๐ การแก้ไขและการยกเลิกธรรมนูญนี้

ข้อ ๒๕ อำนาจในการแก้ไข คณะกรรมการบริหารของคอนซาลมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการแก้ไข หรือล้มเลิกธรรมนูญของคอนซาล โดยให้มีการออกเสียงของคณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่ ในการแก้ไข หรือยกเลิกธรรมนูญของคอนซาล

ข้อ ๒๖ ข้อเสนอในการแก้ไข สมาชิกคณะกรรมการบริหารบุคคลหนึ่งบุคคลใดอาจนำเสนอ คณะกรรมการบริหารพิจารณาแก้ไขธรรมนูญของคอนซาล

ข้อ ๒๗ ขั้นตอนดำเนินการ

๒๗.๑ ข้อเสนอแก้ไขธรรมนูญของคอนซาลจะต้องนำเสนอเลขานุการอย่างน้อยเป็นเวลาหก (๖) เดือนก่อนการประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนซาลครั้งต่อไป

๒๗.๒ ภายในหนึ่งเดือนนับตั้งแต่การนำเสนอเลขานุการ จะต้องนำส่งข้อเสนอนั้นต่อ กรรมการบริหารเป็นรายบุคคลเพื่อพิจารณา แสดงความคิดเห็น

๒๗.๓ กรรมการบริหารของคอนซาลจะส่งข้อพิจารณาความคิดเห็นถึงเลขานุการ เพื่อประมวล เป็นเวลาสอง (๒) เดือน ก่อนการประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนซาลครั้งต่อไป

๒๗.๔ ข้อเสนอในการแก้ไขธรรมนูญของคอนซาล จะต้องบรรจุลงวาระข้อเสนอมติเพื่อพิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนซาล

๒๗.๕ คณะกรรมการบริหารของคอนซาลจะพิจารณาดัดสินใจแก้ไขตามข้อเสนอแก้ไขธรรมนูญ ของคอนซาล การแก้ไขนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารของ คอนซาล และนำเสนอต่อการประชุมใหญ่สามัญ

ข้อ ๒๘ ภาษา ธรรมนูญนี้จะเขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ

มาตรา ๑๑ การบังคับใช้

ข้อ ๒๙ การบังคับใช้ ธรรมนูญนี้จะบังคับใช้ทันทีหลังจากการมีมติรับรองสอง (๒) ในสาม (๓) ของ ผู้เข้าประชุมคณะกรรมการบริหารของคอนซาล

ธรรมนูญฉบับนี้รับรองในการประชุมครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการบริหารของคอนซาลครั้งที่ ๑๓ จัดขึ้นเมื่อ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๙

ที่ โรงแรมริชมอนด์ ประเทศฟิลิปปินส์

ใบสมัครสมาชิก / ใบต่ออายุสมาชิก สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 0-2734-9022-3 โทรสาร 0-2734-9021

วัตถุประสงค์การสมัคร

☐ สมัครสมาชิกใหม่

☐ ต่ออายุสมาชิกรายปี

สมาชิกเลขที่

(สมาชิกบุคคลรายปีต่ออายุต่อเนื่องกันครบ 7 ปี จะได้สิทธิเป็นสมาชิกตลอดชีพ)

1. ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว) นามสกุล
Name (Mr., Mrs., Miss) Surname
2. เกิดวันที่ เดือน พ.ศ.

3. วุฒิกำลังศึกษา

ชื่อวุฒิ	วิทยาเอก	สถาบัน	พ.ศ. ที่จบ
อนุปริญญา			
ปริญญาตรี			
ปริญญาโท			
ปริญญาเอก			
อื่นๆ โปรดระบุ			

4. ตำแหน่งปัจจุบัน
5. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)
6. ตำแหน่งบริหาร (ถ้ามี)
7. สถานที่ทำงาน เลขที่ ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต
จังหวัด รหัสไปรษณีย์
โทรศัพท์ โทรสาร
E-mail
8. ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต
จังหวัด รหัสไปรษณีย์
โทรศัพท์ โทรสาร
E-mail
ที่อยู่ที่ต้องการให้สมาคมห้องสมุดฯ ส่งจดหมายติดต่อ ☐ ที่ทำงาน ☐ ที่อยู่ปัจจุบัน
9. ความเชี่ยวชาญด้านรายการ

10. ประเภทของสมาชิก (โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หน้ารายการที่สมัคร)

- ☐ บุคคลตลอดชีพ 2,000 บาท
☐ วิชาญ บุคคลรายปี ปีละ 300 บาท
☐ บุคคลรายปี ปีละ 500 บาท
☐ นิติบุคคล ปีละ 1,200 บาท

หากายเหตุ ราคาโดยรวมอัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกแล้ว
สมัครใหม่เพียงค่าธรรมเนียมเดียว โดยการเครื่องหมาย ✓ หน้าขอมติที่ผ่านต้องการ

กรณีสนใจสมัครเป็นสมาชิกขอมติมากกว่า 1 ขอมติ โปรดติดต่อกับสำนักงาน
สมาคมห้องสมุดฯ หรือติดต่อขอมติที่ผ่านสนใจโดยตรง

- ☐ ขอมติบรรณารักษศาสตร์และนิเทศศาสตร์ / ขบอ.
☐ ขอมติห้องสมุดประชาชน / ขปช.
☐ ขอมติบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ / ขบช.
☐ ขอมติห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี / ขอท.
☐ ขอมติห้องสมุดวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ / ขสพ.
☐ ขอมติบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน / ขบร.
☐ ขอมติห้องสมุดเฉพาะ / ขพ.
☐ ขอมติเพื่อหอสมุดแห่งชาติ / ขทช.

ลงนาม ผู้สมัคร
(.....)
วันที่ เดือน พ.ศ.

ต้องการให้ออกใบเสร็จรับเงินในนาม

การชำระเงิน

() เงินสด () โอนเงินเข้าบัญชี

ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ - วิชาการ
เลขที่บัญชี 020-244571-3 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์
ธนาคาร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเขตศรี

สอบถามรายละเอียด ติดต่อ ฝ่ายสมาชิก สำนักงานสมาคมฯ kung_tia@hotmail.com

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 0-2734-9022-3 โทรสาร 0-2734-9021

ใบต่ออายุสมาชิก วารสารห้องสมุด

อัตราค่าบอกรับ / สั่งซื้อวารสาร (1 ปี มี 2 ฉบับ)

ปีละ 250 บาท หรือ เล่มปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)

จัดส่งวารสารที่ (ชื่อบุคคล หรือ หน่วยงาน) _____

ที่อยู่ _____

ผู้ติดต่อประสานงาน ชื่อ _____ ตำแหน่ง _____

โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

ออกใบเสร็จรับเงินในนาม _____

ที่อยู่ _____

มีความประสงค์จะบอกรับ / สั่งซื้อวารสารห้องสมุด ดังนี้

() บอกรับเป็นสมาชิกรายปี เริ่ม ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____
จำนวน _____ ชุด รวมเป็นเงิน _____ บาท

() สั่งซื้อฉบับปลีก ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____
จำนวน _____ ชุด รวมเป็นเงิน _____ บาท

ทั้งนี้ได้ชำระเงินค่าวารสาร จำนวนเงิน _____ บาท (_____)
โดย

() ธนาคาร ในนาม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ปณ.คลองจั่น ส่งมายัง สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

() โอนเงินเข้าบัญชี ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ - วิชาการ

เลขที่บัญชี 020-2-44571-3 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

ธนาคาร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทเวศร์

ลงชื่อ _____ ผู้สมัคร

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กรณีโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร กรุณาส่งใบสมัครพร้อมใบนำฝากเงินส่งโทรสารมายังสมาคมฯ 02-734-9021

สอบถามรายละเอียดได้ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ kung_tla@hotmail.com

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 0-2734-9022-3 โทรสาร 0-2734-9021

ใบบอกรับ / ใบสั่งซื้อ
วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

อัตราค่าบอกรับ / สั่งซื้อวารสาร (1 ปี มี 2 ฉบับ)

- สำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมฯ
ปีละ 250 บาท หรือฉบับปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าส่ง)

จัดส่งวารสารที่ (ชื่อบุคคล หรือ หน่วยงาน) _____

ที่อยู่ _____

ผู้ติดต่อประสานงาน ชื่อ _____ ตำแหน่ง _____

หน่วยงาน _____

โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

ออกใบเสร็จรับเงินในนาม _____

ที่อยู่ _____

มีความประสงค์จะบอกรับ / สั่งซื้อวารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ดังนี้

- () บอกรับเป็นสมาชิกรายปี เริ่ม ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____
จำนวน _____ ชุด (copy) ชุดละ _____ บาท รวมเป็นเงิน _____ บาท
- () สั่งซื้อฉบับปลีก ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____
จำนวน _____ ชุด (copy) ชุดละ _____ บาท รวมเป็นเงิน _____ บาท

วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดฯ ฉบับปฐมฤกษ์เริ่ม ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2551)

ทั้งนี้ได้ชำระเงินค่าวารสาร จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

โดย

- () ธนาคาร ในนาม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
ปณ.คลองจั่น ส่งมายัง สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

- () เงินสด () โอนเงินเข้าบัญชี
ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ - วิชาการ
เลขที่บัญชี 020-2-44571-3 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์
ธนาคาร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทเวศร์

ลงชื่อ _____ ผู้สมัคร

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กรณีโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร กรุณาส่งใบสมัครพร้อมใบนำฝากเงินส่งโทรสารมายังสมาคมฯ 02-734-9021
สอบถามรายละเอียดได้ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ kung_tla@hotmail.com

อัตราค่าโฆษณา

วารสารห้องสมุด

วารสารห้องสมุดเป็นวารสารวิชาการรายหกเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ความรู้ ความคิดในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเป็นสื่อกลาง ในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและผู้สนใจ จัดพิมพ์จำนวน 2,000 ฉบับ เพื่อส่งให้สมาชิกทั่วประเทศและจำหน่ายแก่ผู้สนใจ

ประเภทที่ 1.	ปกหลังเต็มหน้าด้านนอก (4 สี) ฉบับละ	=	20,000 บาท
ประเภทที่ 2.	ปกหลังเต็มหน้าด้านใน (4 สี)	=	15,000 บาท
ประเภทที่ 3.	ปกหน้าเต็มหน้าด้านใน (4 สี)	=	15,000 บาท
ประเภทที่ 4.	หน้าในเล่ม (เนื้อใน) ขาวดำ ฉบับละ	=	5,000 บาท

การชำระเงิน

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีชื่อ “สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-วิชาการ”
เลขที่บัญชี 020-2-44571-3 ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาเทเวศร์ บัญชีออมทรัพย์
- ☐ ชำระเป็นเช็ค สั่งจ่ายในนาม “สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ”

โปรดส่งโทรสารหลักฐานการชำระเงินที่หมายเลข 02-734-9021

ข้าพเจ้าขอโฆษณาประเภทอัตรา.....บาท
พร้อมนี้ได้โอนเงิน/ชำระโดยเช็คธนาคารเลขที่เช็ค.....
จำนวน.....บาท (ตัวอักษร.....)
สถานที่ติดต่อ.....โทรศัพท์.....
มือถือ.....โทรสาร.....E-mail:

ลงนาม

(.....)

วันที่.....

